

ОГРАНИЧЕЊА У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

Циљали највише, смањили најниже плате

КГ ДЕМОКРАТЕ О ИЗБОРИМА У СТРАНЦИ

Ђилас уноси нову енергију

СТРАНА 4

КУЛТУРА СТАРЕЊА И СТАРИ У КУЛТУРИ

Старост прође пред телевизором

СТРАНА 8

АГРАРНА ЗЕМЉА НЕ МОЖЕ СЕБЕ ДА ПРЕХРАНИ

Киргистански кромпир и египатски пасуљ

СТРАНА 10

МИЛИНКО ИВАНОВИЋ ЦРНИ НА ТУРНЕЈИ У АЗИЈИ

Ај, чија фрула по Џакарти свира

СТРАНА 19

ВОДА ЈЕ ДРАГОЦЕНА

КРАГУЈЕВАЦ

ТРОШИТЕ ЈЕ РАЦИОНАЛНО

ФИЛИГРАН
ЗЛАТО - СРЕБРО

БАНАТСКО ДВОРИШТЕ - ПЕШАЧКА ЗОНА - КРАГУЈЕВАЦ

034/ 33 66 99

ZAMENA STARIH, DOTRAJALIH I OŠTEĆENIH PLASTIKA I TASTERA NA SVIM VRSTAMA AUTO KLJUČEVA I DALJINACA

Reciklaža kertridža i tonera

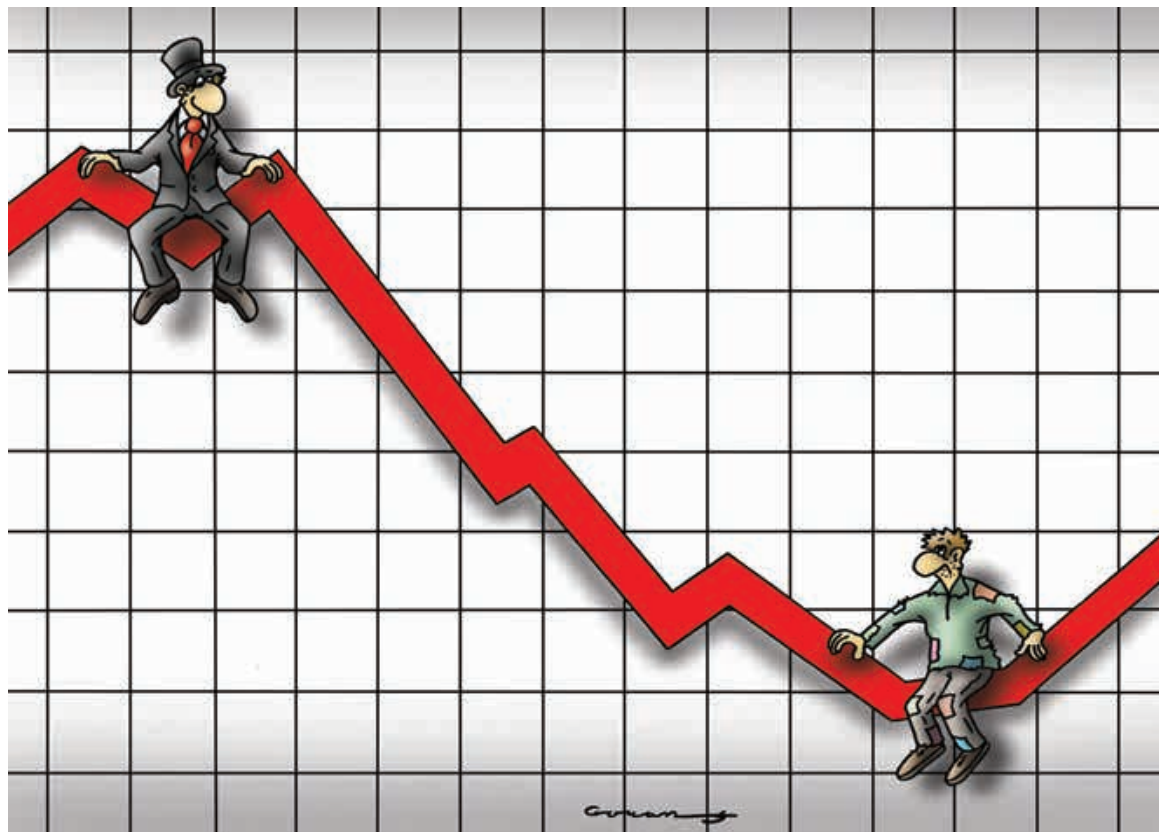
dobar kertridž mir u kući

Refillm

Karadorjeva 51, www.refillm.com
Tel. (034) 33 77 98 (034) 34 01 03 (064) 287 64 64

WOBY HAUS
Dobrodošli majstori!

Корацичка 1, Крагујевац
034/356-722

Карикатура: Горан Миленковић

ДРУГА СТРАНА

Снимак на видео

Пише Драган Рајчић

Изјава једног актуелног властодршца из редова СНС-а да ће управо они спровести онај тако недостајући нам „6. октобар” мојој биологији чини исто оно што и посипање соли по живој рани. Немам, наравно, ништа против да се под диригентском палицом г. Вучића гурну у 'апсу сви они који су макар и за један динар ојадиле наше џепове, али да је било оног правог „6. октобра” где би данас била већина оних који опет жаре и пале Србијом, боље да не помињем да уместо њих ја сада не заглавим тамо. Можда ипак то кажем у једној палијативној варијанти: могли би да буду било где, само не пред нашим очима.

Ова опаска посебну пажњу заслужује на примеру г. Дачића који се као трећепласирани на последњим изборима дочепао и премијерске функције. Где би тек он данас био да је прва постмилошевићева гарнитура власти стварно посегла за пуном овоземаљском правдом, то остављам њему да сам истражи. Уз додатну опаску да ако га резултат до кога буде дошао не одведе ни у 'апсу ни у лустрацију, онда полицијски посао није за њега јер му ноторне чињенице беже из сећања.

Наш премијер је иначе са својим коалиционим партнерима из владе управо прославио сто дана рада. Па? С хапшењима, како рекох, иде солидно, можда хоштаплери на реформисаном суду зараде чак и неку робију. Али, они који су од наших нових коалиционара, ако је у овом саставу ико могао и да их замисли, очекивали пунији тањир за сада могу да прогутају само кнедлу и то на суво због папраних цена и зејтина и масти. Кнедлу за доручак, кнедлу за ручак, а вечеру, нормално, прескачемо из здравствених разлога. Па на спавање! Онда бројимо овако: обећали укидање сто и нешто агенција, укинули нешто, обећали департизацију па признали да су се шалили, обећали покретање производње и раст животног стандарда а уместо тога напували све цене... И - хррр, хрррр... ухвати нас сан на празан стомак. Е сад, ко у наставку ноћи буде сањао кило меса од 700 динара, тај ће се пробудити с незгодним осећајем да га је опет неко гадно прешао, не толико на изборима, колико после њих.

Сто дана је, руку на срце, мало да би у Србији данас могли неки велики помак да направе и највећи генији које је човечанство икад имало, а камоли да нас на брзину зарадују они који су нас годинама гурали у благо из кога сада покушавају да нас изваде. Но, кад су се овако лепо упарили и одрекли од себе, можда своје највеће државничке домете оставре управо у периоду који следи. А ако опет оману, боже мој. Време ионако највише ради за нас који смо једном ногом већ у гробу!

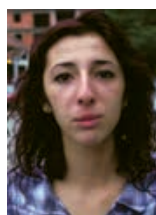
Нема још расплата сукоба градске власти и начелника полиције. Бије Марко, а бију и Турци, што ће рећи да је резултат за сада нерешен. Ако је веровати видео запису, један актер градске власти батине од полиције је добио изистински и то у ненормалној количини. То тврде они који овај снимак имају, али га за сада чувају као изузетну драгоценост. Да би се макар ова епизода из целог мозаика сукоба разјаснила, ваљало би да и цела јавност види поменути доказни материјал. Будући да су актери тог немилог догађаја већ познати, најкраћи пут до истине о њему је да се пред стотинама хиљада сведока покаже видео снимак. Јавност ће имати много већу шансу да донесе исправан суд ако се у нешто увери сопственим очима, него кад о томе слуша из друге руке. Коначно, ако се на овај начин уверимо у истинитост оптужби на рачун полиције, онда би догодине уместо начелнику Ђоровићу Ђурђевданску награду требало дати ономе ко је тај видео запис направио!

АНКЕТА ПЛАШИТЕ ЛИ СЕ ЈАКЕ ЗИМЕ?

М. Ивњишковић

Рајко Палеш,
слободни уметник:
- Не волим зиму, али ко ме за то пита.

Јована Ранковић,
медицинска сестра:
- Не плашим се зиме, тата је насекао дрва.

Милан Смиљнић,
керамичар:
- Моје домаћинство спремно дочекује зиму, рмбао сам сваки дан да купим дрва.

Слађана Милошевић,
учитељица:
- Обожавам снег и надам се јакој зими.

Јована Милосављевић,
студент економије:
- Ја се плашим, није пријатно кад се смрзавамо на улици и у кући.

Саша Виријевић,
инжењер хидраулике:
- Не, како свима, тако мени.

Зоран Митровић,
студент екологије:
- Зимско сам дете и не плашим се, обожавам завејан Борачки крш.

Александар Петровић,
студент економије:
- Плашим се, немам дрва код куће.

Драган Тодоровић,
професор физике:
- Стрепим за квалитет централног грејања у стамбеним зградама.

3

ЖИТОПРОДУКТ
Крагујевац, Војводе Путника 70
Телефони: 034 370 303
370 215, 370 072, 370 135, 370 192
zitoprodukt@nadlanu.com

Брашно по произвођачким ценама

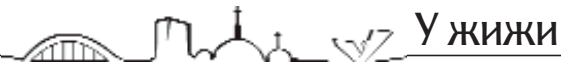
Произвођачке цене, гарантовани квалитет белог, лиснатог, печеног, замрзнутог пецива
Све врсте хлеба и пецива у нашим објектима: ТЦ Аеродром, Мала пијаца, код улаза у Житопродукт, у кругу Заставе, у Улици Драгослава Срејовића 5

prozori sa imenom
i prezimenom

SUNCE

Da li ćete i ove zime
grejati ulicu?

suncemarinkovic.com 034/ 330 870

ЈАВНО ПРИКАЗАН КЉУЧНИ ДОКАЗ ПРОТИВ КРАГУЈЕВАЧКЕ ПОЛИЦИЈЕ

Премлаћивање Ивице Самаиловића

Еаша Миленић је, на конференцији за новинаре, указао да је за инцидентну атмосферу у Крагујевцу крив део крагујевачке полицијске управе на челу са начелником Иваном Ђоровићем, као и да се прети новинарима, инвеститорима, изабраним представницима грађана. Он је показао поруку коју му је са службеног мобилног телефона послао Иван Ђоровић 10. октобра у којој пише: „Можеш поставити још сто питања, али крагујевачким полицајцима ћеш бити у прилици да одговориш само на неколико”

Објашњавајући садржај поруке, Миленић је рекао да она у другом делу недвосмислено говори да ће он бити приведен и да му се Ђоровић обратио на тај начин, знајући коју функцију обавља, као и за имунитет који ужива.

Подсетио је да посланички имунитет подразумева компликованију процедуру за привођење и да је то могуће само у изузетном случају затицањем у вршењу кривичног дела за које је забрањена казна затвора у трајању дужем од пет година.

Међутим, први део поруке указује да се она ипак не односи на њега као посланика него на страначку акцију Заједно за Шумадију везану за постављање питања начелнику Ивану Ђоровићу. Миленић тврди да Ђоровић баш њему упућује поруку ове садржине јер зна да је Миленић најчешће ангажован да језички уобличи највећи број страначких одлука, чиме поручује да уходи парламентарну политичку партију, да прислушкује њене функционере и да зна какав је распоред партијских задужења, као и да је он задужен за таква питања.

Миленић тврди да у преводу ова порука значи: „Брајко мој, немој да се заносиш, ти живиш у полицијској земљи”.

Ова порука је послата „не само као притисак, него као најава сачекуше, директна претња народном посланику и председнику једне

локалне самоуправе од стране најодговорнијег човека у граду задуженог да штити безбедност грађана, јер зна да ја знам за снимак који ћете сада видети”.

Уследило је приказивање снимка туче, на коме су осим Ивице Самаиловића означени иницијалима, уз додатно објашњење о њиховом радном идентитету, људи који су 9. септембра учествовали у пребијању Самаиловића.

Потом се присутнима обратио Верољуб Стевановић, објашњавајући да је тучи која је забележена на снимку безбедносном камером банке Интеза, претходила провокација једног инспектора МУП-а у суседном кафићу упућена на рачун Самаиловића, а када је покушао да га удари тројица су скочила и пребила га више него на снимку. Онда су га увукли у пролаз и тукли га,

што је забележено на видео снимку.

– Ми све то знамо и о свему обавештавамо све нивое власти у држави и ћутимо о томе у јавности и трудимо се да будемо смирени, али не можемо више да ћутимо, јер овога пута бранимо част и достојанство и морал од оваквих људи. Зато ћу сада бити мало другачији. Позивам, захтевам и провоцирам највиши ниво власти у овој држави да све што су започели испитују до краја везано за корупцију и подметања ове квази полицијске групације у Крагујевцу и да о свему томе обавесте српску јавност, рекао је градоначелник, најављујући да ће бити страховито дрзак и да се не брани него да напада како би истина изашла на видело.

Оваква полиција и полицајци не требају Србији и овако нешто не

сме нигде да се деси. Он је подсетио и на примере Горана Кракчића, од 16. октобра 2009. године који је наводно дрогиран, скочио и убио се. Не постоји никакав извештај лекара, нити да је био дрогиран, ни претучен ни било шта слично, па се поставља питање зашто таква извештај не постоји.

Наведен је и пример Драгомира Станојевића који је 23. септембра прошле године претучен прво у лифту на Аеродрому, па онда у полицијској станици. Хитна помоћ га је онесвешћеног превезла у болницу, а у лекарском извештају је стајало да су му поломљена четири ребра, лукла плућна марамица, као и бројне повреде главе.

Мада су градски челници хтели да видео снимак премлаћивања Ивице Самаиловића, као један од кривих доказа о бахатости крагујевачке полиције, буде „премијерно” приказан новинарима, десила се и „предпремијера”. Наиме, у уторак поподне, на сајт „Блиц” постављен је овај „документарац”, уз објашњење да недељник НИН (лист под „истим кровом”, односно власништвом као и „Блиц”) „открива снимак туче због које је направљена приватна полиција у Крагујевцу”. На интервенцију из Крагујевца, већ у уторак ујутро овај снимак је „залеђен”.

„КРАГУЈЕВАЧКИ СЛУЧАЈ” ОТВОРЕН И У ДРЖАВНОМ ВРХУ

Дачић наложио испитивања

После скоро месец дана откад странка Заједно за Шумадију јавно тражи смену начелника Полицијске управе Ивана Ђоровића, огласио се премијер и министар полиције Ивица Дачић рекавши да ће се „испитати дешавања у Крагујевцу, где постоји основ за истраге, оне ће се и радити, а треба да видимо да ли и полиција поштује законе”

Најјача политичка странка у Крагујевцу Заједно за Шумадију наставила је да тражи смену начелника Полицијске управе Ивана Ђоровића, или његову оставку, као и смену групе полицајаца блиских њему, не именује се ко су они, али ни после скоро једномесечног јавног инсистирања на томе – још се ништа конкретно не дешава. Напротив, „случај Ђоровић” сигурно ће још бити отворен јер је тек прошле недеље у Београду „наложено да се испитају дешавања у Крагујевцу и да се изнесе предлог мера за смиривање ситуације”.

Управо тим речима премијер Ивица Дачић, сада ваљда у улози министра полиције, први пут је од заостравања ситуације у Крагујевцу јавно проговорио о томе и најавио шта ће се чинити. Рекао је да је за „испитивање” задужио директора полиције Милорада Вељовића и одредио два правца деловања. Један је обелодањен нешто раније објавом да се у Крагујевцу упућује специјални антикорупцијски тим МУП-а Србије који ће наставити истраге које су започели полицијски службеници из Крагујевца, а други је утврђивање „да ли полиција поштује законе”, чиме ће се бавити унутрашња контрола МУП-а.

Премијер/министар Дачић није пропустио прилику да своју изјаву поводом збивања у Крагујевцу „зачини” и политичком нотом:

„Држава неће одустати од намере да се надлежним органима омогући да раде свој посао. Где постоји основ за спровођење истраге, ту ће се истраге радити и поступаће се у складу са законом, без обзира на страначку припадност и на политичке притиске”, рекао је Дачић, али је и сам запао у једну контрадикторност.

Наиме, пошто је изразио одлучност да „држава више неће толерисати подизање тензије у Крагујевцу”, министар је оценио да „ситуације као што је ова у Крагујевцу – нису потребне”. Свеједно шта је мислио, он је оваквим ставом, пре испитивања које је лично наложио, на неки начин већ дао квалификацију „крагујевачког случаја”. Овакве „ситуације” свакако „нису потребне”, али ако су већ створене неко за њих мора да буде одговоран.

Претпоставка је да је Ивица Дачић хтео мало да „спусти лопту”, јер електрисање у Крагујевцу није му добродошло ни као премијеру, ни као министру, али чини се да је и сам реаговао са закашњењем јер је, бар према наводима људи из Заједно за Шумадију, о политичко-полицијским ексцесима у Крагујевцу обавештен још пре месец и по дана. И он и још неке друге важне инстанце у држави.

Може бити да је Дачић осетио за потребно да се огласи тек пошто је „Блиц”, на ударним странама политичке рубрике, један текст бомбаста насловио: „Страначка војска од 2.000 људи чува Крагујевца од бахатих полицајаца”. Вероватно је уредник који је наслов „извукао” побржао војску и полицију, свеједно да ли је

„страначка”, а извучен је из изјаве Верољуба Стевановића који је исти лист дословце пренео: „Ми смо сада принуђени да се заштитимо и због тога смо ангажовали две хиљаде људи из странке Заједно за Шумадију који бране градске власти и све грађане од десетак бахатих људи из полиције”.

Да ли је због ове изјаве, која је битно „појачана” насловом новинског текста, премијер и министар Дачић рекао да „не могу политичке власти бити ког нивоа да утичу на рад полиције, или је то начелан став, тек, наредних дана Верољуб Стевановић и његове страначке колеге морали су баш да се потруде објашњавајући и доказујући да у Крагујевцу не праве никакву парополитију или „страначку војску”. Уз то су „поздравили” комплетну Дачићеву изјаву и најаву и „изразили велика очекивања од рада антикорупцијског тима и унутрашње контроле МУП-а Србије”, као и наду „да ће и јавност бити обавештена о резултатима њиховог рада”.

– Нема никакве страначке војске и превише је медијске прашине око свега. Једино је рад инфраструктуре странке подигнут на највиши ниво у организационом смислу, с обзиром на то са каквом групом отуђених полицајаца имамо посла, изјавио је градоначелник Верољуб Стевановић.

Следило је и појашњење „вишег степена страначке организованости”.

– Ми се самоштитимо, да више нико никога не бије будашто као Ивицу Самаиловића. Никакви одреди нису у питању, већ само велика опрезност, која је на највишем могућем нивоу, јер не знамо на шта су сви појединци из полиције спремни, рекао је Стевановић.

У међувремену, начелник Полицијске управе Иван Ђоровић није реаговао на оптужбе из градске власти. У краткој изјави за „Крагујевачке” једино је рекао да се свуда, па и у медијима, погрешно говори о сукобу њега и „друге стране”.

– Ја нисам ни у каквом сукобу ни са ким, већ уредно обављам свој посао, мада сам свестан да сукоб желе да изазову они који ме неоправдано оптужују. Полицијска управа наставља да ради оно што су јој задаци, као одговорна државна институција, изјавио је Ђоровић.

ЗАКЉУЧАК ГРАДСКОГ ВЕЋА ОД 31. ОКТОБРА

Хоћемо мир и спокој грађана

У атмосфери опасних инцидената (насиље, претње и притисци према новинарима, приватним предузетницима, инвеститорима и изабраним представницима грађана), подстрекивања гласина и ширења неистина с циљем обмањивања јавности и перманентног притиска на носиоце цивилних функција са елементима прогона и претњи, а забринуто због чињенице да овакву атмосферу директно ствара део Полицијске управе у Крагујевцу, укључујући и самог начелника, Градско веће је одлучно да заштити мир и спокој грађана, њихово право на локалну самоуправу по свом избору, одрживи локални развој и европску перспективу, као и да успостави неометано функционисање свакодневице града.

Овако гласи први и најважнији закључак Градског већа Крагујевца који је предочен јавности у среду, 31. октобра.

Веће затим „апелује на надлежне државне органе да, у функцији борбе против корупције и организованог криминала, преиспитају рад и поступање појединаца из ПУ Крагујевца, јер је одговорност увек и искључиво лична.”

На крају, „налаже се свим функционерима локалне самоуправе да уложе додатне напоре у текућој комуникацији са државним органима, домаћим и иностраним партнерима, у циљу што брже и потпуније нормализације стања и ефикасности института правне државе”.

Овај закључак потписао је градоначелник Верољуб Стевановић.

ИЗБОРИ У ДЕМОКРАТСКОЈ СТРАНЦИ ИЗ КРАГУЈЕВАЧКЕ ВИЗУРЕ

Ћилас уноси нову енергију

Градски одбор странке у Крагујевцу подржао је Драгана Ћиласа за председника, а саговорници који су били вољни о томе да говоре кажу да је он „добитна комбинација“ за партију која је с Борисом Тадићем на челу изгубила идентитет, па стога и - изборе. Тврде да, било како да прође Изборна скупштина, расцепа у странци неће бити

Пише Слободан Цупарић

Наставља се вишемесечна драма у редовима Демократске странке пошто је Изборна скупштина, на којој ће се бирати нови шеф, и комплетно руководство, одложена за 25. новембар. У медијима се свакодневно смењују поруке: Ћилас ће 25. новембра бити изабран за новог председника ДС – то је готова ствар; Тадић је саопштио да договора још нема, па ће коначну одлуку о свом учешћу на страначким изборима донети после седнице Главног одбора – 4. новембра. У овом информативном „бомбардовању“ јавности по систему топло-хладно, није без одјека остала изјава наше познате антрополошкиње Загорке Голубовић која је рекла да би договор Тадића и Ћиласа био „најбоље, најпаметније и најдемократскије решење“.

Како је расплет све ближи и све (не)извеснији, тензије из дана у дан расту, а чланови странке, бар ови крагујевачки, све мање су расположени да гласно размишљају о овој „врућој“ теми, а посебно да се баве прогнозама ко ће се попети на врх демократске пирамиде – Тадић или Ћилас.

Додуше, крагујевачке демократе су на седници овдашњег Градског одбора странке подржале Драгана Ћиласа, а један од виђенијих чланова је пристао да говори за „Крагујевачке“, али под условом да му се име не помиње. Жеља му је услишена.

Недавно сам слушао Ћиласово излагање на промотивном скупу у хотелу „Шумарице“ и стекао уверење да је највећа његова предност у овом тренутку енергија коју нуди, нови ентузијазам, који је у претходном периоду дефинитивно убијен, нарочито после Ђинђићеве смрти, јер је превише компромиса странку довело у ситуацију да једним делом изгуби легитимитет за промене у друштву – које су обећаване и апсолутно неопходне.

Објашњавајући зашто се крагујевачки Градски одбор Демократске странке „листом“ определио за Драгана Ћиласа, наш саговорник, и сам „Ћиласовац“, подсетио је да Борис Тадић у последњих осам година није посветио пажњу Крагујевцу какву заслужује, нити му је дао место које му припада. Оставио је овдашњи Градски одбор на цедиљу – жртвујући га зарад неке више државне политике. То је, вели, доста ослабило странку у центру Шумадије, изгубљена је политика која је карактерисала Градски одбор, доста људи се пасивизирало упра-

во зато што су схватили да не могу да искажу свој политички став на прави начин. Јер, никад нису знали шта је политика Градског одбора ДС у локалу: да ли да подржавају градску власт, односно Верка Стевановића, да ли да му буду опозиција или нешто треће.

Осипање чланства и његово пасивизирање последица је Тадићеве политике, тврди наш саговорник. – На папиру смо у неким тренуцима, наводно, имали између четири и пет хиљада присталица, али правих чланова који су могли да дају печат странци, да изнесу све изборе – није било довољно. Једноставно, нису се више препознали у конфузној политици Градског одбора, нити у странци. Многи чланови су разочарани политиком ДС и компромисима које је Тадић, пре свега, направио са социјалистима. Тај историјски споразум са социјалистима је, по мени, кључна грешка и велика превара у којој је Тадић показао наивност у политици.

Овај крагујевачки демократа као „Ћиласовац“ није остао нем на „провокацију“ да ће београдски градоначелник од странке направити предузеће, да „жути“ неће имати препознатљиву идеологију...

– Такве оптужбе су биле и према покојном Зорану Ђинђићу. Е, сад, кад се каже предузеће, то можемо тумачити и позитивно и негативно. Неки за предузеће везују новац и профит, а други, пак, добру организацију – која је кључ успеха. Оно што је Ћилас обећао на поменутом страначком скупу у Шумарицама и што подржава већина правих чланова, несумњиво је враћање аутономности локалним организацијама. Прецизније, нови председник странке у локалу неће више бити постављан из Београда, а потом ће и у вођењу политике свакако имати потребну аутономију.

■ Расцепа неће бити

Некадашњи председник демократа у Крагујевцу Влатко Рајковић, за кога се тврди да се поново убацио у „политичку брзину“ и садашњи „први човек“ ове странке у центру Шумадије Душан Обрадовић пристали су на отворен разговор, па смо их прво упитали како коментаришу одлагање Изборне скупштине Демократске странке?

За Душана Обрадовића је одлагање Изборне скупштине ДС ствар компромиса, с обзиром на то да треба да се промене нека унутарстраначка акта, која ће омогућити боље функционисање ове најјаче националне опозиционе партије. Иначе, како рече, преко је потребан, очекиван и жељен компромис између два најјача лидера у овом тренутку.

– Ово одлагање најбоље одликава у каквој се ситуацији налази ДС, каже Влатко Рајковић. – Неформални кандидат за председника, који није предао кандидатуру, одлаже Изборну скупштину, о којој је одлуку донео Главни одбор странке. То говори о безвлашћу у ДС, односно о аутократској владавини човека који је узурпирао све функције, ради шта хоће – и то тако траје од 2003. године.

Прети ли овој странци подела, кад прође Изборна скупштина, а не нађе се компромис између Тадићеве и Ћиласове опције?

– Апсолутно не, категоричан је Душан Обрадовић. – Ментални склоп тих људи је такав да могу спречити било какву поделу или могућност оснивања неке друге странке – или било чега. Значи, из личног искуства, а знајући и њихову емотивну, пре свега рационалну везаност за ДС, у сваком случају одбацујем такву могућност.

Влатко Рајковић тврди да неће бити расцепа, али да је време да се поднесе рачун. Били су избори у Србији, на њима је доживљен пораз и свуда у нормалном свету се дешава да се људи који доживе пораз замене. Саркозију, на пример, није падало на памет да настави после пораза да управља својом странком.

– Демократска странка је у повољнијој позицији пошто је већ демократски мењала своје председнике, за разлику од других станана, и што је то организација која има демократско наслеђе, а оно спречава да се ствар узурпира, подсећа Влатко Рајковић. – Читаву садашњу Тадићеву активност видим само као покушај да изађе из ове ситуације непоражен – као неко ко неће изгубити страначке изборе. Ипак, неми-

новно је да ће их изгубити, као што је изгубио и председничке и парламентарне.

■ Другачији лидер

Шта Демократска странка добија избором Ћиласа, а шта евентуално губи?

– У сваком случају добија лидера који ће на другачији начин водити странку, уверен је Душан Обрадовић. – Пошто је пракса у Европи да се лидер који изгуби на изборима повуче на другу функцију, саветничку или било коју, од Тадића треба очекивати да помогне својим искуством из међународних односа, економије и свега што је стекао захваљујући позицијама које је имао у име Демократске странке.

Млади лидер крагујевачких демократа верује да Драган Ћилас доноси нову енергију, потребан имиџ који, према свим истраживањима, сада даје добре резултате – и то је нешто што је неопходно. Ћилас је човек из привреде, па су његов начин размишљања и дисциплина и те како потребни странци.

– Верујем да ДС ништа не губи избором Ћиласа, тврди Влатко Ра-

јковић. – Од 2003. године ова странка налази се на једном потпуно другачијем путу од онога због којег је и формирана, а створена је да би Србији било боље и да се у њој промовишу прогресивне идеје. Откако је Борис Тадић дошао на чело ове странке, она полако све више личи на СПС и на ово што се зове СНС. Људима је то сада било толико исто, па су на последњим изборима зато тако и гласали. Због свега тога, избором Ћиласа ДС не може ништа да изгуби, већ само може да добије: да се ратосиља једног лошег руководства и добије прилику да изађе из кризе у којој се налази.

■ Странка без идеологије

Шта је разлог све видљивијем осипању чланства у ДС и његовом незадовољству?

– Осипање и није превелико, оцењује Душан Обрадовић. – Могу да кажем да бих волео и да је веће – с обзиром на то да имамо велики број неискрених чланова. Једноставно, за време власти постали смо једна гломазна странка, где су многи људи мислили да ће моћи да остваре своје приватне и материјалне амбиције. Напуштају нас углавном они који су се учланили 2010. и почетком 2011. године – људи који су ту кратко и код којих је, очигледно, брзо „изветрила“ идеја ДС.

По речима Влатко Рајковића, чланство је, пре свега, незадовољно политиком ДС. Ту су задовољни само они који имају неке користи од странке – или очекују да нешто буде.

– Наша странка је изгубила идеологију. Њена идеологија је постала власт – као власт. Значи, ту си са нама, бићеш у власти, немој да таласаш, све ће бити добро... Ако ниси ту, значи ниси послушан, нема ништа од тога, довиђења... У ДС су давно прошла времена да се у њој било шта политички разговара. Политика постави Борис Тадић, онда се то разводни и прочита на састанку Главног одбора ДС – на коме нема никакве расправе. То је наша политика, тврди Влатко Рајковић.

По свему судећи, са чела Демократске странке, највероватније, одлази њен дугогодишњи лидер Борис Тадић, који је и „страначки отац“ наследника Драгана Ћиласа, градоначелника Београда, способног менаџера, једног од најмоћнијих људи у српским медијима, за којег угледнији аналитичари тврде „да не расправља бесконечно о проблемима, него их решава и да је профил политичара који је потребан Србији уколико желимо да идемо ка ЕУ“.

Интересантно је да је Борис Тадић међу условима које је поставио да не учествује у изборној трци поменуто јачање улоге Председништва ДС и ограничење власти председника, увођење унутрашње контроле која би спречила самовољу највиших функционера... Пакосници ће, без разлога, знајући за наше властолубље, овај потез Бориса Тадића повезати с његовим политичким искуством и искреном жељом да се његов наследник не „понеће“, већ да надмаши свог „страначког оца“.

” Влатко Рајковић:

Читаву садашњу Тадићеву активност видим само као покушај да изађе као непоражен, као неко ко неће изгубити страначке изборе. Ипак, неминовно је да ће их изгубити

ПЕРСПЕКТИВЕ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈЕ У СРБИЈИ

Посвађане две сестре рођене

Пише Ненад Живковић

Демократији у Србији не прете класичне опасности - државни удар, страна војна интервенција, диктатура или грађански рат; даљи развој демократије у Србији успоравају смрт економије, системска корупција, незрелост елите, низак ниво политичке (и сваке друге) културе и непостојање или само формално присуство демократских институција и вредности грађанског друштва.

Децентрализација, коју најлакше, а тачно можемо дефинисати као синергетски збир политичког одлучивања, надлежности и изворних прихода нижих нивоа власти, у самом је темељу сваке државе подигнуте на демократским принципима. Предности процеса који се одавно без застоја одвија у земљама западне цивилизације, у Србији, дезоријентисаној негде у глибу неуспешне транзиције, још нису већински препознате. Свест о томе да децентрализација није неки академски, експертски, професорски и сувопарно интелектуални појам, него крајње конкретан процес од чијег напредовања директно зависи подизање квалитета свакодневног живота сваког појединачног грађанина, поименце и понаособ, схватиле су и политичке елите у земљама до пре двадесетак година окованим гвозденим завесом и братским а хладним загрљајем сибирског медведа. Једино још у Србији у не постоји представа да су децентрализација и демократија *две сестре рођене* модерног друштва, које једна другу подстичу, зарад јавног интереса и општег добра, а да не зазвучи као фраза.

Успомене из Југославије

Из перспективе двехиљадитих и са овим колективним искуством, парадоксално али истинито, и компаративно доказиво, стоји теза да је есеферјот (СФРЈ) била независно децентрализована политичка заједница – и то не само због федералне структуре сачињене од осам република и покрајина као *конститутивних елемената*, него и због постојања реалне аутономије Војводине и Косова и далеко већих овлашћења и зна-

Након осетног олакшања које је трајало колико и краткотрајни а трагично окончани мандат Ђинђићеве Владе, потоњи сазиви савета министара „ревидирали су став” и, што се одсуства децентрализације тиче, ухватили континуитет са предпетоктобарским стањем, понашањем, приликама и игнорантским „гледањем са висине” централне на ниже нивое власти, иако су децентрализација и демократија „две сестре рођене”

чаја које су имале локалне самоуправе. Та се земља није распала зато што су Сабор, Собрање и Скупштина истовремено доносили различите одлуке, него зато што је уместо механизма грађанског друштва, заправо добро замишљену друштвену архитектуру контролисала компартија.

Када је социјализам као светски процес поспрнуо, а Зид пукао на сред Берлина, другови у СР Србији, али и огроман део пука, поверили су власт брачном пару који је прво ванинституционално, пујдајући *национално пробужен народ*, а затим и уставним амандманом из 1989. године, укинуо ау-

тономне покрајине. Уследила је централизација свега што се могло централизовати, јер је централизам срж сваке диктатуре, опресивне или оперетске, у свим њиховим комбинацијама и дериватима. Завршило се ратом, политичким убиствима, приватизованом државом, и тиме да је практично сваки јавни динар убран било где у Србији завршавао на рачунима у Београду, одакле га је злочиначки режим Марковић-Милошевић, из *једној казана*, редистрибуирао ономе коме су одлучили да је потребно онолико колико су одлучили да му је потребно.

Након осетног олакшања које је трајало колико и краткотрајни а трагично окончани мандат Ђинђићеве Владе, потоњи сазиви савета министара *ревидирали су став* и, што се одсуства децентрализације тиче, ухватили континуитет са предпетоктобарским стањем, понашањем, приликама и игнорантским гледањем са висине централне на ниже нивое власти.

На ушћу двеју река испод Авале

И тако је спирала централизма појачаним темпом наставила да се увија ка једној тачки – граду на ушћу двеју река испод Авале – изазивајући често веома антибеоградска расположења и псовке свукуд по Србији, чиме је отворен још један, безброј и први, а непотребан као и први, *унушрашњи фронт*. Нити Београду ико може да одузме значај и улогу коју има у Србији, нити је тако нешто потребно – па сасвим је у реду да главни град буде главни – али упо-

редо треба да буду прекомпоновани деценијама уназад постављени односи *мејројоле* и *унушрашњости*, јер и у Босилеграду, Бабушници и Беочину људи треба да живе пристojно и достојанствено, бар као на Дорћолу. Лако је то извести у земљама у којима главни град није и најбогатији, на пример у Италији или Шпанији, али у Србији треба спровести *дебеоградизацију* у смислу *демејројолизацију Београда*, јер он постаје све већа глава на све слабијим раменима остатка Србије, а такво преливање енергије и ресурса озбиљно разболева и нараста главу и нејака рамена и прети да организму преломи врат.

Напокон, зашто и у Србији не би био уведен тзв. средњи ниво власти, за почетак можда асиметричан у корист Војводине, у којој постоје самоуправна искуства. Покрајине, региони, области, провинције – небитно је како се називају ако имају функционални удео у законодавној, извршној и судској власти, дакле уколико им у надлежност буде спадала одговорност за организовање живота грађана на „својој” територији, у свим областима осим међународно-правног субјективитета и спољне границе, спољне политике, војске, полиције и обавештајних служби, Народ-

не банке, штампања новца, царине, макро-економске политике и стратешких инфраструктурних објеката.

Како нема готовог рецепта, јер су услови од земље до земље другачији, а процес је осетљив, треба га *фино подесити*. Сваки неуспех и пометња дали би за право противницима децентрализације који свако мало галаме како је она скупа, како ће увећати бирократију, како ће створити регионалне „богове”, како ван Београда не постоје капацитети (што је не само очигледна лаж, него и безочан безобразлук), како ово, како оно, а да избегавају да виде несумњиве предности организације државе у којој грађани сами и што ближе својим потребама и проблемима утичу на њихово задовољавање и решавање. Дакако, да би ствар функционисала треба изградити и независне институције и – променити Устав, али то је нешто што нас ионако чека и то не само због прилагођавања европским правним, политичким и економским стандардима, пошто Србија, барем декларативно, корача путем ка Европи. Европска унија, истина, не условава приступање Србије свом клубу спровођењем децентрализације, али нећемо ваљда опет дозволити да бриселска администрација зна боље од нас шта је наш интерес...

Поклапање два процеса

Спирала, дакле, треба да се покрене у супротном смеру – ка периферији, али то се неће догодити само од себе, тако што ћемо једног дана задремати на миндерлуку све чибук пушећи, а следећег јутра се пробудити, а оно Србија децентрализована. Не, тај процес мора да тече са бар две стране – с једне, мора да сазри свест политичке кастве да препушта политичку власт својим колегама на нижим нивоима, што неће ићи нимало лако, јер ко би се добровољно одрекао власти и свега оног што уз њу иде – моћ, утицај, новац, каријере, повластице, послови, присуство у медијима, секретарица, ташна и машина...

Други проблем представља чињеница да су странке и на власти и у опозицији, без обзира на то кад је која у којој позицији, дубоко централизоване, па није јасно како ће њихови лидери спровести у држави нешто што нису спровели у сопственој партији. С друге стране, потребно је да постоји константан притисак

од доле, а да би се то десило људи треба да одбаце вишевековну ропску улогу поданика и преузму активну улогу грађанина због кога држава, уосталом, постоји. Кад се та два процеса поклопе, онда се можемо надати успеху децентрализације, која се никад неће завршити. Зато што се ширење простора слободе никад не завршава.

(Аутор је бивши уредник укинутог часописа „Децентрализатор”)

УКИДАЊЕ КАНЦЕЛАРИЈЕ И ЧАСОПИСА

Рационализација или друга намера Владе

Влада Републике Србије уредбом од 10. октобра укинула је канцеларију Националног савеза за децентрализацију. Њен последњи радни дан био је 23. октобар, а „брисање” канцеларије уједно значи и гашење часописа „Децентрализатор”, чији је уредник претходних година био Ненад Живковић, аутор текста који је пред вама.

„Децентрализатор” је био високопрофесионални часопис који је афирмисао потребне промене у политичком систему Србије и преносио искуства и мишљења, пре свега из локалних заједница, о односима и проблемима на релацији централна власт – локалне самоуправе.

Да ли је Влада укидањем канцеларије и часописа заиста направила корак ка рационализацији јавне управе или је на овај начин, посредно, показала своје ставове и намере када је реч о децентрализацији у Србији – свакако ћемо се брзо уверити

megabelt

Kneza Mihaila 106, Kragujevac

radio vreme od **8h** do **19h**

SVE VRSTE REMENJA (Optibelt, Borovo, Good Year, Sava, Unibelt...)
 klasično klinasto remenje, nazubljeno, polu-v P/J/PH remenje, transportno remenje, sintetičko remenje, zupčasto remenje, varijatorsko remenje, šestougaono remenje, okruglo remenje, extremultusi...
SVE VRSTE GUMA (Michelin, BF Goodrich, Tigar, Kleber, Continental, Barum, ...)
 Ulja, auto delovi i autokozmetika...

Telefon 325-236

СИНДИКАЛЦИ И ПОСЛОДАВЦИ НА ИСТОМ ЗАДАТКУ

Траже озбиљније реформе

Унија послодаваца и синдикат „Независност” заједничким снагама урадили програм за излазак из економске кризе, који предвиђа низ конкретних мера, од измена застарелих закона, престанка субвенција за пропала предузећа, до реформисања ПИО фонда

Када две организације које су по природи ствари на супротним странама дођу до закључка да треба да делују заједно онда је јасно да је их је ујединио озбиљан проблем. Управо тако Уједињени грански синдикати „Независност” и Унија послодаваца Србије објашњавају како је дошло до њиховог заједничког програма за излазак из економске кризе у земљи, који промовишу под називом „Платформа за реформе - договор за будућност”.

Стање у привреди и друштву толико је лоше да су за опоравак потребне далеко озбиљније реформе него оне спроведене до сада, које су само чепркање по површини, објашњава Злата Зеца, извршна секретарка УГС „Независност”, која је заједно са Драгољубом Рајићем из Уније послодаваца коаутор понуђеног програма. Две организације ујединила је сагласност да многе ствари у земљи треба хитно мењати да би привреди кренуло боље и она почела да

остварује профит, тако да онда синдикалци и послодавци имају око чега да се свађају. Сада, када нема много успешних предузећа и нема зараде, синдикати и послодавци немају око чега да се споре, јер нема пара које треба да се деле, каже она.

■ Неспровођење закона

Програм тражи увођење читавог низа нових закона из области радног права, примерених стандардима ЕУ, али и низ мера за унапређење економије, како би се повећала производња, извоз и запошљавање. По речима Злате Зеце, не само да морају да се усавршавају закони, већ је још већи проблем што се ни они важећи не поштују.

Погледајте шта се дешава са порезима и доприносима и сивом економијом. Највише законе крши онај ко их је донео, а то је држава, и она је најнеодговорнији послодавац. Институције државе, као што видимо, не функционишу, јер како објаснити да имамо 50.000 привредних субјеката који не плаћају доприносе за

ЗА ВЕЋУ ПРОИЗВОДЊУ, ИЗВОЗ И ЗАПОШЉАВАЊЕ: ЗЛАТА ЗЕЦ (УГС „НЕЗАВИСНОСТ”) И ДРАГОЉУБ РАЈИЋ (УНИЈА ПОСЛОДАВАЦА)

основни социјални програм, па људи не могу да остваре право на пензију и лечење. Порука која се овим шаље је да су они који не плаћају дажбине награђени, а они који редовно плаћају испадају губитници. То се мора мењати, каже Злата Зеца.

Понуђени програм се залаже и за доношење развојне стратегије у земљи, која би пошла од тога које су фирме у свакој општини или граду успешне и имају потенцијала да повећају производњу. Такве фирме држава би требало да помаже и субвенционисе, и то оснивањем Развојне банке која би обезбеђивала кредите са највише два посто камата.

Да би се кренуло тим путем држава, по овом програму, мора одмах да престане са субвенцијама пропалим фирмама и губитацима, за које је јасно да не могу да остану. То је мера која је осетљива и болна, јер она значи да би много радника који сада примају плату у таквим фирмама врло брзо остало без посла. Злата Зеца каже да питање јесте осетљиво и да они имају проблема да ову меру објасне својим члановима, али да је боље оно што не може да опстане затворити одмах него узалуд улагати огромна средства када наде

за опоравак нема. Та средства треба улагати у фирме које могу да повећају производњу.

Драгољуб Рајић додаје да би они који изгубе посао затварањем губиташа могли да пређу на радна места која би се у истој општини отворала повећањем производње код успешних, што је модел који је већ виђен у Чешкој и Словачкој.

■ Реформа ПИО фонда

Привреду из кризе могу да извуку квалитетне реформе и нове мере, а политичка елита у земљи показала је да за 12 година није успела да примени ефикасна решења и повећа производњу, каже Рајић. Једна од мера коју би, по њему, требало применити је одустајање од садашњег модела опорезивања, који линеарно разрезује стопу пореза свим привредним гранама, без обзира на њихову профитабилност и стање у коме се налазе.

Тако имамо решење да исту стопу пореза плаћају и банкарство и, на пример, текстилна грана која је на издисају, озбиљно је угрожена и због конкуренције из Кине. Држава би требало да донесе меру да текстилној индустрији смањи пореска опте-

ређења за 50 посто, како би јој помогла да опстане, као што је то урађено у Босни и Херцеговини, и да за одређени проценат умањи ова давања и другим угроженим делатностима, објашњава Рајић.

Синдикалци и послодавци сложили су се и око тога да је неопходна реформа Фонда ПИО, уједно делећи сагласност да су против мера којима се поштравају услови за одлазак у пензију. Реформа овог Фонда је свакако једна од најинтересантнијих новина коју предлажу, а састоји се у томе да Фонд не буде само потрошач буџетских средстава, већ да почне и сам да убира сопствене приходе. Ово би се омогућило тиме што би се Фонду вратила у власништво имовина која је грађена из његових средстава.

По речима Драгољуба Рајића, постоји попис имовине која је грађена из средстава Фонда, доступан и на сајту тог Фонда.

На пример, у Србији је 36 банских лечилишта изграђено тим средствима, а она поседују изворе воде и потенцијал да се развијају и доносе приход. Када се ова имовина врати Фонду моће да се организује међународна инвестициона конференција којом би се привукли улагачи и подигли та лечилишта на виши ниво, да могу да зарађују, каже Рајић.

Порет тога, Фонд је још за време Краљевине Југославије располагао великим бројем вредних некретности, па би власништво требало да му се врати. Такође, овај Фонд је у поступку приватизације постао власник десет посто акција у великом броју предузећа, али не учествује у управљању тим фирмама, већ је ту улогу предузела држава, што би требало исправити.

Програм садржи још много конкретних предлога из свих области економије, радног законодавства и социјалне заштите. Залаже се за смањење пореских захватања од личних доходака, подстицање предузетништва разним олакшицама, скраћење рокова плаћања за јавни сектор и јавна предузећа на 30 дана и тражи још много нових мера.

По речима Злате Зеце, ова платформа за реформе добила би још више на тежини ако би је подржали и остали синдикати у земљи. Након промоције по већим градовима Србије документ УГС „Независност” и Уније послодаваца биће званично уручен Влади.

Милош ПАНТИЋ

БУЏЕТ ЗА 2013. ГОДИНУ

Мање пара за субвенције

Према предлогу буџета Србије за наредну годину, који је ових дана министар Динкић представио јавности, субвенције привреди биће смањене за 5,8 милијарди динара у односу на прошлу годину. Тако су фирме које су у проблемима, и то нарочито оне које су преживљавале уз помоћ државе, морале да почну да се прилагођавају новим условима.

У Србији је у реструктурирању 175 предузећа, која запошљавају близу 70.000 људи. Директну помоћ буџета до сада је примало укупно 80 фирми са око 33.000 запослених. Према подацима објављеним у „Вечерњим новостима”, прошле године највеће директне субвенције из буџета примила је Група „Застава возила” у реструктурирању, и то 749 милиона динара, а потом следе „ФАП” са 210 милиона, „Први мај” са 200 милиона, ИМТ са 126 милиона, Индустија каблова са 120 милиона и „Застава оружје” са 112 милиона динара.

КРАГУЈЕВАЦ ПОНОВО ДОБИО СТАТУС ГРАДА ОД МЕЂУНАРОДНОГ ЗНАЧАЈА

Изгубљено, па враћено

Прихваћене су све примедбе које је наш град доставио комисији, чиме је после две године упорне борбе Крагујевац у нацрту новог Просторног плана Србије поново добио статус града од међународног значаја, који су имали само Ниш, Београд и Нови Сад

У сенци актуелних бурних дешавања у граду готово неприметно је прошла јавна седница Комисије за увид примедби на „Нацрт просторног плана за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа”, која је прошлог понедељка организована у Скупштини града. Најважнија вест са овог скупа је да је после две године Крагујевцу поново враћен статус града од међународног значаја, који имају само Ниш, Београд и Нови Сад. Нацрт просторног плана усвојила је Влада Републике Србије и он је на јавном увиду од септембра ове године. Бројни градови дали су велики број примедби на поједина решења, а Крагујевац је у том смислу, могло би се рећи, био најгласнији.

Читање две године трајало је настојање овдашње Регионалне привредне коморе и Дирекције за урба-

низам да докажу да град у сваком смислу, а нарочито економском, заслужује да поново добије статус центра у овом региону и града од међународног значаја, који је имао од 1996. године. Након јавне презентације Регионалног Просторног плана, крагујевачка Регионална комора је у име привредника овог региона дала своје примедбе и доставила их Градској управи и Републичкој агенцији за просторно планирање. Оне су се односиле на функционална урбана подручја, ранг градских центара и осовине развоја.

Указано је да је неопходно функционална подручја означити у савременим оквирима и обухватити нови попис становништва. Пре свега, збиру становништва који мора да броји више од 250.000 да би се добио статус града од међународног значаја, треба прикључити и општине Топо-

лу, Аранђеловац, Лапово, Свилајнац и Рековац, које иначе гравитирају према Крагујевцу. Даље, замерено је што Крагујевац као највећи град на овом подручју у Просторном плану није означен као центар у рангу Ниша и Новог Сада и указано да је неопходно вратити граду тај статус као основ за даље планирање и повећавање са светом. Град Крагујевац треба да буде у просторном плану Србије град од међународног значаја у рангу Новог Сада, Београда и Ниша, а не да буде један од 21 града од националног значаја, сматрају у Регионалној комори. Такође, наглашено је да град Крагујевац не треба да буде прикључен за ауто пут Коридор 10, него да ауто пут пролази кроз Крагујевац према Краљеву, Новом Пазару, Косовској Митровици и даље.

Последња замерка односила се на изградњу путне инфраструктуре, при чему је у просторним плановима наш град остао на „саобраћајном острву”, па је предложено да се кроз Регионални просторни план појача развој путне мреже на потезу Ибар – Гружа – Лепеница, која би представљала кичму повезивања Шумадије и Западне Србије са европским коридором 10, односно са Косовом, Македонијом, Албанијом и Црном Гором.

ЈАВНА РАСПРАВА О ПРОСТОРНОМ ПЛАНУ СРБИЈЕ

Комисија за јавни увид уважила је све примедбе Крагујевчана, чиме је наш град поново добио статус града међународног значаја.

Данас смо добили много. Оно што смо имали од 1996. до 2010. године, поново смо вратили. Суштина целе приче је у томе да се направи амбијент који је везан за Просторни план. Ми смо до сада били у рангу

21 града од националног значаја, где су још увршећни Краљево, Крушевац, Чачак и други, а имали смо само три града од међународног значаја – Београд, Нови Сад и Ниш. Изборили смо се да поново добијемо међународни ранг, објашњава председник Регионалне привредне коморе Крагујевац Душан Пуача и додаје да ако град нема међународно признати значај, онда ни његове институције не би биле регионално препознатљиве, нити би могле да комуницирају са другим регионима.

Европа је земља регија, али и институција, па је зато неопходно да наш град буде и регионално препознатљив, јер у супротном нижи ниво онемогућава сарадњу са међународним институцијама.

СИНДИКАТИ ПРОТИВ ОГРАНИЧЕЊА ПЛАТА У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

Циљали највише, смањили најниже плате

Према усвојеном Закону о утврђивању максималне зараде у јавном сектору око 250.000 најмање плаћених комуналних радника губи од 4.000 до 8.000 динара месечно и имаће плату од 18.443 динара, што је мање од загарантоване зараде, док је плата директора лимитирана на 165.995 динара

Пише Милутин Ђевић

Закон усвојен пре месец дана, по хитном поступку, који регулише начин обрачуна зарада у јавном сектору и којим се уводе платни разреди, изазвао је бурне реакције запослених, посебно у јавним комуналних предузећа која се не финансирају из републичког буџета. Просте среде у свим градовима Србије у симболичних пет минута до 12 одржани су протести запослених у комуналним предузећима чији су оснивачи локалне самоуправе.

Радници ових фирми које нису корисници ни републичког, ни локалних буџета, тражили су да се њихове фирме изузму из примене овог закона. Протест је одржан и у Крагујевцу испред Управне зграде „Водовода“. После збора на коме су прочитани захтеви синдикалаца окупљени радници су симболично блокирали главну улицу прелазећи преко „зебре“ на зелено светло. Хтели су да покажу да поштују закон, али и да упозоре да га неће поштовати ако се не промени или не буду изузети из његове примене.

Нови закон увео је шест платних разреда и одредио начин обрачуна плата за сваки до њих. Према усво-

НАЈВИШЕ СУ ПОГОЂЕНИ РАДНИЦИ СА НАЈМАЊОМ КВАЛИФИКАЦИЈОМ

јеној методологији октобарска плата око 250.000 најмање плаћених радника јавног сектора биће, зависно од тога да ли спадају у шести или пети платни разред, умањена за 20 до 40 одсто. То значи да ће, ако овакво законско решење остане на снази, већина њих примати 18.433 динара, што је мање од загарантоване зараде која износи 20.010 динара. Закон је прописао и максимално дозвољену плату директора, која од 1. октобра износи 165.995 динара, на коју се додаје проценат за радни стаж.

Спорни закон, којим се на овај или онај начин поништавају проширено дејство споразума о минималној заради и колективни уговори комуналних предузећа, донет је 29. септембра, а његова примена почела је 1. октобра.

Против овог закона устали су скоро сви синдикати истичући да је намера власти да се ограничи износ максималних зарада добра, али да овај закон највише погађа запослене са најнижим примањима.

Према речима потпредседника Савеза самосталних синдиката Србије Зорана Михајловића, овај закон је донет исхитрено и без сагласности Социјално-економског савета.

„Највише ће бити оштећени они који немају квалификације или имају само средњу школу, а таквих је у јавном сектору и највише. То су махом радници који раде као помоћно-техничко особље, као што су чистачице, кафе куварнице, портири, возачи, обезбеђење... Тако се, и овога пута, терет кризе ломи преко леђа најугроженијих радника, тим пре што ће директори јавних предузећа и даље моћи да примају веће зараде од прописаних, јер ће варијабилна и бонусима моћи да надокнаде разлике, објашњава Михајловић.

■ Од Уставног суда до штрајка

Иако се често истиче на нова Влада Републике Србије ради јединствено као тим, поводом Закона о ограничењу зарада у јавном сектору и у самом кабинету премијера Ивице Дачића око овог питања нема пуне сагласности. Пре би се могло рећи да има не само различитих тумачења законских одредби, него и потпуно супротстављених ставова.

Тако у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике кажу да им свакодневно стижу приговори синдиката на овај закон и да су многи оправдани. Помоћник министра рада Радмила Букумировић Катић тврди да нико не може да прима плату мању од загарантованог минимума, па ни радници запослени у јавним предузећима.

У овом закону има и других спорних тачака, а најважнија је различито тумачење зараде. У Министарству финансија сматрају да се у зараду рачуна само основна плата, плус 0,4 одсто годишње за минули рад, иако у основну зараду запосленима у јавном сектору улази и топли оброк, регрес и превоз, истиче Букумировић Катић.

Председник синдиката „Независност“ Бранислав Чанак каже да је овај закон још један корак уназад, да је усмерен против радника и да је у супротности са Законом о раду и још неким законима. И управо због тога Уједињени грански синдикати „Независност“ најавили су да ће поднети захтев за преиспитивање уставности и законитости, као и да ће се обратити Међународној организацији рада.

Удружени синдикати Србије „Слога“ ће покренути петицију којом ће

ОБРАЂАЊЕ БРАНКА ПЕТРАШИНОВИЋА НА ПРОТЕСТНОМ СКУПУ

затражити да се Скупштина Србије поново изјасни о овом закону, а планирају да поднесу и тужбе против оних послодаваца који ће у новембру да исплаћују зараде по новом ценовнику. У Савезу самосталних синдиката Србије најављују да ће,

ЗА КОГА НЕ ВАЖЕ ОГРАНИЧЕЊА

Најбогатији изузети

У Министарству финансија објашњавају да се Закон о ограничењу зарада у јавном сектору неће односити на Народну банку Србије, Контролу летења, Агенцију за борбу против корупције, Државну ревизорску институцију и Фискални савет. Овај закон неће важити ни за јавна предузећа која имају конкуренцију, за високообразовне установе, нити за стручњаке информационо-технолозија.

ако се закон не промени, запослени ступити прво у штрајк упозорења, а потом и у генерални штрајк.

■ Колективни уговори правичнији

После протеста комуналаца у распетљавање овог замршеног клупка укључио се и премијер Србије Ивица Дачић. Он је изјавио да Влада разматра захтеве синдиката и да ће у најкраћем року пронаћи решење којим

зарада бити смањена. Плата коју сада примају запослени који су сврстани у шести платни разред у крагујевачким фирмама у просеку износи око 25.000 динара. По новом она ће бити 18.443 динара. То се пре свега односи на спремачице, кафе куварнице, монтере, возаче путничких аутомобила, раднике обезбеђења...

На удару су се нашли и радници сврстани у пети платни разред, који су по старом начину обрачуна плата зарађивали између 25.000 и 30.000 динара. Сада ће, по новом закону, моћи да рачунају на плату, заједно са регресом, топлим оброком и превозом, од 22.132 динара.

На губитку су и запослени из четвртог платног разреда, јер ће им октобарска плата, ако се закон не измени, бити 27.665 динара. Према речима председника Синдиката запослених у комуналној делатности града Крагујевца и председника синдиката „Водовода“ Бранка Петрашиновића, плате оних који су сврстани у трећу, другу и прву платну групу неће бити смањене јер се они уклапају и у обрачун плата по новом закону.

Али, њима плате у сваком случају неће бити ни повећане. Максимална плата за директора одређена је на износ од 165.995 динара. Мислим да је предлагач овог закона имао у виду зараде руководиоца у неким већим јавним предузећима, у којима су директорске плате много веће од поменутих 165.995 динара. Могу одговорно да тврдим да директор ни једног јавног комуналног предузећа у Крагујевцу нема ни приближно толику плату, каже Петрашиновић, додајући да су комунална предузећа чији је оснивач локална самоуправа једном владном Уредбом из 2004. године ушла у исти кош са републичким јавним предузећима, иако немају никаквих сличности ни додирних тачака.

Према његовим речима, колективни уговори које су са послодавцима потписали синдикати у комуналним фирмама су много правичнији него пре месец дана усвојен закон.

У тим уговорима смо много више водили рачуна о сваком запосленом, о сваком радном месту, а разлике у платама су биле много мање од оних које сада прописује Закон о ограничењу зарада у јавном сектору. У нашим колективним уговорима разлика између најмање и највеће, директорске плате била је један према 3,8, а нови закон сада даје могућност да она буде један према осам и по, каже Петрашиновић.

Према овој математици плате директора јавних комуналних предузећа у Крагујевцу, без минулог рада, износе око 95.000 динара. На питање да ли ће директори ових фирми, не само у Крагујевцу, него и у другим градовима Србије, имати право да своје плате подигну до законског максимума још нема прецизног одговора. Највероватније да, ипак, неће моћи то да ураде.

Интересантно је да овај закон не важи за запослене у „Енергетици“, иако се и она бави комуналном делатношћу. То је због још нерешеног статуса ове некада „Заставине“ фирме. „Енергетика“ је, наима, још увек друштвено предузеће у реструктурирању и за њу важе други закони.

Овом приликом, град је практично добио могућност да у Просторном плану Србије буде препознатљив као град са међународним значајем, тврди Пуача, и са свим својим предностима везаним за индустрију, Универзитет, Клиничко болнички центар и све остале институције може да покрене развој читавог региона.

Иако је Комисија усвојила највећи број примедби градова и општина Србије, коначну реч имаће Влада Републике Србије. Наглашено је да иако је регионално планирање новина код нас, оно ни у ком случају неће кочити даљи развој региона у Србији, па су примедбе градова и општина биле од непроцењивог значаја за даље усаглашавање плана.

Г. БОЖИЋ

ИСТРАЖИВАЊЕ „КУЛТУРА СТАРЕЊА И СТАРИ У КУЛТУРИ“

Старост прође пред телевиз

У нашем друштву доминантан је образац пасивног, а не активног старења. Истраживање Завода за проучавање културног развоја показује да су наши пензионери још увек миљама далеко од слике времешних западњака који са фотоапаратом у руци и осмехом на лицу крстаре од једног до другог континента

Пише Марија Обреновић

Е а просечном старошћу од 41,1 године Србија се, уз Италију, Немачку, Бугарску и Шведску, налази у групи од пет највремешнијих земаља у Европи, кажу подаци Републичког завода за статистику. У последњих 50 година удео младих у становништву готово се преполовио, док је број старих повећан два и по пута. Чак 17 одсто житеља Србије чине старији од 65 година.

Пошто чине добар део популације, требало би и да имају одређени утицај у друштво, али није тако. Они се врло често сусрећу са дискриминацијом и стереотипима, суочавају са усамљеношћу и маргинализацијом. На жалост, најчешће асоцијације које буди старост су болест, заборавност, бескорисност, импотенција, ружноћа, си-

ромаштво и депресивност. Међутим, поражавајуће је да се са овим стереотипима слаже и велики број оних који припадају „трећем добу“. Да су стари увек неком на терету одговорила је четвртина анкетираних у истраживању које је недавно презентовао Завод за проучавање културног развоја.

Чак 80 одсто грађана у трећем добу сматра да на старима и није да буду активни. Време углавном проведе пред телевизијским екраном, добар део њих ни не памти када су последњи пут били у биоскопу или на некој позоришној представи, а чак две трећине сматра и да им није место на дешавањима на којима се окупљају млади људи.

■ У биоскоп и позориште не улазе

Истраживање под називом „Култура старења и стари у култури“ обухватило је 1.430 испитаника старијих од 65 година из 25 градо-

ва у Србији. Повод за истраживање била је одлука коју је лани донела Европска комисија да ову, 2012. годину, прогласи Европском годином активног старења и међугенерациске солидарности.

Подаци до којих су истраживачи дошли више су него забрињавајући, јер евидентно показују да је у нашем друштву доминантан образац пасивног, а не активног

КОЈЕ КУЛТУРНЕ ДОГАЂАЈЕ БАРЕМ ПОВЕРЕМЕНО ПОСЕЂУЈУ

	Биоскоп	Позориште	Концерти	Књижевне вечери	Фолклорне приредбе	Изложбе
Војводина	19,6%	40,2%	46,9%	29,0%	41,4%	40,5%
Град Београд	18,1%	28,9%	33,6%	19,6%	26,0%	32,7%
Шумадија и Западна Србија	15,5%	23,4%	35,0%	30,0%	31,4%	31,7%
Јужна и Источна Србија	16,8%	27,2%	36,5%	20,8%	34,8%	29,4%

старења и да су наши пензионери још увек миљама далеко од слике времешних западњака који са фотоапаратом у руци и осмехом на лицу крстаре од једног до другог континента. Уместо тога, они слободно време проводе испред теле-

визијског екрана. За четвртину испитаника то је главна разонода, а испред екрана проводе три до пет сати дневно. Нешто мањи проценат (22 одсто), али махом женске популације, бави се штрикањем, хеклањем, везом или шивењем. Чи-

КОЛИКО ЧЕСТО ПОСЕЂУЈУ КУЛТУРНЕ ДОГАЂАЈЕ

	Веома често	Често	повремено	ретко	Никад
Трибине и предавања	1.5%	2.5%	5.4%	10.7%	79.4%
Изложбе	2%	4.1%	9.7%	16.9%	66.6%
Фолклорне манифестације	1.8%	3%	8.3%	18.1%	68.2%
Књижевне вечери	1.9%	2.4%	6.5%	12.5%	76%
Концерти	1.4%	4.1%	8.65%	22.2%	63.1%
позориште	0.8%	2.6%	7.6%	17.8%	70.3%
биоскоп	0.3%	0.3%	2.7%	13.9%	82%

ДОБРИ ПРИМЕРИ

ГРАДСКО УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА

И забава и учење

Подстицање старих на доживотно учење, задовољавање њихових културних потреба, уважавање афинитета, ширење аматерских културно уметничких друштава и секција намењених старима само су неке од препорука за поспешивање активне старости. Градско удружење пензионера, које има око 4.000 чланова, ради на свакој од њих.

КУД „Лепеница“ који већ деценију ради при овом удружењу, окупља стотинак активних чланова. Фолклорна група, певачка, па домаћа радиност, само су неке од активности у које најстарији Крагујевчани могу да се укључе. Ту је и шаховски клуб, па спортска секција која је на недавно одржаној „Олимпијади спорта, здравља и културе трећег доба“ у Соко Бањи освојила неколико одликовања.

Захваљујући удружењу, најстарији су-

грађани имају прилику да путују, друже се, стичу нове пријатеље и познанства не само у граду већ и широм Србије.

– Само ове године организовали смо 20 излета, четвртом или суботом приређујемо забаве код нас у удружењу или у хотелима „Крагујевац“ и „Равни гај“. Нису, међутим, у питању само класичне забаве са музиком и играњем већ се трудимо да на почетку сваке организације културно-уметнички програм. Гостују нам глумци, писци, приређујемо изложбе слика или радова наших чланова. Коло српских сестара код нас у удружењу има радионице ткања, веза, сликања, пентлеса... Организујемо и прела, комишања, па кулинарске изложбе.

Често путујемо у госте пензионерским удружењима у другим градовима, па је и то прилика да се стекну нова познанства, разбије

свакодневна монотонија. Кад је ту музика и друштво сви забораве на болести, лекове и на свакодневне бриге, прича Милена Туцаковић, која је у Удружењу задужена за културно-забавне активности.

Забава и провод нису њихови једини циљеви. Трибине, предавања, презентације посвећене здрављу, различитим правима, али и књижевне вечери, предавања из области науке и историја такође се редовно одржавају у просторијама овог Удружења. Ове године започели су и са једним потпуно новим програмом, школом рачунара.

– Курс рачунара организовали смо у сарадњи са школом „Ентерконт“. Обуку за рад на рачунару успешно је завршило 30 полазника. Посебно су били заинтересовани наши чланови који имају некога у иностранству или им деца или рођаци живе у другом граду, пошто су научили да користе чет, скајп и фејсбук и тако свакодневно могу да контактирају преко интернета, каже Даница Љујић, секретар Удружења.

Иако рад овог Удружења и његових чланова показује једну другачију слику старости од оне стереотипне, ипак остаје још пуно да се ради, јер је од 36.700 пензионера, колико их има у Крагујевцу, у Удружењу тек сваки десети.

ПЕНЗИОНИСНИ ПРОСВЕТНИ РАДНИЦИ

Радознали су вечно млади

Да треће доба има и те како шта да пружи новим нараштајима показује већ више од деценије крагујевачко Удружење пензионисаних просветних радника. Основано је 2001. Године, на иницијативу неколицине некадашњих учитеља и наставника крагујевачких основних и средњих школа, који су и након завршеног радног стажа својим знањем и искуством у педагошком раду желе да помогну и својим млађим колегама и даљем развоју просвете и школства уопште.

За 11 година, колико постоји, успело је да окупи око 500 чланова некадашњих наставника, професора, учитеља, директора школа, просветних саветника... Организовањем педагошких трибина, предавања, саветовања, успевају не само да буду укључени, већ и својим сугестијама и саветима утичу на савремене токове у о-

У СТАРОСТИ ЈЕ ВАЖНА И ДУХОВНА АКТИВНОСТ - МИЛАН БОКИЋ, ПРЕДСЕДНИК УДРУЖЕЊА

бразовању, науци и култури. Њихова реч се током година чула и по питању реформе образовања, увођења инклузије, организовања наставе.

– Прва наша идеја је свакако била да одржимо пензионисане просветне раднике у „духовној кондицији“. Али свакако би била штета да некога ко се три или че-

ПУТУЈУ, ДРУЖЕ СЕ, УЧЕ - ДАНИЦА ЉУЈИЋ И МИЛЕНА ТУЦАКОВИЋ

ором

тање новина разонода је 14 одсто старијих од 65 година, док један одсто мање забаву види у провођењу времена са пријатељима, а исто толико у одмору и спавању. Посећивање културних догађаја је пракса тек за девет одсто анкетираних, мада је нешто већи проценат оних који би желели да одлазе на концерте, у позориште или на изложбе (17 одсто), али из разноразних разлога то не чине.

Ипак, када се сумирају резултати долази се до податка да више од 70 одсто грађана у трећем животном добу уопште не посећује културне догађаје. Ретко или никада не иде у биоскоп 96 одсто анкетираних,

а на трибине и предавања 91 одсто. Књижевне вечери не посећује 88 одсто, а исто толико анкетираних никада не одлази на позоришне представе. Фолклорне манифестације нису интересантне за 86 одсто испитаника, а за проценат мање је оних који не посећују ни концерте. Изложбе су изгледа најинтересантније од свих културних програма, пошто се налазе на дну скале, али и њих редовно или повремено посећује тек 16 одсто пензионера. Међу старијим од 65 година најактивнији су испитници из Војводине, који најчешће посећују културне догађаје, а најмање стари у Шумадији и Западној Србији.

Судећи по коментарима испитаника, оно што их спречава да посећују културна дешавања су болест, затим године живота, али и недостатак друштва. Чак више од две трећине сматра да стари не треба да се мешају и сметају младима! За 12,8 одсто разлог што не посећују културне догађаје је што се у њиховом месту не одржавају одговарајући програми.

Свакако један од разлога што временски грађани нису чести посетиоци културних дешавања јесте и финансијска ситуација. Највећи број учесника анкете живи у домаћинствима у којима укупна су месечна примања од 25.000 до 35.000 динара. Преко 60 одсто старих уопште не троши новац на културна дешавања, а скоро четвртина њих може да издвоји највише 1.000 динара. Тек 3,1 одсто има могућност да месечно издвоји више од 3.000 динара за улазнице за биоскоп, позориште или концерт.

Стари у Србији окренути су традиционалним музичким правцима и најрадије слушају народну музику. Свега око 15 процената њих заинтересовано је за рок, поп или џез.

После гледања телевизије, грађани Србије у трећем добу највише читају. Иако нешто више од половине испитаника није прочитало ниједну књигу у току годину дана, за 46 одсто испитаника који су то учинили читање спада у основне културне навике.

■ Незаинтересовани за учење

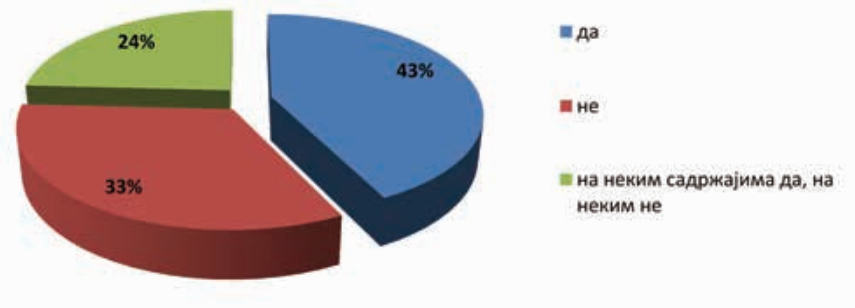
Временски грађани Србије не само да нису заинтересовани да посећују културне догађаје већ нису ни

ради да се баве културно-уметничким стваралаштвом. То не чини чак 78,5 одсто њих. Активни пензионери најчешће се баве певањем или писањем, у знатно мањем проценту сликањем, цртањем, плесом и глумом, најмање им је интересно фотографисање. И док се овде уметничким стваралаштвом бави тек сваки пети пензионер, у Европској унији тај број је чак три пута већи.

Зато, са друге стране, наши пензионери знатно чешће и дуже гледају телевизију од својих вршњака у Европи – они уз мали екран дневно поведу највише три сата, а наши готово двоструко више. Више од половине старих проведе три до пет сати дневно уз ТВ, док је свега 12,2 одсто оних који исто време поведу уз радио. За њих је телевизија главни извор информација – 79 одсто гледа информативне програме, док су на другом по гледаности музички програми. Најмање су заинтересовани за квизове, игре на срећу и цртане филмове.

Оно што је посебно забрињавајуће, по мишљењу истраживача Завода за проучавање културног

Старијима није место на културним дешавањима где су присутни млади

развитка, је податак да већина старих није спремна да се информатички описмени. Више од половине не жели да савлада ову вештину, јер се тешко привикавају на нову технологију, док скоро петина њих нема новца за опрему или плаћање курса. Чак 85,2 процента испитаника не користи рачунар и интернет, док их свакодневно користи свега 5,2 одсто. Интернет им служи највише за информисање, а најмање за забаву и дружење. Тек 2,4 одсто анкетираних има отворен профил на Фејсбуку. Са друге стране, у земљама Европске уније рачунар и интернет користи више од половине

старих, а у Србији је тај број скоро четири пута мањи.

Учење је, изгледа, међу старима врло непопуларна активност. На питање да ли би уписали неки курс чак 88,2 одсто одговорило је да „не жели да учи у овим годинама“, док само 2,6 процената похађа или је похађало неки едукативни програм, најчешће курс рачунара и курс страних језика. Оно што их спречава да науче нешто ново је пре свега недостатак интересовања (45,7 одсто), затим новца (14,8 одсто), али и став да су стари људи «престари за едукацију» (11,3 процената).

Ипак, није за све крива само старост сама по себи. Одговори на питање како би желели да проводе време знатно се разликују од њихове уобичајене рутине. Иако велики проценат и даље жели да гледа телевизију, на другом месту жељених активности је посећивање културних догађаја, а стари су жељни и породичних окупљања, дружења са пријатељима, спорта, лова, баштованства, па и одлазака у ресторан.

Међутим, међугенерациска сарадња, волонтерски програми, па и универзитети за треће доба, код нас још увек нису део свакодневне праксе. Не охрабрује ни податак да чак 80 одсто културних центара у Србији нема програме намењене старим особама. У оних малобројних који их имају највише су заступљени концерти народне музике, фолклорни наступи КУДова, трибине, књижевне вечери, изложбе ручних радова и позоришне представе.

Разлози за непосећивање културних дешавања

КУТАК ЗА КВАЛИТЕТНИЈИ ЖИВОТ

Место за држење младих и старих

Некадашњи клуб „Дуга“ у потпуности је адаптиран и преуређен тако да у њему могу да се организују и забавне, спортске и рекреативне активности, радионице, предавања, трибине, ужива у различитим хобијима

Најстарији Крагујевчани су пре неколико дана добили још једно место где могу да се друже, информисају, уживају у хобијима, спортским активностима, уче, али и размењују искуства са суграђанима млађе генерације. „Кутак за квалитетнију старост“ отворен је у просторијама Црвеног крста 30. октобра, захваљујући напорима ове организације, али и помоћи Скупштине града и холандске невладине организације „Јанос“.

Некадашњи клуб „Дуга“ у потпуности је адаптиран и преуређен тако да у њему могу да се организују забавне, спортске, рекреативне активности, предавања, трибине, радионице, ужива у различитим хобијима. Мини библиотека и дневна штампа свакодневно ће бити доступне. Део простора уређен је и за релаксацију уз телевизијски програм, али ће бити понуђене и различите забавне игре, спортске активности. У њему ће моћи да се организују и забаве и прославе рођендана.

Старији суграђани моћи ће и да се саветују са правником, психологом, социјалним радником, а део простора намењен је и за мини амбуланту у којој ће једном недељно дежурати лекар коме ће такође моћи да се обрате за савет.

Наш циљ је био да понудимо старијима од 65 година активности које су јединствене по садржају и начину организације, а при том се не подударају са садржајима и услугама које нуде дру-

ИГРА И ПЕСМА НИСУ „РЕЗЕРВИСАНИ“ САМО ЗА МЛАДОСТ

ге институције и организације у граду. Старима ће у Кутку бити понуђен широк спектар активности за квалитетније провођење слободног времена. Циљна група су нам лица која су самостално покретна и ментално очувана, независно од тога да ли живе сами, у породици или у Геронтолошком центру, каже Бојка Ђировић, координаторка за бригу о старима Црвеног крста.

У зависности од потреба и интересовања посетилаца, периодично ће бити организована предавања и трибине на различите теме. Идеја Црвеног крста је и да оне који то буду желели укључи у различите волонтерске програме, како би и у позним годинама остали активни и осећајали се корисно.

Посебно смо водили рачуна о томе да поспешимо такозвану међугенерациска сарадњу. Наши млади активисти дружеће се у Кутку са старима и размењивати знања и искуства. То је посебно важно пошто стари имају потребу да их неко саслуша и чест проблем им је усамљеност и недостатак друштвених контаката, објашњава наша саговорница.

Активности и садржаји „Кутка за квалитетнију старост“ доступни су за сва стара лица без обзира на њихово чланство или активност у другом удружењима и организацијама. У сваком моменту овај простор може да прими до 200 особа, а план Црвеног крста је да понуди око 1.000 различитих услуга.

тири деценије бавио буђењем радозналости и жеље за учењем код деце и младих једноставно скрајнете и не искористите богато искуство које таква особа има и да оно остане тек нечија „приватна својина“, каже Милан Ђокић, председник Удружења пензионисаних просветних радника.

Међутим, није само педагогија и образовање поље деловања овог на неки начин јединственог удружења.

Један од циљева удружења је промовисање традиционалних вредности, али и свести о историји и култури, а посебно очување чистоте језика. До сада смо организовали 72 књижевне вечери на којима су гостовали значајни писци, промовисали смо нове, али се поново враћали неким старим насловима и са њима упознавали публику, прича наш саговорник.

Колико су успешни у својој замисли показује и податак да је само на њиховим књижевним вечерима до сада било око 5.000 посетилаца. Што је још важније, у публици су седели Крагујевчани свих генерација. Додуше, треба рећи и то да су и сами активни и често се могу срести на књижевним вечерима, у позоришту, на концертима... Организовано путовање по Србији, а барем једном годишње „скокну“ и у иностранство. Једноставно, каже наш саговорник, довољно је да човек сачува радозналост духа па да остане вечно млад.

АГРАРНА ЗЕМЉА КОЈА НЕ МОЖЕ САМА СЕБЕ ДА ПРЕХРАНИ

Киргистански кромпир у кайушу

Домаће тржиште, неспособно да амортизује ударе због повећане тражње, или сада суше, на коме царују страни и домаћи накупци, више није у стању да обезбеди јефтину пијацу. Летос је био скуп парадајз, сада кромпир и пасуљ, који се и увозе из Киргистана, Египта, Кине, Канаде...

Пише Јаворка Станојевић

Иако свако дете у школи учи да је Србија изразито аграрна земља која може да произведе довољно хране за своје становништво, а политичари непрестано поручују да највећи развојни потенцијали земље леже у пољопривреди, наши сељаци већ годинама не успевају да произведу количине јефтиног воћа и поврћа које задовољавају домаће потребе. Због тога одавно једемо пасуљ из Киргистана, бели лук из Кине, парадајз из Турске, јабуке из Италије, сладимо се албанским лубеницама, пазаримо холандске шаргарепе, а није редак случај да се на нашим трпезама нађе поврће из Аргентине, са Новог Зеланда или из Канаде...

Списку пољопривредних производа, који успевају код нас, а за чију куповину из земље одлазе тешко стечене и вазда недостајуће девизе, ове године ћемо, по свему судећи, додати и кромпир из Египта.

Увоз је, кажу, већ кренуо, а оправдање је нађено у суши због које, како тврде стручњаци, овогодишњи род кромпира од око осам тона по хектару представља тек нешто више до трећине (35 одсто) просечног рода. Произведених 400.000 тона неће моћи да задовоље потребе домаћег тржишта, па се очекује увоз већих количина овог поврћа које Египћанима плаћамо од 25 до 35 центи по килограму, са тенденцијом даљег раста, јер је принос кромпира подбацио на целом Балкану.

■ Последнице

дугогодишње стихије

Тражња већа од понуде произвођача је да ово поврће, које се летос могло пазарити и за 20, сада на крагујевачким пијацама кошта 60, а у неким градовима 80 динара по килограму. Незапамћена суша умањила је и род пасуља за 70 одсто, па се на тезгама и рафовима може наћи углавном онај из Киргистана који ове јесени има цену од око 300 динара, што је скоро duplo више него лане.

ЛОШЕ И СЕЉАКУ И КУПЦУ: ДР МИЛАДИН ШЕВРЛИЋ

Сува земља и непостојања јасне аграрне политике онемогућили су нашег пољопривредника да домаћем тржишту понуди довољно производа који се традиционално гаје на нашим просторима. Због тога смо у првих девет месеци 2012. увезли 43 хиљаде тона поврћа, међу којим се нашло 18 хиљада тона парадајза, 8.000 тона купуса, 5.000 тона краставца...

Рачуница Привредне коморе Србије показује да воће и поврће, са учешћем од 20,32 одсто, заузима водећу позицију у структури укупног увоза пољопривреде. Према њиховим подацима само за парадајз смо до почетка септембра издвојили 14 милиона долара, а ово поврће, које се код нас може успешно гајити и на отвореном и у пластеницима, је на петом месту најважнијих производа аграрног порекла из увоза, одмах иза сирове кафе, цигарета, банана и поморанџи.

Одговор на питање зашто Србија, у којој хиљаде хектара плодне земље стоји у парлогу, не може да нахрани своје становништво само је наизглед компликован.

Све дилеме могу се, наине, свести на лоцирање једног узрока који лежи у односу државе према аграру. Јер, оно што сада кроз све скупљу пијацу осећамо само су последице дугогодишње стихије у овој области која је деценијама, уместо да вуче развој земље, имала улогу чувара социјалног мира. Резултат такве политике је мала продуктивност нашег пољопривредног произвођача који, због скупих ин-

ПРОШЛЕ ГОДИНЕ У ЂУБРЕ, ОВЕ КРОМПИРА НЕМА

пута, није у стању, ни количином ни ценом, да конкурише колегама из земаља које имају јасну аграрну стратегију. Зато се трговцима више исплати да купују јефтину инострану робу од произвођача који имају услове да је произведу уз мање трошкове, него да се снабдевају код домаћих фармера.

Иако увоз често доводи до пада цена, што иде на руку све сиромашнијем домаћем потрошачу, чех који сви плаћамо је многоструко већи од користи, јер оно мало девиза које заради посустала привреда, уместо у развој домаће производње, непотребно одлази преко границе.

Колико потенцијала има у аграру најбоље показује чињеница да, упркос свим тешкоћама, пољопривреда и војна индустрија једине успевају да остваре суфицит у спољнотрговинској размени. Са извозом од 2,7 и увозом од око 1,8 милијарди долара, аграр је на приходној страни забележио вишак од 992,4 милиона долара.

Мада овај податак даје аргументе за оптимизам, председник Друштва аграрних економиста Србије проф. др Миладин Шеврлић сматра да не бисмо смели да се хвалимо постигнутим.

– Лепо је што смо успели да продамо више него што смо купили, али то не сме да замаскира поражавајуће податке о продуктивности. Јер, Србија која има три пута више обрадивих површина по становнику од Холандије, има и 20 пута мању вредност аграрне производње од ове европске земље. Треба, такође, знати да један наш пољопривредни произвођач може да храни само 20 становника, док немачки произведе довољно за 220. Колико је питање продуктивности важно најбоље се види из податка да бисмо ради подизања вредности производње на просек Европске уније, у који улазе и слабо развијене земље попут Бугарске и Румуније, садашњу вредност домаће аграрне производње од 4,5 морали да повећамо на 11 милијарди евра годишње. Онда би наш пољопривредник са мање зебње могао да чека потпуно отварање тржишта и долазак нелојалне конкуренције 2014. године, у којој истиче Прелазни трговински споразум са ЕУ, објашњава Шеврлић.

Овај стручњак, међутим, сматра да још увек нема ни услова ни политичке воље за

улагање у конкурентност домаћег аграра у односу на земље из којих увозимо производе који нам не недостају, или су код нас прескупи.

– У условима када у земљи има близу 750.000 незапослених и 250.000 запослених не прима плату, уз огроман број пензионера и запослених са минималним примањима, пољопривреда не може да издржи терет социјалне угрожености становништва, што свака владајућа гарнитура од ње очекује. Ако 75 одсто плате оде на храну, јасно је да ће држава настојати да цене прехранбених производа држи под контролом. Један од начина је увоз, али то само краткорочно гаси пожар, пошто тако сами себи стављамо клипове у точкове.

Свакоме ко иоле познаје ову проблематику јасно је да наш сељак не може да прода по цени коју још увек страни произвођачи зато што га производња много више кошта. Излазна цена његове робе је далеко већа зато што су сви инпутни много скупљи. До тога смо дошли зато што смо дозволили да лоше приватизације, кризе и небрига доведу до потпуног уништавања хемијске индустрије и гашења производње пољопривредне механизације. Зато су наши фармери приморани да скупо плаћају ђубрива и средства за заштиту и да механизацију купују искључиво од страних произвођача.

Када све сабере, њему остане само 10 одсто зараде. Због тога не чуди да, упркос чињеници да аграр има велики потенцијал за ангажовања радне снаге које имамо на претек, није привлачан армији незапослених. У условима које сада имамо, на жалост, не видим простор за значајнији помак на боље, објашњава професор Шеврлић.

■ Руси „покупе“ оно што је добро

Према мишљењу председника Друштва аграрних економиста Србије, осим суше која је повећала цену хране у читавој Европи, разлози због којих Србија, поред јужног и раног воћа и поврћа, увози

пасуљ, кромпир, краставца, парадајз, лубенице... лежи у дугогодишњој остављености сељака да се сналазе како знају и умеју.

– Ове године увозимо кромпир због суше, а годинама, када смо имали одличан род, бацали смо хиљаде тона. Штету је сносио само произвођач, али смо губили сви, јер је већина одустајала од производње и зато што смо дозволили да вишак, уместо у пераду и замрзавање, оде у ђубре. Небрига је довела и до тога да увозимо пасуљ, који смо некада као подкултуру са кукурузом гајили на близу милион хектара. Употребом хемијских средстава на пољима под кукурузом дошли смо до тога да се ова култура гају тек на десетак хиљада хектара, што с обзиром да наш народ традиционално једе доста пасуља, ни изблиза не може да задовољи домаће потребе. Сада, уместо да подстичемо пољопривреднике да га гаје, пасуљ увозимо из Киргистана, Канаде, Кине... и то добро плаћамо, каже Шеврлић.

Раст цена и све већа понуда увозних производа може се посматрати и кроз призму тржишта које још увек није зрело за функционисање здравих економских принципа. Јер, и цене и асортиман диктирају механизми који излазе из оквира легалног пословања пошто се, према оцени проф. Шеврлића, 40 одсто промета пољопривредних производа обави у сивој зони. Због тога, каже ова стручњак, држава годишње само на ненаплаћеном ПДВ-у изгуби 160 милиона евра, односно две трећине аграрног буџета земље.

Неспособно да амортизује ударе који настају због повећане тражње, домаће тржиште, на коме царују страни и домаћи накупци, више није у стању да нам обезбеди јефтину пијацу. То смо летос осетили кроз парене цене парадајза, а ове јесени цени суше почињемо да плаћамо купујући кромпир и пасуљ који су скоро duplo скупљи него лане.

Један од разлога су и купци из Русије и земаља из окружења, који за своје тржиште бирају најбољу робу, коју плаћају кешом. Због тога воћари и повртари задовољно трљају руке, а рачун се испоставља домаћем потрошачу.

Весна Петровић из предузеће „МП Фруит“ каже да ова велетрговина има великих проблема да набави квалитетну робу од домаћих произвођача, јер су највећи део покупили Руси и накупци из БиХ и Црне Горе

– Они траже најбоље и добро плаћају, а наши сељаци би оно што није довољно квалитетно за странце да продају нама по истој цени, што за нас, наравно, није прихватљиво, каже ова трговкиња, додајући да на нестабилност цена значајно утичу и продавци са кванташа који раде по принципу што већег обрта.

Лакомост сељака, који су најзад дочекали својих пет минута, додатно подстиче увознике, па девизе, уместо у развој нашег аграра, одлазе у џепове страних фармера. Рачун се опет испоставља грађанима које од питања – од чијег пасуља кувају пребраца, више брине да их ручак што мање кошта. Навикнути да рачуне плаћамо одложено, сматрамо да ћемо некако испливати и када на наплату стигне чех за евре који смо појели у египатском кромпиру и пасуљу из Киргистана.

ПОЉОПРИВРЕДА У СПОЉНОТРГОВИНСКОЈ РАЗМЕНИ

Ове године - суфицит

Укупна робна размена пољопривреде и прехранбене индустрије Србије са светом у периоду јануар-август износила је 2,7 милијарди долара. Пољопривреда и прехранбена индустрија Србије су у периоду јануар-август оствариле суфицит у спољнотрговинској размени од 992,4 милиона долара и раст од 9,58 одсто у односу на исти период лане.

У односу на исти период лане, извоз аграра био је већи за пет, док је увоз порастао за 0,6 одсто.

Најважнији производи у извозу били су жути кукуруз, у вредности од 418 милиона долара, малина роланд, смрзнута - 90 милиона, шећер - 88 милиона долара, сунцокретово уље - 67 милиона и безалкохолна пића у вредности 38 милиона.

На увозној страни најважнији производи су сирова кафе (68 милиона долара), цигарете (28 милиона), банане (26 милиона), производи за исхрану (27 милиона), поморанџе (14 милиона, парадајз (14 милиона), кукуруз хибрид (14 милиона), препарати на бази кафе (12 милиона) и остали прехранбени производи (14 милиона).

У структури увоза пољопривреде највеће учешће имају воће и поврће са 20,32 одсто, затим кафе и чај са 15,33 одсто, дуван са 7,7 одсто, житарице са 6,49 одсто и рибе 6,2 одсто.

Извор: Магазин Привредне коморе "Коњунџурни шрендови Србије".

СРПСКИ ПРЕБРАНАЦ ОД ЕГИПАТСКОГ ПАСУЉА

ДЕРАТИЗАЦИЈА ГРАДА И ПРИГРАДА

О трошку градске касе

Уништавање глодара обавиће се и на отвореном простору, на неуређеним зеленим површинама, у канализационој мрежи, нехигијенским насељима, на дивљим депонијама, гробљима, као и у кориту Лепенице

У Крагујевцу је почела систематска дератизација града и приградских насеља са циљем да се у оквиру заштите здравља становништва од заразних болести уништи што већи број глодара. Дератизацијом ће бити обухваћено шире градско подручје, стамбени објекти у центру и индивидуална домаћинства у приградским месним заједницама, а уништавање глодара обавиће се и на отвореном простору, на неуређеним зеленим површинама, у канализационим мрежама, нехигијенским насељима, на дивљим депонијама, гробљима, као и у кориту Лепенице.

Дератизацију ће спроводити овлашћена лица, па из градске управе апелују на све грађане да сарађују са службом која ће бити на терену, као и да радницима омогуће улазак у подрумске просторије и приватна дворишта. Дератизација Крагујевца и приградских насеља трајаће наредних месеца дана, а посао је поверен је београдској фирми, „Еко Дез“, која је у поступку јавних набавки имала најбољу понуду. Иначе, дератизација се финансира из градске касе, па је ова услуга за грађане потпуно бесплатна.

А. Ј.

ПИСМО

Запуштене шумаричке хумке

Рођена сам Крагујевчанка, имам 78 година и просветни сам радник у пензији. Тужна сам, љута и незадовољна јер гледам запуштене хумке родољуба стрељаних 21. октобра у Шумарицама. Одлазим сваке године 21. октобра да посетим хумку мог покојног свекра. Жалосно је и тужно да већ две године делегације не полажу венце на хумке као што је то раније било.

Постоље бетона је пропало - круни се, на гробу је само трава, а раније је било засађеног цвећа, бели камен израња из траве, а он није више бео. Општина може да издвоји средства за венце, јер су то жртве заслужиле.

Питам се: када је слава града, одвајају се силна средства за разне оркестре и певаче са стране. Нисам против прослава и слава, али треба имати граница у свему.

Жртве 21. октобра не смеју се заборавити, јер је то наша тужна и болна историја.

Оливера ТОМАШЕВИЋ

Крагујевац

ВРАЊАЊЕ НАЦИОНАЛИЗОВАНЕ ИМОВИНЕ У КРАГУЈЕВЦУ

Своји на своме

Пише Александар Јокић

У среду, 31. октобра, тачно у подне обављена је примопредаја кључева која ће бити уписана у историју Крагујевца. Наследник национализованог локала у Даничићевој 52. Александар Илић из Београда напокон је ушао у некадашњу кафану деде по мајци Јосифа Прокића. Тиме је и у Крагујевцу заживела реституција, јер од 1. марта ове године званично може да се поднесе захтев за враћање имовине одузете револуционарним законима после Другог светског рата.

У кратком телефонском разговору дан пре примопредаје кључева Александар Илић је за наш лист рекао:

Реч је о предатној кафани мога деде Јосифа, који није био кафеџија, већ рентнијер. Био је предатни банкар, имао је и, како се то некада називало, Биро за купопродају некретнина негде код Зелене пијаце... Кафана у Даничићевој улици одузета је 1957. године и простор је подељен на два локала од по 70 квадрата. Баба и деда су имали једну ћерку, моју мајку, која је дошла у Београд на студије и ту се и удала. Након пензионисања вратила се у Крагујевац, у породичну кућу, недалеко од кафане, али није дуго поживела. Ето, како сам ја, Илић, наследник кафане Јосифа Прокића. Деда је био педантан човек, па сам имао оргинална документа о одузимању имовине на којима пише „У име народа“, са терминологијом „Народни одбор“ и „Смрт фашизму“, тако да сам међу првима предао захтев Агенцији за реституцију. Пошто су део некада јединствене кафане користиле друштвено-политичке организације, попут месне заједнице и фудбалског клуба „Ердоглија“, тај локал није отуђен и враћа ми се у физичком облику. Други локал је дат на трајно коришћење Трговинском предузећу „Србија“, па је, што је занимљиво, релативно скоро продат физичком лицу. Тај део имовине држава не може да ми врати.

ВЕЉКО ЈОВАНОВИЋ, ДИРЕКТОР ПОДРУЧНЕ ЈЕДИНИЦЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА РЕСТИТУЦИЈУ

Позвао сам телефоном данашњег власника, против којег немам ништа, и предложио да те локале опет објединимо и продамо као објекат, објашњава Илић.

Речи хвале

За Подручну јединицу Агенције за реституцију у Крагујевцу Илић има само речи хвале, јер је стекао утисак да напокон неко у Србији има жељу да се посао спроведе до краја.

Други чин враћања одузете имовине одиграо се истог дана у Улици Краља Петра, где је кључеве од национализованог простора добила осамдесетједногодишња Крагујевчанка Станица Милосављевић. Она је ту имовину наследила 1948. године, на основу тестамент свог деде Драгутина Бошковића, предатног крагујевачког трговца родом из Трнавe. Како је поменути имовина одузета тек 1961. године, времешна госпођа Милосављевић је изворни власник.

Обрасци захтева за враћање национализоване имовине, уз пратећу документацију, оргинална документа

Агенција за реституцију усвојила је 12 решења о враћању национализоване имовине, а до данас су два постала правоснажна, те су се стекли услови за примопредају некадашње кафане у Даничићевој 52. Александру Илићу из Београда и локала у Краља Петра 31. Крагујевчанки Станици Милосављевић

ЛОКАЛИ У ДАНИЧИЋЕВОЈ 52. И КРАЉА ПЕТРА 31. ПРВИ ВРАЊЕНИ РАНИЈИМ ВЛАСНИЦИМА

о одузимању, доказе о власништу и катастарски извод примају се у Главној пошти у Краља Петра првог и испостави на Аеродрому, односно, у 150 пошта широм Србије. Законом је рок за обављање овог великог посла прописан на две године, до марта 2014. године, а иначе, Закон о повраћању имовине и обештећењу је ступио на снагу 7. октобра 2011. године, уз сијасет проблема, јер ни Дирекција за имовину није комплетно завршила базу података имовине којом располаже држава.

Како је реч о управном поступку који покрећу власници, протекле су деценије и многи нису дочекали овај тренутак. Зато је, по речима Радоја Симоновића из Градског одбора Лиге за заштиту приватне својине у Крагујевцу, логично да наследници осим управног морају покренути и оставински поступак, како би доказали своје право потраживања. У почетку је било доста проблема, али након седам месеци рада Агенције за реституцију кренуло је на боље.

Велики је број поднетих пријава. У Србији их има 10.000, а у Крагујевцу је до данас поднето 1.070. Према проценама очекује се да ће их бити око 4.000 до марта 2014. године. Било је проблема, јер у првом таласу подношења пријава Агенција за реституцију је одбијала власнике и наследнике због непотпуне документације, коју је готово немогуће пронаћи, а потом су ствари почеле да се мењају. Повећан је број људи који је ангажован на овим пословима, постали су флексибилнији и стварно можемо упутити само речи хвале. Напокон смо постигли добар компромис са државом и захтеви се предају у пошти, а преузима их Агенција за реституцију, за град и околину, односно њена јединица у Крагујевцу, и уколико документација није потпуна позивају странку како би се посао успешно окончао,

задовољан је Симоновић. Директор Подручне јединице Агенције за реституцију у Крагујевцу Вељко Јовановић открива да је до сада примљено 1.500 предмета, јер покривају далеко већи простор од Крагујевца и околине. Како републичка агенција има четири јединице задужени су за подручје од Сјенице до Деспотовца, и од Богатића до Бруса, што је осам управних округа.

Велики посао

Кренули смо од враћања имовине у Шапцу, преко Новог Пазара, а када говоримо о Крагујевцу донето је 12 решења о повраћању непокретности. Два су постала правоснажна. Станица Милосављевић враћен је локал од око 30 квадрата у Краља Петра 31. Како је тим простором располагао град, и издаје га у закуп, госпођа Милосављевић је практично од јуче постала закуподавац и убира ренту. То је правно најједноставније решење, јер закуподавни однос се не прекида три године од дана ступања на снагу решења којим се имовина враћа, наводи директор Јовановић.

Када је реч о простору у Даничићевој 52, Јовановић открива да је део локала отуђен тако да није могао бити враћен у физичком облику, а уколико наследник докаже власништво и над том имовином следи му новчано обештећење, кроз државне обвезнице. Иначе, законом је приоритетно предвиђено враћање имовине у физичком облику, а ако то није могуће, од 2015. године исплаћиваће се надокнада у месечним рата максимално до 500.000 евра, кроз обвезнице.

Лига за заштиту приватне својине постоји већ 15 година, а у Крагујевцу од 2001. године, па релевантни подаци о одузетој имовини колико - толико постоје. Стамбени простор се неће враћати у физичком облику, а када говоримо о пословном простору у строгом центру града зна се да је одузето око 80 објеката или 70.000 квадрата. Од познатијих зграда и локала то су „Пеко“, „Просвета“, „Конак“, мада је у корпусу одузете имовине и око 70 одсто градског земљишта.

ЛОВАЧКО УДРУЖЕЊЕ
„ВЛАДАН МИЛОШЕВИЋ“
ИЗ КНИЖА

ОБЈАВЉУЈЕ
КОНКУРС

за радно место ловочувар – један извршилац

Услови за рад на радном месту ловочуvara:

- Сечено средње образовање у оквиру кога је изучавао предмет ловство,
- Одговарајућу лиценцу издату од надлежног Органа за обављање послова ловочуvara,
- Дозволу за држање оружја
- Положен возачки испит
- Држављанство Републике Србије
- Потврда да се против лица не води поступак и да није осуђиванпред надлежним органом

Рок за подношење пријаве је 30. новембар 2012. године.

Рок почиње да тече наредног дана од дана објављивања у недељном листу "Крагујевачке новине".

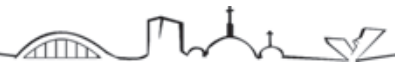
Пријаве се подносе путем поште препоручено на адресу Ловачко Удружење "Владан Милошевић" у Книћу, Кнић б.б.

Уз пријаву доставити:

- кратку биографију
- фотокопију дипломе о ССС
- фотокопију сведочанства у коме се налази предмет ловство
- Фотокопију лиценце
- Извод из матичне књиге рођених
- Уверење о држављанству
- Копију дозволе за држање оружја
- Копија возачке дозволе
- Потврда да се против лица не води поступак и да није осуђиван пред надлежним органом

Лице задужено за давање обавештења је Гордана, контакт телефон 034/510-096, сваког радног дана од 8,00 до 14,00 часова.

Напомена: Све непотпуне и неблаговремене пријаве биће одбачене.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА, ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за просторно планирање,
изградњу и заштиту животне средине

ОБАВЕШТЕЊЕ

О ПОДНЕТОМ ЗАХТЕВУ ЗА ОДЛУЧИВАЊЕ О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, обавештава јавност да је носиоца пројекта „Vivista“ доо, из Крагујевца (ул. Крфска 3/1), поднео захтев за одлучивање о потреби израде Студије о процени утицаја на животну средину ПРОЈЕКТА – Постројење за складиштење и механички третман неопасног отпада (отпадно гвожђе и челик, бакар и легуре бакара, алуминијум, цинк, отпадни порцелан и керамика, каблови који не садрже опасне материје, стакло и стаклена амбалажа, дрво и дрвена амбалажа, пластика и пластична амбалажа, гума, цигла, бетон, отпадни папир и картон и др.) чија се реализација планира на катастарској парцели 6294/4 КО Крагујевац 4, на територији града Крагујевца.

Увид у податке и документацију из захтева носиоца пројекта, може се извршити у просторијама овог органа - Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, канцеларија број 326, Трг слободе бр. 3, у периоду од 01.11.2012. до 12.11.2012. године, у времену од 9-12 часова.

У року од 10 дана од дана објављивања овог обавештења, заинтересована јавност може доставити мишљења о захтеву за одлучивање о потреби процене утицаја предметног пројекта на животну средину овом органу. Овај орган ће у року од 10 дана од дана истека рока из става 3. овог обавештења донети одлуку о томе да ли је за предложени пројекат потребна израда Студије о процени утицаја на животну средину, о чему ће благовремено обавестити јавност.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА, ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за просторно планирање, изградњу
и заштиту животне средине

ОБАВЕШТЕЊЕ

О ПОСТУПКУ ОДЛУЧИВАЊА О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, обавештава јавност да је на захтев носиоца пројекта „TELENOR“ д.о.о., донето Решење број: XVI-П-501-287/12 и спроведен поступак одлучивања о потреби израде студије о процени утицаја на животну средину Пројекта – базне станице мобилне телефоније, чија се реализација планира на локацији "Страгари", на кп.бр. 109/2 КО Страгари, на територији Града Крагујевца.

У спроведеном поступку донето је Решење да за предметни објекат **није потребна израда студије о процени утицаја на животну средину**, будући да се за планиране карактеристике пројекта, уз примену важећих техничких норматива и стандарда прописаних за изградњу, коришћење и одржавање ове врста објеката, као и одговарајућих мера заштите које су утврђене наведеним решењем, односно услова које су утврдили други овлашћени органи и организације, не очекују значајни негативни утицаји на чиниоце животне средине у току извођења и коришћења пројекта.

Донето решење заснива се на анализи захтева носиоца пројекта и података о локацији, карактеристикама и могућим утицајима пројекта на животну средину, при чему су узети у обзир прописани критеријуми за пројекте наведене у Листи II Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08) и Стручна оцена оптерећења животне средине у локалној зони базне станице мобилне телефоније, односно прорачуна нивоа електромагнетне емисије, коју је израдила Лабораторија „W-LINE“, Булевар Зорана Ђинђића 20/30, Београд.

Представници заинтересоване јавности могу изјавити жалбу на донето решење у року од 15 дана од дана објављивања овог обавештења. Жалба се изјављује Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине Републике Србије, а подноси се преко првостепеног органа.

Обавештење се објављује на основу чл. 10. став 7. и чл. 29. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, бр.135/04, 36/2009)

РЕПУБЛИКА СРБИЈА, ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине

ОБАВЕШТЕЊЕ

О ПОСТУПКУ ОДЛУЧИВАЊА О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, обавештава јавност да је на захтев носиоца пројекта „COPY SERVIS“ из Крагујевца, спроведен поступак одлучивања о потреби израде студије о процени утицаја на животну средину Пројекта – Постројење за складиштење и третман искоришћених тонер кертриџа, чија се реализација планира на катастарској парцели број 1516/56 КО Крагујевац 1, Град Крагујевац.

У спроведеном поступку донето је Решење да за предметни објекат **није потребна израда студије о процени утицаја на животну средину**, будући да се за планиране карактеристике пројекта, уз примену важећих техничких норматива и стандарда прописаних за коришћење и одржавање ове врста објеката, као и одговарајућих мера заштите које су утврђене наведеним решењем, односно услова које су утврдили други овлашћени органи и организације, не очекују се значајни негативни утицаји на чиниоце животне средине у току коришћења пројекта.

Донето решење заснива се на анализи захтева носиоца пројекта и података о локацији, карактеристикама и могућим утицајима пројекта на животну средину, при чему су узети у обзир прописани критеријуми за пројекте наведене у Листи II Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08).

Представници заинтересоване јавности могу изјавити жалбу на донето решење у року од 15 дана од дана објављивања овог обавештења. Жалба се изјављује Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине Републике Србије, а подноси се преко првостепеног органа.

Обавештење се објављује на основу чл. 10. став 7. и чл. 29. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, бр.135/04, 36/2009).

УХАПШЕН ДРАГАН СТОЈАНОВИЋ, ВЛАСНИК „ИНТЕРШПЕДА“

Дошло време за наплату старих рачуна

Власник „Интершпеда“ ухапшен под сумњом да је

себи и свом другом приватизованом предузећу „Кошутњак“ незаконито прибавио корист око 6,6 милиона динара, на рачун купаца непокретности у незавршеном стамбено-пословном центру „Миленијум“

„МИЛЕНИЈУМ“ ОДАВНО НАЗВАН
КРАГУЈЕВАЧКИМ СКАДРОМ НА БОЈАНИ

ДРАГАН СТОЈАНОВИЋ
ОСУМЊИЧЕН ЗА ЗЛОУПОТРЕБУ
СЛУЖБЕНОГ ПОЛОЖАЈА

Драган Стојановић (53), власник предузећа „Интершпед“ из Крагујевца, од 29. октобра постао је становник притворске јединице овдашњег Округлог затвора, пошто му, је након саслушања, истражни судија Вишег суда одредио притвор. Сумњичи се да је починио кривично дело злоупотреба службеног положаја и то у периоду од пре девет година. За сво то време плуштале су кривичне пријаве купаца станова и локала ТПЦ „Миленијум“, чије се зидање одувило као Скадар на Бојани, зато што је Стојановић застао због финансијских или неких других потешкоћа. Невезано од кривице, 50 власника непокретности, од којих неки имају и по више плаћених станова или локала у спорном објекту, задовољење правде годинама траже на суду.

Паре купаца одлазиле на другу страну

На сваке две-три године паралелно су стизале кривичне пријаве против власника „Интершпеда“ на адресу полиције и тужилаштва, али никада пре нису се нашли довољно чврсти докази да се Драган Стојановић може кривично гонити као, изгледа, овог пута. То не значи да није било провера и улазака инспектора за сузбијање привредног криминала у поменути фирму, али се увек прича завршавала на томе да су се оштећени купци станова и локала упућивали на грађанску парницу, да кроз имовинско-правни спор то реше са Стојановићем, јер се јасно кроз пословне папире видело да је новац који је узимао од њих кроз авансу куповину непокретности у „Миленијуму“ заиста уплаћивао на жиро рачун своје фирме и да су им стога везане руке. Са ове временске дистанце изгледало је као да нико није хтео да загребе дубље и прове-

ри како је тај новац после завршио и на шта је све власник трошио кад већ објекат не мрда са мртве тачке. Тек сада инспектори привредног криминала, у измењеном саставу, у односу на време када су прве кривичне пријаве почеле да се нижу, претражили су финансијско пословање „Интершпеда“ (који је неколико пута мењао назив и седиште) и пронашли да је, ипак, било неких финансијских „гимнастика“.

У полицијском саопштењу се наводи да се Драган Стојановић сумњичи да је у периоду од 2003. до 2005. године новац са рачуна свог приватног предузећа „Интершпед“, уплаћиван од стране грађана за куповину станова и локала у изградњи ТПЦ „Миленијум“, уместо за стамбену изградњу користио за плаћање рата за разну опрему и машине за обраду дрвета, куплене на лизинг за предузеће за прераду дрвета „Кошутњак“, које је као физичко лице, купио у поступку приватизације.

Честе промене назива

Сумња се и да је с новцем са рачуна предузећа „Интершпед“ од августа 2004. године отплаћивао рате за цип марке „киа соренто“, купљен на лизинг за износ од 2,1 милион динара, који се водио на фирму. Са рачуна „Интершпеда“ уплатио је укупно 1.325.000 динара те цене, да би остатак рата платио из свог џепа као физичко лице, јер је закључио уговор о преузимању лизинга. После уплате последње рате, 16. јуна 2006. године, пререгистровао је цип на своје име.

На овај начин он је себи и предузећу „Кошутњак“, чији је био већински власник капитала са уделом од 70 одсто (које је купио фебруара 2003., а у међувремену и отуђио), прибавио новац у укупном износу од око 6,6 милиона динара, за колико су практично оштећени купци незавршених станова и локала у „Миленијуму“.

Е. ЈОВАНОВИЋ

ПОЛИЦИЈА

Пресечен ланац шверца цигарета

Припадници Полицијске станице у Книћу 28. октобра пресекли су кривичарски ланац шверца цигарета. Том приликом повређен је један полицајац, док је заплена велика количина цигарета.

Полицијска патрола је у месту Бумбареве Брдо код Кнића покушала да заустави возила марке „ауди“ ивањичке и „волксваген пасат“ крагујевачке регистрације, која су се кретала смером од Чачка према Крагујевцу. Возач „аудија“ поступио је по знаку полицијских службеника и зауставио возило, док је возач „пасата“ најпре успорио кретање, а онда нагло убрзао и предњим делом возила ударио полицајца Жељка Т. Након повређивања полицијског службеника, који је пао на коловоз, оба возила великом брзином удаљила су се према Книћу.

После пређених непуних пар километара дошло је до контакта ових

возила. „Ауди“ је слетео у канал, док је „волксваген пасат“ остао на коловозу, па је на њега, из правца Кнића, налетело возило „волксваген голф“. У овом удесу три особе, у возилу „голф“, задобиле су лаке телесне повреде. Возачи „аудија“ и „пасата“ оставили су возила са цигаретама и побегли преко оближњих њива.

Полицајац Жељко Т. задржан је на лечењу у Клиничком центру у Крагујевцу.

У возилима је заплена 2.430 боксова разних цигарета, вредности око 3.700.000 динара.

Током увиђања установљено је да су се на „аудију“ налазиле регистарске ознаке које не припадају овом возилу. Полиција интензивно ради на проналажењу особа које су шверцвале цигарете и нанеле повреде полицијском службенику. Против њих ће бити предузете све мере кривичне и прекршајне одговорности.

РАДНИЦИ „ФИЈАТА“ ДОБИЛИ ПЕТ КАНТИНА У КРУГУ ФАБРИКЕ

Ручак за само 35 динара

У адаптацију старих „Заставиних“ просторија и куповину опреме за мензе „Фијат“ је уложио око седам милиона евра. Радници ће оброк чија је тржишна цена шест евра плаћати само 35 динара

Крагујевачка фабрика „Фијат аутомобили Србија“ је прошлог четвртка отворила пет ресторана у кругу фабрике за исхрану 2.000 запослених радника. Италијани су у кантине уложили око седам милиона евра, од чега милион и по за опрему, а остали новац за обнову постојећих објеката у којима су смештене мензе. Раднике ручак кошта само 35 динара, а салами у четврт леба са јогуртом су рекли збогом.

Антонио Фезаре Ферара, генерални директор „ФАС“-а, после формалног пресецања врпце узео је тацну и на њу ставио чорбу, плескавицу и грашак са шаргарепом. Хтео је и салату, али му је

„снајка“ иза пулта сугерисала да му се та комбинација не слаже са његовим укусом и није му добра за варење. Ферара се насмејао и прихватио савет. Он каже да је мени прилагођен радницима а и да се брине за линију радника.

Италијански и српску стручњаци за исхрану простудирали су исхрану грађана Србије и на основу тога направили мени који усклађује потребне количине витамина, протеина и калорија са прехранбеним навикама у овом поднебљу. Служи се национална српска храна, али има и пица и паста. Постоји могућност да вегетаријанци добију храну без меса, а да даме изабере нискокалоричну храну, због линије. Средом и петком има посне хране, каже Ферара.

САМОПОСЛУЖИВАЊЕ

Новинари су на дан отварања пробали мени који се мења сваке недеље. Чорба је као домаћа, као и паприка из туршије, плескавица од „правог“ меса, а лазање праве италијанске. Ништа превише слано и масно. Ту су и две врсте колача који нису слатки као у нашим послатичарницама, а ко их не воли може да узме воће. Додуше, око њега се баш нису отимали. Радници су се држали домаће хране, плескавице, батака, пилава и грашка.

НЕБОЈША ЗДРАВКОВИЋ И АНТОНИО БЕЗАРЕ ФЕРАРА ПРВИ ПРОБАЛИ РУЧАК

Радници сваки оброк плаћају 35 динара, а његова тржишна цена је око шест евра. Разлику плаћа фабрика. Тако у храну дневно улажемо 10.000 евра. Сваке недеље мени се мења, објашњава Ферара.

КАНТИНЕ ЗАПОСЛИЛЕ НОВЕ РАДНИКЕ

Са бироа скинуто 100 људи

У новој фабричкој кухињи посао је нашло између 80 и 100 радника са крагујевачког бироа рада. Храну за раднике спрема кетеринг агенција са најбољим препорукама у Србији, кажу у „Фијату“. Реч је о агенцији „Селко“ из Вршца, која ради и за „Хемофарм“, „Филип морис“, Народну банку и „Гаспром“.

Фабрички синдикалац Зоран Марковић каже да је задовољан понудом и квалитетом хране. Једино има замерку што изграђене надстрешнице за пуш-паузу после ручка нису застакљене и тражи да то ураде до зиме. Један од малобројних старијих радника Драган Лазовић, који зна како је било пре две деценије, очито одушевљен храном и услугом нам прича:

За ручак смо носили нешто од куће или молили продавачице да нам расеку пола хлеба и убаце 100 грама саламе. Сваки дан салама и тако док ти се не смучи и живот и храна. Види сада, топао куван ручак, јабука и колач! Ово није само лепа храна, већ нама радницима враћа достојанство, каже Лазовић.

Крагујевачки металци имаће мензе на располагању сваког радног дана, у ноћним сменама и викендом, када су на менију сендвичи. Храна се плаћа боновима или радници провлаче идентификациону картицу. Број провлачења пута 35 динара је сума која ће им, на крају месеца, бити одбијена од плате. Ако раде 20 дана месечна цена исхране биће им укупно 700 динара за читав месец.

Мики ЈЕВТОВИЋ

КАНТИНЕ УРЕЂЕНЕ ПО НАЈВИШИМ СТАНДАРДИМА

PIRAEUS 30
OROČENA
ŠTEDNJA U
EVRIMA

★★★★★★★★

- Uvek dostupnih 30% uloga, bez razoročenja depozita
- Period oročenja od 1 do 12 meseci

UVEK DOSTUPNIH
30% ULOGA
BEZ RAZOROČENJA

IZABERITE
PERIOD OROČENJA
OD 1 DO 12 MESECI

TEMPIRAJTE
PERIOD OROČENJA
UZ **PIRAEUS 30 ŠTEDNJU**
U EVRIMA

SPECIJALITETI
NEDELJE
ŠTEDNJE
★★★★

PIRAEUS
BANK

Otvorena za Vas.

CALL CENTER 00-24
0800 000 800,
011/ 3024 077, 3024 078

www.piraeusbank.rs

Пише Гордана Божић

КРАГУЈЕВАЧКИ СОФТВЕРАШИ У КАНАДСКОЈ ФИРМИ

Пријатељи и колеге

У стану од око 70 квадрата у атрактивној згради преко пута Варошког гробља смештено је одељење престижне канадске фирме „Иноватек“. Можда овај податак и не би био од нарочитог значаја да у фирми нису стално запослена седморица момака, од којих најстарији има 33 године, и који свакодневно проводе своје радно време за компјутерима, бавећи се пословима програмирања.

Они раде на развоју софтвера за канадску фирму која је у Крагујевцу основала одељење пре нешто више од четири године. Најстарији Владимир Јоковић је пројект менаџер, а годину дана млађи Душан Чалија је директор фирме. Иван Радојичић, Душан Блитва, Милан Пауновић, Милан Илић и Александар Матић имају између 25 и 30 година, па се ова фирма може похвалити да је кадровски, ако не најмлађа, онда међу најмлађима у граду. Њихове године никако не умањују озбиљност посла којим се баве, али ни одговорност и поузданост у раду. Шта више, веома су успешни програмери који су толико добро „испекли занат“ да би их и највеће светске фирме пожелеле у својим редовима.

За себе кажу да су програмери, мада су различитог образовања, углавном из ове области. Владимир је дипломац београдског ЕТФа, док су остали математичари информатичари, или пак са завршеном високом техничком школом. Свима им је програмерство у крви, па није чудо да су још у средњој школи почели да уче и самостално се усавршавају у послу којим се сада баве.

Као искусни стручњаци, који за разлику од многих својих вршњака имају стални посао и добро зарађују, признају да су имали жељу да оду у иностранство, где се ови послови далеко више цене и плаћају. Мада не одбацују могућност да се, уколико им се укаже добра прилика, отисну у свет, ипак их сигурност коју имају у својој фирми све више удаљава од намере да је напусте.

■ Седморица младих

На питање откуд успешна канадска фирма у Крагујевцу и зашто не у Београду, одговор је једноставан. Њени оснивачи и власници су брачни пар Данијела, која је Крагујевчанка, и Владимир Ковачевић из Београда. Ово двоје младих, иако већ неколико година веома успешно воде фирму у Канади, желели су да отворе ИТ одељење баш у Крагујевцу. Овде је посао кренуо 2008. године и тада је било запослено само двоје људи, али се са повећањем обима посла увећавала и екипа која је радила на софтверским решењима, тако да се за кратко време формирао читав тим који чине седморица младих, успешних и паметних момака.

Да би било јасније колико је ова фирма заиста успешна, треба напоменути да је један од клијената канадска компанија „Ричард брадерс“ која се бави аукцијском продајом разних машина и која је прошле године имала обрт капитала од 3,5 милијарде долара.

ЕКИПА ИЗ „ИНОВАТЕКА“: ДУШАН БЛИТВА, ИВАН РАДОЈИЧИЋ, АЛЕКСАНДАР МАТИЋ, ДУШАН ЧАЛИЈА, МИЛАН ИЛИЋ, МИЛАН ПАУНОВИЋ И ВЛАДИМИР ЈОКОВИЋ

У канадској фирми која има своје одељење за развој софтвера у Крагујевцу запослена су седморица момака од којих најстарији има 33 године. Раритет је и у томе што директор крагујевачке испоставе има само 32 године и вероватно је најмлађи директор у граду

– Радимо за људе који су веома озбиљни у послу којим се баве и можда се чини да нас има мало, али веома смо посвећени раду и сталном усавршавању, објашњава Владимир, који, иако је власницима помагао од оснивања ИТ одељења у Крагујевцу, у њему ради од почетка прошле године. Завршио је Електротехнички факултет у Београду и мада је, како сам признаје, био убеђен да ће тамо и остати, јер је при крају студија радио за неке београдске фирме, то се ипак није догодило. За време студија мислио је да ће каријеру наставити негде у иностранству, јер му је диплома ЕТФ-а пружала обиље могућности, али не само да није отишао ван земље, него се из Београда вратио кући, у Крагујевац.

Основао је породицу и сада више и не размишља о одласку. Од посла којим се бави, каже, може да живи пристojно, мада је свестан чињенице да је на западу све другачије, шта више, у некој другој димензији. Код нас, у Србији, сектор информационих технологија се још увек посматра само као нужно зло без кога се не може.

Оно што је раритет у овој фирми је да има најмлађег директора у граду. Тек је напунио 32 године и, што је за девојке најважнија информација, није ожењен. Он је Душан Чалија и једини је дипломирани економиста међу програмерима. У „Иноватек“ је од оснивања и у почетку је, каже, радио све послове, како административне, тако и у области програмирања. С обзиром да су за ове четири године дошле нове колеге за Душана са-

да има много више класичног менаџерског посла – сарадње са банкама, папирологије, администрације. Иако је покушао да не каже шта стварно ради, његове колеге су нам откриле да се као и они бави програмирањем. Шта више, главни је дизајнер у фирми и осмишљава апликације за све оно што направе како би њихов производ што боље изгледао.

– Увек сам волео да се бавим програмирањем. Од средње школе сам се усавршавао самостално. На ово место су ме довели велики рад и труд, а помало и срећа, каже Душан и мада је, како признаје, размишљао о могућности да оде ван земље, то никада није урадио.

Милан Пауновић је још један од ових младих програмера. Има 31 годину и завршио је Високу техничку школу. И он је био принуђен да се сам усавршава и напредује, јер у школи се, тврди, не добија довољно знања, тако да су сви који се баве програмирањем морали сами да се сналазе. Он је последњи дошао у фирму, ради тек нешто више од месец дана, али се врло брзо прилагодио. И раније је сарађивао са Владимиром на неколико пројеката, у међувремену се усавршавао, па је његов долазак у „Иноватек“, могло би се рећи, био очекиван.

Међу старијим члановима тима је и Душан Блитва. Тек му је 31, а већ је стекао велико искуство у послу и иза себе има гомилу великих пројеката. Завршио је Вишу електротехничку школу у Суботици и, мада је из Тополе, у Крагујевцу се одомаћио и задовољан је оним што ради.

Један од оних који су недавно дошли је и Милан Илић који у „Иноватек“ ради од августа и за ова три месеца веома је задовољан. Има 27 година, ожењен је и на путу је и друга принова у његовој породици.

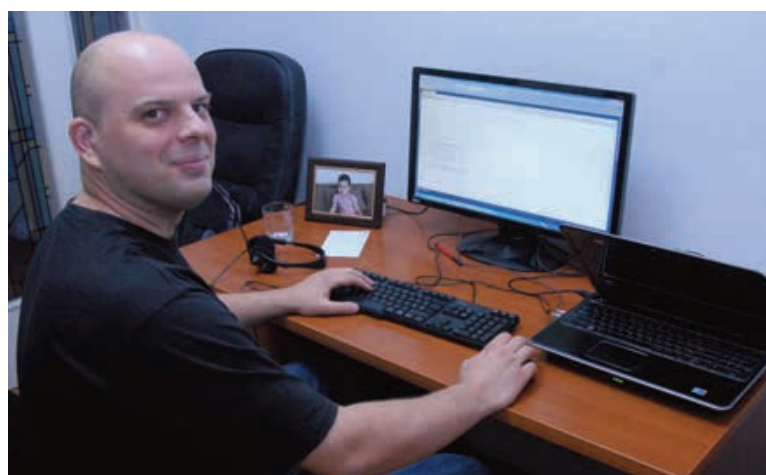
Да посао којим се баве понекад може и да засмета на путу до стицања високог звања потврдио нам је Иван Радојичић, који је, иако има 29 година, још увек студент на ПМФ-у.

Као апсолвент добио је добру понуду за посао, ради већ пет година и признаје да га је то одвојило од студија, али далеко од тога да је одустао од дипломе.

– Због свеопште ситуације у нашој земљи и проблема да се дође до посла прихватио сам прву понуђену прилику и не мислим да сам погрешио. Иако у нашем послу није најважнија диплома, свако га бих посаветовао да пре свега заврши факултет, каже Иван, који је у

ДУШАН ЧАЛИЈА, ДИРЕКТОР И ЈЕДИНИ ЕКОНОМИСТА У ФИРМИ

ВЛАДИМИР ЈОКОВИЋ, ПРОЈЕКТ МЕНАѢР: „ПОТРЕБНА ОКУПЉАЊА КРАГУЈЕВАЧКИХ СОФТВЕРАША“

мах отишао у иностранство. Има пуно рођака по Европи и сигуран је да би са овим што зна могао много боље да живи.

■ Проблем је наћи искусне људе

Сви запослени слажу се да од овог посла и овде може нормално да се живи, а то значи да свако од њих може да приушти себи самосталан живот, у свом или изнајмљеном стану, да има аутомобил, да иде на летовања и зимовања, а да при томе не размишља да ли ће по повратку имати пара да преживи до краја месеца. За разлику од већине младих људи који су, иако раде, принуђени да станују код родитеља, чак и да повремено допуњавају своје буџете уз помоћ шире фамилије, најчешће бабе или деде пензионера, то за ове младе људе не важи. Иако је висина плате, као и у свакој приватној фирми тајна, из њихове приче може се стећи утисак да су више него задовољни. Раде од осам до четири, радно време се поштује и плата стиже тачно у дан.

Са власницима су у пријатељским односима, свакодневно се чују и договарају о послу. Једном годишње се и виђају и сви су врло задовољни крагујевачком екипом, која већ има велико искуство у овом послу.

– Највећи проблем је наћи искусне људе, јер често немате времена да некога обучавате из почетка. Генерално, на овом простору је мало оних којима можете да дате основне инструкције и да он сам одради посао. Већина одрађује неке ситније ствари. Наша ситуација је специфична, јер смо се сви претходно познавали. Имали смо поверења једни у друге и тако је све кренуло, али то не значи да нису добро дошли и они са којима се никада раније нисмо срели. Напротив, свако ко зна посао може да добије шансу, каже Владимир и додаје да овде има све мање посла и све је више оних који одлазе из града. Београд је још увек нека пожељна дестинација, али из перспективе породичног човека Владимир сматра да живот у Београду има предности, али и мане, тако да новац није увек пресудан фактор.

И овде би, мисли он, било другачије када би се, бар повремено, организовали скупови где би се дискутовало искључиво о новитетима – новим технологијама и пословима, али то је оно што овом граду и читавој држави недостаје. Не постоји сарадња међу фирмама које се баве ИТ технологијама, иако не постоји разлог због чега људи не би поделили знања и искуство, или се бар упознали. Владимир мисли да би оваква окупљања требало да покрену ИТ фирме у сарадњи са градом, зашта, иначе, постоји велико интегрованање.

– Ми смо релативно мала фирма, али можда бисмо кроз таква окупљања могли да дођемо до нових кадрова. Сигуран сам да би се могле организовати скупови, а да то не кошта ни динар. Потребна је само добра воља и креативност, каже Владимир.

Крајње је време да изађемо из лажне представе коју имамо о себи, мисли он, јер чињеница је да смо јако заостала средина. Ствари којима се бавимо у ИТ нису технолошки захтевне. Врхунска технологија је веома далеко одавде. Због тога су преко потребни стручни скупови где би имали прилику да се упознају са оним што одавно постоји у свету.

Ову рубрику у склопу пројекта **МЛАДИ НАУЧНИЦИ - ОСТАТИ ИЛИ ОТИЋИ** суфинансира МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА

ТОМИСЛАВ ТОДОРОВИЋ, ПОБЕДНИК „БИГ ДИЛ“ ПРОЈЕКТА

Атлетику жртвовао због права

Студент завршне године овдашњег Правног факултета Томислав Тодоровић у категорији 12 најбољих студената правних факултета издвојио се као најуспешнији у симулацији купопродаје предузећа. Победа му је омогућила право на тромесечну праксу у престижној адвокатској канцеларији из Београда, која је и била носилац овог пројекта

Двадесетдогодишњи Томислав Тодоровић, студент четврте године крагујевачког Правног факултета, и Андријана Мишковић из Београда проглашени су за најуспешније на „Биг дил“ такмичењу, одржаном прошле недеље у престоници, где је 12 најбољих студената правних факултета из Београда и Крагујевца одмерило снаге на симулираном случају продаје српске фирме једној странијој компанији. Читав пројекат и процес такмичења одвијао се на енглеском језику, што је и био улог носиоца овог пројекта, адвокатске канцеларије „Јанковић, Поповић & Милић“ из Београда.

Тодоровића је у јулу позвао асистент Привредног права Борко Михајловић, као једног од успешнијих студената, да буде део пројекта „Биг дил“. То је тимско такмичење, али се издваја учинак појединаца. Поред Тодоровића, крагујевачку екипу представљали су Селена Томовић, Јелица Драговић, Аника Јаковљевић, Тамара Ранковић. Вођа тима био је њихов асистент Михајловић, чија је улога била само да их организује. Радило се о такозваној ЕМД трансакцији, односно међусобној куповини компанија. Акцнат био стављен на актуелну тему – да страна компанија купује једну српску.

■ Награда - пракса

Крагујевачки тим, као правна адвокатска компанија, представљао је продавца, а београдски тим купца. Цео случај је био фиктиван. Замисао је била да се прође кроз све фазе те трансакције и да на крају, као њен плод буде закључен уговор о купопродаји.

Комуникација између два такмичарска тима трајала је још од

јула, а електронским путем једни другима слали су неопходне документе. Пред саме преговоре, који су се у прошле недеље одиграли као финална фаза те трансакције, имали су једну сесију са менторима, односно адвокатима који се баве овом облашћу права, и ту је требало да добију последње директиве пред преговоре како би остварили своје интересе. После петочасовног преговарања у два дана, на енглеском језику, уговор је, коначно, био закључен.

Томислав каже да ни сами адвокати нису очекивали да ће они толико дубоко ући у суштину, уз оцелу да су преговори били крајње професионални. Студенти су успели да пронађу сваку грешку у уговору, сваки недостатак у сваком документу.

Менторима је било тешко да донесу одлуку о крајњем победнику. Одлучили су нијансе, а преговори су били пресудни. Похвалили су моју пословну комуникацију на енглеском језику, аргументовану дебату и сналажљивост, каже Тодоровић, додајући да

је, поред књишко-школског знања, неопходно имати и одређене карактеристике које ће вам помоћи да наметнете другој страни оно што желите. То је, сматра, био кључни момент баш за његов избор.

Мислим да су овакви пројекти обострано корисни, а пре свега за студенте, јер се наш едукативни систем базира углавном на теорији. Ми стичемо широко знање, које можда не стичу наше колеге из других земаља, али имамо проблем са праксом. Управо из ових пројеката учимо како се ради посао. Они су корисни и за послодавце, фирме, компаније и адвокатске канцеларије, каже Томислав Тодоровић.

Он објашњава да ми данас имамо много примера где одлични студенти завршавају факултете, запошљавају се у фирме, али их оне плаћају по годину дана да уче како да раде посао. Уколико један студент прође кроз двадесетак оваквих пројеката тај процес прилагођавања у некој компанији би био знатно краћи. Послодавац би добио кадар који може одмах да почне да ради.

Главна награда за успешност у пројекту „Биг дил“ за Тодоровића

ОДЛИЧАН СТУДЕНТ И СПОРТИСТА: ТОМИСЛАВ ТОДОРОВИЋ

тету и обарао државне рекорде у трчању на 400 метара, оценио је да је то превелико бреме и да мора да се определи. Одлука је пала на другој години студија, преломно је – ипак право. Званично се опростио од спорта, мада и даље редовно рекреативно тренира у Атлетском клубу „Раднички“.

Постао сам беспрекорно организована особа, то је оно што ми је атлетика подарила. Помогла ми је, такође, и да се изборим са чувеном тремом, коју студенти имају на испитима, као и на оваквим пројектима и конференцијама. У том спорту сам научио да победим највећег противника који човеку може да западне, а то је самог себе, објашњава Тодоровић.

Каже да се на правима „пронашао“ и пре него што је уписао Правни факултет, јер га је то занимало. То му је и породична тради-

ција (отац адвокат, мајка правница). Већ је почео да се интересује и за мастер студије у Европи – за међународно пословно право. У питању су универзитети у Холандији, Немачкој, Енглеској. Нада се да ће својим досадашњим резултатима успети да издејствује стипендију, а рачуна и на повластице факултета на које ће аплицирати јер се ради о студентима који су се истакли током студија разним активностима. Предстоји му и полагање ТОФ-у теста и добијање сертификата, као један од услова за мастер студије. Паралелно учи и немачки, с обзиром да је немачко право доста повезано с нашим правом.

Елизабета ЈОВАНОВИЋ

ЕКИПА КРАГУЈЕВАЧКОГ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА СА АСИСТЕНТОМ НА ТАКМИЧЕЊУ У БЕОГРАДУ

и његову колегиницу из Београда Андријану Мишковићеву је управо тромесечна пракса у једној од водећих адвокатских канцеларија у Србији која се бави кооперативним правом, коју ће искористити када им то дозволе факултетске обавезе.

То ће ми омогућити да стекнем знање које нисам могао да стекнем на факултету и да научим практичну примену тог знања на енглеском језику, као и да будем присутан приликом закључења уговора на вишемилонске суме. Мислим да не могу наћи бољу прилику како бих се усавршио, објашњава Тодоровић.

■ Беспрекорно организована особа

Иначе, он је један од ретких професионалних спортиста, државних репрезентативаца, који је на врхунцу спортске каријере одлучио да се повуче са те сцене и да све своје снаге усмери на правне науке. Иако је упоредо низао десетке на овдашњем Правном факул-

Ову рубрику у склопу пројекта **МЛАДИ НАУЧНИЦИ - ОСТАТИ ИЛИ ОТИЋИ** суфинансира МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА

OLYMPIC TRAVEL
www.olympic.rs

SKIЈАНЈЕ 2012/13
ISKORISTITE POVOLJNOSTI RANOG BUKINGA
10-15 % POPUSTA:
SRBIЈA, BiH, SLOVENIЈA, BUGARSKA,
AUSTRIЈA, ITALIЈA, FRANCUSKA

NOVOGODIŠNЈI ARANŽMANI:
AVIONOM: KELN, KOPENHAGEN, BRISEL-FLAMANSKI GRADOVI,
MILANO, ATINA, VARŠAVA-HELSINKI-TALIN,...
AUTOBUSOM: GRAC...

SAMI ODABERITE DESTINACIJU
INDIVIDUALNA PUTOVANЈA
I AVIO KARTE ZA CEO SVET
ODLOŽENO PLAЊANЈE ĆEKOVIMA

034/33 57 37   034/33 24 52

крагујевачке
Маркетинг
Телефон: 333 111 333 316
Бранка Радичевић 9, 1 спрат
marketing@kragujevacke.rs

ПРИВРЕДНО ДРУШТВО
ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ
ЦЕНТАР доо Крагујевац

Радно време од 7 - 15 сати
Благјана у центру:
7 - 18 сати - радним данима
7 - 13 сати - суботом

ПОСЛОВНИЦЕ:
Кнић 510 - 197
Рача 751 - 262
Баточина 842 - 311
Лапово 853 - 710

ЕД Електрошумадија
Крагујевац

Централа 307 - 200
Дежурна служба 335 - 195
Прикључци 307 - 368
Пријава стања и рекламације
307 - 233 и 307 - 234

Бесплатан телефонски број
за пријаву крађе струје 0800/360-330

ПРОГЛАШЕНИ ПОБЕДНИЦИ КОНКУРСА „МЛАДИ СУ ЗАКОН“

Милатовачка Позитива стварно најбоља

За најбољи омладински пројекат у Шумадији, од осам у конкуренцији, проглашен је „Мале игре великих мајстора“ неформалне групе „Позитива“ из баточинског села Милатовац. Награђени пројекат наставиће такмичење на републичком нивоу, а организатори акције, Удружење „Сунце“ и Канцеларија за младе, очекују да сличне акције убудуће више подстичу рад волонтера

Д а су „Млади закон“ то смо апсолвирани још прошлог месеца када смо исцрпно причали о једној акцији овог пројекта са све графитијадом, брејкденсеријадом и ролеријадом (сетите се „Урбан феста“) које су се у оквиру ове акције одржавале на урбаним попрштима дилем Крагујевца.

Ипак, званично, прошлог четвртка, у Скупштини града проглашен је најбољи пројекат од осам у оквиру ове акције на територији Шумадије.

На различитост по садржају, динамици и активностима које су млади волонтери себи „дали“ за задатак током 2012. године осврнуо се и један од организатора акције мр Воји-

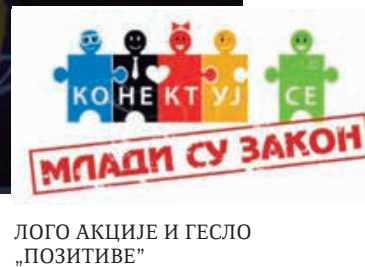
слав Лучић, испред Удружења грађана за социјални развој Крагујевца, које и било покретач пројекта „Млади су закон“, уз партнерство Канцеларија за младе Крагујевца, Раче и Аранђеловца, подршку града Крагујевца и помоћ Министарства за омладину и спорт.

Показали сте висок степен одговорности, креативности и истрајности у осмишљавању и реализовању ваших пројеката, било да је у питању урбана култура, опремање просторија, начин живљења младих на селу, истакао је Лучић.

Осмишљено је и реализовано осам пројеката током августа и септембра, у којима су учествовали Бачки парламент Друге техничке школе из Крагујевца, Удружење мла-

ЧЛАНОВИ „ПОЗИТИВА“ ИЗ МИЛАТОВЦА ПРИЛИКОМ ДОДЕЛЕ ПРИЗНАЊА: ИГОР ЈАНКОВИЋ, ВЛАДИМИР МИХАЈЛОВИЋ И ПРЕДРАГ ИВАНОВИЋ

ЛОГО АКЦИЈЕ И ГЕСЛО „ПОЗИТИВЕ“

дих „Драча“ из Драче, ученици Техничке школе „Милета Николић“ из Аранђеловца, Бачки парламент Прве крагујевачке гимназије, Удружење младих „Бизнис клуб“ из Лапова, „Позитива“ из Баточине, Удружење младих менаџера Крагујевца и ЛПА тим младих Крагујевца.

Бранко Ратковић, испред Канцеларије за младе, педантно је побржао да је у оквиру конкурса „Млади су закон“ изведено 26 волонтерских акција (18 у Крагујевцу, четири у Аранђеловцу, три у Лапову и једна у Баточини) и да је у њима узело учешће 356 младих из региона (од којих 319 волонтера). Број информисаних о дometима акције је 16.800 младих Шумадијана, а током акције остварена је сарадња са 37 медија.

Али, на врху може бити само један, а то је акција неформалне групе

„Позитива“ из села Милатовац у баточинској општини под називом „Мале игре великих мајстора“. По речима лидера за „сада неформалне групе“ (а у плану је оснивање удружења за младе под истим именом) Владимира Михајловића (27), који је дошао да прими признање у друштву својих колега Предрага Ивановића и Игора Јанковића, они су за циљ имали адаптацију и сређивање просторија за окупљање младих и њихово дружење у милатовачком Дому културе.

Од 25. августа до 22. септембра уређена је просторија која је некада припадала Основној школи „Свети

љубо кинематографске потребе свих младих са подручја општине.

Војислав Лучић пожељо је „Позитиви“ пуно среће у такмичењу на републичком нивоу – победник, као и прошле године, добија студијско путовање у Брисел. Организатори овог пројекта надају се да ће „Млади су закон“ наредне године још више поспешити пораст волонтерских акција у региону.

Сајмом волонтеризма, одржаним у понедељак, 29. октобра, у ресторани „Италија“ у дворишту Црвеног крста званично је завршена овогодишња акција „Млади су закон“.

З. МИШИЋ

КЛУБ ЗА ОКУПЉАЊЕ МЛАДИХ ИЗ МИЛАТОВЦА БАШ ЗАЖИВЕО

САЈАМ ОМЛАДИНСКИХ ВОЛОНТЕРСКИХ АКЦИЈА

Идеје само иљуштите

У ресторану „Италија“ у Црвеном крсту своје пројекте представило је петнаестак омладинских удружења и организација из Крагујевца и околине, међу њима и осам које су учествовале на овогодишњем конкурс Министарства омладине и спорта

Да млади Шумадинци и те како могу да утичу на промене у својој средини и идејама живот у локалној заједници учине бољим показао је у понедељак одржан Сајам омладинских волонтерских акција. У ресторану „Италија“ у Црвеном крсту своје пројекте представило је петнаестак омладинских удружења и организација из Крагујевца и околине, међу њима и осам њих које су учествовале на овогодишњем конкурс Министарства омладине и спорта

МЛАДИ СУ НАС ПРИЈАТНО ИЗНАМЕНИЛИ: ВОЈО ЛУЧИЋ

старства омладине и спорта под називом „Млади су закон“.

Овај програм покренут је да би се створили услови за подршку активним младим људима који желе да допринесу бољем животу у месту у коме живе. Министарство омладине и спорта је за две године, у сарадњи са Ресурс центрима, у 25 округа Србије финансијало 178 омладинских волонтерских акција реализованих у 91 општини и граду у Србији.

Током реализације овог програма млади су били активно укључени у процес израде и промоције Закона о младима, а програм је омогућио и да око 270 различитих удружења младих и неформалних удружења прође обуку за писање пројеката.

Ове године имали смо 29 пријављених пројеката из Шумадије, у ужи избор је ушло 12 и они су прошли обуку за писање пројеката, а осам најбољих је добило и финансијску подршку до 100.000 динара за реализацију својих идеја, каже Војо Лучић из НВО „Сунце“, ресурс центра који спроводи пројекат Министарства на територији Шумадије.

Захваљујући идејама младих Шумадијана Дечје одељење Клиничког центра у Крагујевцу добило је библиотеку, у Милатовцу и Драчи формиран су клубови за младе, окренуте су просторије Удружења младих особа са инвалидитетом, организован је и низ еколошких акција.

Оно на шта смо у старту рачунали је почетни ентузијазам младих, али морам да признам да су нас врло пријатно изненадили својом истрајношћу и жељом да до краја изведу своју намеру и да никако не одуштају, рекао је Лучић.

М. О.

WORLD FINANCE Best Insurance Company 2012, Serbia

Renomirani magazin World Finance iz Londona proglasio

UNIQA osiguranje – najbolje u Srbiji!

UNIQA osiguranje je članica austrijske UNIQA grupe, koja posluje na 20 tržišta Centralno-Istočne Evrope i ima 18 miliona klijenata. Tokom šest godina poslovanja u Srbiji, UNIQA je postala jedna od pet vodećih kompanija u oblasti osiguranja, investirala je više od 50 miliona evra, a danas posluje u 29 filijala i broji 700 zaposlenih koje odlikuje vrhunsko znanje i profesionalizam.

Već petu godinu zaredom, to je kompanija sa najvećim rastom među vodećim osiguravajućim kućama u Srbiji, a zahvaljujući poverenju velikog broja klijenata, UNIQA na domaćem tržištu zauzima petu poziciju.

Ove godine, prestižni Londonski magazin, World Finance, proglasio je UNIQA osiguranje za najbolje osiguravajuće društvo u Srbiji u 2012. godini. Na predlog čitalaca magazina, žiri je izabrao UNIQA-u kao najbolju kompaniju, a visoki profesionalni standardi, čvrsti etički principi, ponuda diverzifikovanih proizvoda i kanala prodaje UNIQA osiguranja, inovativnost, jedinstveni servisi, kao i posvećenost potrebama klijenata, prepoznati su kao primer najbolje prakse i ono po čemu je UNIQA osiguranje jedinstveno i prepoznatljivo na našem tržištu.

ДЕО АТМОСФЕРЕ НА САЈМУ ВОЛОНТЕРА

УДРУЖЕЊЕ ЉУБИТЕЉА ДЕВЕТЕ УМЕТНОСТИ „СВЕТ СТРИПА“

Пустили *йиййке* на све стране

Киша прошлог месеца није заобила Крагујевац и то на више начина. Чланови крагујевачког Удружења љубитеља девете уметности „Свет стрипа“ пре две недеље промовисали су своје издање, стрип-ревију „Киша“, на најразличитијим местима у граду, омогућивши суграђанима да бесплатно читају добре и квалитетне стрипове. Били су свуда, од читалонице градске библиотеке, преко локала у пешачкој зони, послатичарницама „Срце“ и „Ројал“, кафићима „Марбу“, „Хамби“, „Обломов“, „Буена Виста“, „Акваријум“, „Кошка“, „Трезор“, „Немам Ве Де“, „Чери“, „Про Боно“...

Овом акцијом круг читалаца стрипа проширио се и на сталне госте кафане „Ловац“, хотела „Зеленгора“, пивнице „Алектус“, кафеу

Крагујевачко удружење стрипација имало је у октобру живу активност, од популарисања стрип-ревије „Киша“ до промоције својих

издања и акција на београдском Сајму књига. Следи манифестација „Нови стрипски тренутак“ у СКЦ-у

„Калимеро“, пицерији „Да Винчи“, ТЦ „Раднички“, Градској туристичкој организацији...

Уследило је, као и прошле године, представљање издања у организацији „Света стрипа“ на Сајму књига у Београду. Своје акције и публикације чланови крагујевачког Удружења љубитеља девете уметности имали су 27. октобра у такозваној „Стрип сали“ београдског

сајмишта у оквиру сајамског програма „Нова нада“.

Без лажне скромности, промо-тери делатности нашег стрип удружења Небојша Весовић Ултра, Ненад Лазаревић и Андрија Михаиловић нашли су се у друштву најеминентнијих издавача и аутора девете уметности из читавог региона. На 57. међународном сајму књига уз већ добро познату причу

ПРОМОТЕРИ НА БЕОГРАДСКОМ САЈМУ КЊИГА НЕНАД ЛАЗАРЕВИЋ, НЕБОЈША ВЕСОВИЋ УЛТРАС И АНДРИЈА МИХАИЛОВИЋ

о стрип конференцији „Крагујевац године друге“, посетиоце београдског сајма „три мускетара - промо-тера КГ стрипа“ упознали су и са њиховим издањем - ревијом доброг стрипа „Киша“, за чији је нови, 6. број насловну страну урадио наш познати стрип цртач из Зрењанина Мирко Чолак, познат по сарадњи са француско-белгијским издавачким кућама, као и раду у најпознатијој америчкој издавачкој кући стрипа „Марвел“.

И то није све што се тиче рада на подручју стрип културе од стране удружења овдашњег.

Крагујевачко Удружење љубитеља девете уметности „Свет стрипа“ у петак, 2. новембра, у Галерији Студентског културног центра организује манифеста-

НАСЛОВНА СТРАНА НОВОГ БРОЈА РЕВИЈЕ „КИША“

цију под називом „Нови стрипски тренутак“.

У оквиру ове смотре биће одржана изложба радова чланова Удружења љубитеља девете уметности, као и илустрација свих аутора који су сарађивали са „Светом стрипа“, попут реномираних мајстора као што су Дарко Перовић, Михаило Димитровски TheMiso, Цовито Нучио, Фабио Целони, Бранислав Керац, Алекса Гајић, Петар Меселија, Зоран Јањетов, Марко Сомборац и Мирко Чолак.

„Нови стрипски тренутак“ укључује и трибину „Музеј стрипа у Србији“, представљање издавачке куће „Дарквуд“ из Београда (промоција нових издања култне фран-

цуско-белгијске школе стрипа) као и продајну изложбу овог издавача, представљање новог броја стрип ревије „Киша“ (промотери Небојша Весовић и Милан Јовановић), промоцију стрипа „Чувари заборављеног времена“ (говори један од аутора Мирослав Марић), најаву акције новог вида визуелне уметности стрит-арта у Крагујевцу, конкурс за крагујевачки кратки стрип 2012. на тему „Слике будућности. Људи из градова“ као и покретање будуће школе стрипа у Крагујевцу под окриљем организације ове манифестације.

Почетак „Новог стрипског тренутка“ је у 19 сати.

З. М.

НОВЕ КЊИГЕ

Протићева *Мала за у цеп*

Из штампе је почетком октобра изашла књига Бошка Протића „Мала за у цеп“, несвакидашње издање посвећено, како је аутор у епилогу нагласио, „човеку обичном и баш зато у времену нашем - врло необичном“.

А баш такав је и „главни јунак“ и човек који својим рукописом у свеску исписује странице свог живота, али и једног времена, људи и адета који не стају - заставник прве класе Душан ЗИК, из Врачевиха код Мионице, чији људски и земљачки аманет Протић испуњава „градећи“ ову књигу на засушној људској потреби да чак и данас у 21. веку иза њих остане баш - књига.

„Ал“, само да не буде дебела! Не воле наши дебелу књигу. Како је виде, одма' им мрска. Нек буде мала за у цеп. Таква код нас можда још и мож' да прође“, поручује Врачевчанин Душан ЗИК, а Протић претаче у књижицу заиста непретенциозну и по обиму и формату, али на чијих је нешто више од стотинак страница стао читав један живот и још више.

Са одклоном и дистанцом, без „накнадне памети“ и „испразног мудровања“, што је најчешћа замка код овакве врсте (ауто)биографског приповедања, са страница „Мале за у цеп“ пред нама се одвијају породичне и људске приче (којима сигуран и миран приповедачки тон не дозвољава да из пике сензационалистичке потребе данас популарне прозе прерасту у „драме“) и некако, све је ту и на свом месту: било да се ради о братској деоби очевине, куповини кола од тазе удовице, нужди (у буквалном смислу) у сред вуковарског ратишта, ритуалу испијања кафе, одласку код кума на славу или одавању почести давно покопаном, страдалим аустроугарским војницима за време Колубарске битке... И то, као што у животу и јесте, без

икаквог лажног заноса, али што је још важније и људског и приповедачког патоса. Јер, као што ЗИК рече, то „којешта мени важно“ има мање или више баш свако од нас.

Али, нема о томе и књигу „Малу за у цеп“, а он је „добри“ захваљујући Протићу.

„Књигу ову направих њему на радост и испуњење, а себи за искупљење од многог греха ранијег који починих према недужном читаоцу“, искрен је и „искупљен“ аутор на крају овог дела, мале оде завичају и кодекс старих, добрих времена, али без трунке огорчености и „љувачине“ по урбаној свакодневици, што је по правили манир сличних и због тога неуспелих „много већих“ и „претенциознијих“ књига у „покушају“.

Књигу Бошка Протића „Мала за у цеп“ објавило је крагујевачко Издавачко предузеће „Лира“, уредник издања је Ненад Кебара, за илустрације и рукопис (Протићев и ЗИК-ов) „из свезака живота“ побринула се Смиља Шуловић и оплемењена фотографијама етно мотива на корицама аутора и Зорана Петровића.

Књига „Мала за у цеп“ имала је премијерно појављивање на недавном београдском Сајму књига, а своју праву, крагујевачку промоцију доживеће 15. новембра у одељку Народне библиотеке „Вук Караџић“ у Старој Колонији.

З. МИШИЋ

ТРЕЋИ БРОЈ „ЛОВАЧКОГ ГЛАСНИКА“

Почиње јесења сезона лова

Изашао је трећи број „Ловачког гласника“ - листа Ловачког савеза Централне Србије са насловним темама о почетку јесење сезоне лова и сумирањем штете од погубних летњих дана. У уводнику Драгана Губеринића, секретара ЛСЦС, под симболичним али упозоравајућим насловом „Поново обманути и изиграни“, износи се став ловаца са овдашњег подручја који су поново, по ко зна који пут, преварени од оних који блокирају реорганизацију Ловачког савеза Србије зарад задржавања постојећих позиција и личних интереса:

„Ловци Србије не смеју и не треба да буду таоци малог броја ловачке аристократије и појединача, који би да газдују њиховим парамма. Не постоје ловци због њих, већ обрнуто, па нико нема право да преко сервиса ловаца газдује ловцима!“, пише Губеринић у свом уводнику.

Нови број „Ловачког гласника“ доноси и пригодан текст из пера главног уредника часописа Светомира Мацаревића о девет деценија аришког ловства у рубрици „Јубилеји“, преглед „Гласника“ уз почетак јесење ловне сезоне „Ловити по савести и могућностима“, практичну рубрику о здравственој превентиви и припреми паса за ловиште, извештај стручних служби о одстрелу срндаћа у овој ловној години, извештаје са ловишта која се налазе у Јагодини („Брину о ловишту и дивљачи“), Гучи („Ловци препородили драгачевски крај“) са заједничком фотком на којој је и председник Србије Томислав Николић, репортажу о реасавским угљенокопима (спој ловства и рударства - оба „хлеба са седам кора“), извештај о сајму лова у Крагујевцу („По-

нос Шумадије“), научном скупу ловства и ловног туризма...

Ту су и теме о новим ловиштима и полигонима у Рачи, страдању вука самотњака на Пештеру, фазанијади „Дубље 2012“ по први пут у Србији одржаном светском шампионату у ловној кинологији, ловним богатствима Старе Херцеговине, новим чекама у Жупском ловишту и домаћинским газдовањем истим у Ђићевцу.

„Гласник“ доноси и завршне резултате ловачке лиге, текст о одржаном парастосу краљу Милану (великом поборнику лова и ловства у ондашњој Србији) у манастиру Дивостин али и животопис Светог Евстатија ловачког заштитника и патрона, ловачке славе коју су ловци са подручја ЛСЦС управо прославили прошлог месеца.

З. М.

„МАЛА ЗА У ЦЕП“, НА ВЕЛИКОМ САЈМУ

МИЛИВОЈЕ МАКЕ ТАСИЋ ПРЕД КРАГУЈЕВЧАНИМА У БЕОГРАДУ

Да га нема, ваљало би га измислити

Дуго припремана и најављивана, прошле недеље у Удружењу Крагујевчана у Београду коначно је отворена изложба Миливоја Макета Тасића. Представљен као крагујевачка урбана легенда и сликар који је овековечио пејзаже старог Крагујевца, а по сопственој опасци „јак као агрегат”, Маке је сем бројних радова посетиоце почастео још и староградским песмама и романсама

Дуго, дуго, деценијама је Београд чекао и коначно дочекао, а сад да ли је и заслужио, то је друго питање. После, како сам аутор спонтано рече: „Модили ме, куме, молили 30 година”, прошлог четвртка у Удружењу Крагујевчана и пријатеља Крагујевца у Београду отворена је изложба слика Миливоја Макета Тасића.

Најављен не само као сликар, већ и „слободан уметник, крагујевачка урбана легенда, најпознатији сликар старог Крагујевца и лауреат Октобарске награде града Крагујевца”, а Маке је бар за оне праве Крагујевчане и више од тога, те вечери је својим особеним, неповољним духом учинио да просторије Удружења Крагујевчана заиста буду претесне.

О његовом делу, а још више лику, надахнуто је казивао Зоран Матовић, спиритус мовенс Удружења, по којем је Маке Слика-

рису још за живота обезбедио статус легенде у крагујевачком замишљеном урбаном троуглу на потезу „Балкан”, „Зеленгора” и „Стара Србија”.

Од рођења до данашњих лепих година, Маки „чаршијанац” и „калдрмаш” чувао је и надграђивао та два атрибута која се пишу великом словом и која заједно и у исто време означавају порекло, припадност и карактер изворног Крагујевчанина.

Џењен и потцењиван, уважаван и омаловажаван, Маке је истрајавао и трајао у ономе што је волео и знао да ради. Да слика. Свој заштитни знак је почео да ствара као млади сликар који са штафелајем у центру града или по неким улицама „лови и краде” призоре старог Крагујевца, који ће ускоро нестати. Стварао је тих слика је био догађај јер је увек било пратеће публике, а Маке је правио атмосферу којој ће неки касније дати име – перформанс. Ни ми, ни он

нисмо знали како се то зове – али смо заједнички уживали.

Прича о „Макију-сликарку” или „Макећу-уметнику” остаће да траје, као и његова дела, да сведоче о једном времену у коме није све било комерцијализовано, у коме су појединци својим духом (и без новца и моћи) формирали атмосферу једног стално нарастајућег града, надахнуто је беседио Матовић о Макету.

А он елегантан (са марамицом у цепу и шалом као заштитним детаљима) суграђанин и то какав. Овакав:

– Помало кочоперан, помало гласан, благоглаољив, брз на уму и речима. Човек који већ својим уласком у кафану растерује дим, буди припите, прекида оне у досадним разговорима, ставља на знање да је ту и онда за неким столом (а за сваки је до-бродошао) намеће тему о којој увек има гласно и јасно мишљење. Буде ту и отровних стрелица, бриљантних метафора и хипербола (и других стилских фигура, по потре-

би), али и благих „облога”, ако затреба, закључио је Матовић, осврнувши се на бројне анегдоте (попут оне неизбежне о рањавању у Дому армије) и то у Тасићевом случају није фраза: „Да га нема, ваљало би га измислити”.

Сем Матовића на отварању изложбе говорио је и Макетов стари пријатељ и познати угоститељ Крста Црнчевић, а аутор се у свом познатом стилу осврнуо на некадашње дружење са бардовима нашег глумишта, од којих је данас жив још једино Бата Живојиновић, додавши да су „њих двојица јаки као агрегати”.

На изложби, иначе 10. самосталној Макета Сликара, изложено је 70 радова најразличитијих техника (од цртежа, графика, гваша, сувих пастела, уља на платну, препознатљивих акварела...) преко исто тако разноврсних завичајних мотива (Бубањ, Пивара, пијаца, црква, Мала вага, Лепеница...) до

портрета пријатеља, познаника, Крагујевчана...

Сем изложених ликовних радова Маке је бројне пријатеље и поштоваоце почастео још једним својим даром, песмама, махом староградским и романсама, уз пратњу на гитари пријатеља музичара Ненада Ракића. Заједно са њим здушно су певали и сви остали окупљени у Удружењу Крагујевчана.

Па, да га нема, заиста би га и требало измислити.

Изложба је отворена месец дана, па Београде навали. Само, залуд тебе слава, кад је теби Маке сликар глава.

Зоран МИШИЋ

ДЕО МАКЕТОВИХ ИЗЛОЖЕНИХ РАДОВА

ЗОРАН МАТОВИЋ - КО НИЈЕ ЧУО ЗА МАКЕТА НИЈЕ КРАГУЈЕВЧАНИН

МИЛИВОЈЕ МАКЕ ТАСИЋ НА ОТВАРАЊУ ДУГО ОЧЕКИВАНЕ ИЗЛОЖБЕ

ПРОСТОРИЈЕ УДРУЖЕЊА ПРЕТЕСНЕ ДА ПРИМЕ ПОШТОВАОЦЕ ТАСИЋЕВОГ ЛИКА И ДЕЛА

ИЗЛОЖБА БЕЛУГИНИХ КАРИКАТУРА У „МАГМИ”

Бело на црно па још и на удици

У Арт галерији риболовачког Клуба „Магма” отворена је изложба карикатура Владимира Стевовића Белуге. Сви изложени радови обједињују ауторове две највеће страсти - цртање и пецање (плус шах) а изложбу је спонтаним и пријатељским тоном који самом Белуги највише и приличи отворио књижевник Зоран Петровић

У, ионако богатој, када су сва културна, па и ликовно-изложбена дешавања, октобарској понуди у нашем граду, својим духом и финим чаршијском спонтаном шћу издвојила се једна изложба. Реч је изложби карикатура, поводом четири деценије уметничког

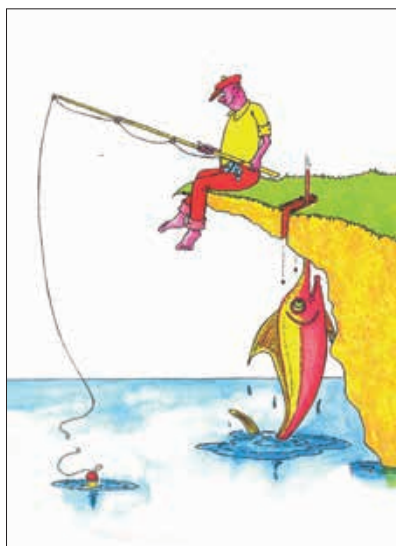
рада Владимира Стевовића Белуге која је отворена 25. октобра у Арт галерији риболовачког Клуба „Магма”.

На изложби под називом „40 година бело на црно” изложено је 12 Белугиних радова на тему рибе, риболова и риболоваца дакле, обједињавају две највеће ауторове страсти цртање карикатура и пецање, а ту је још и шах.

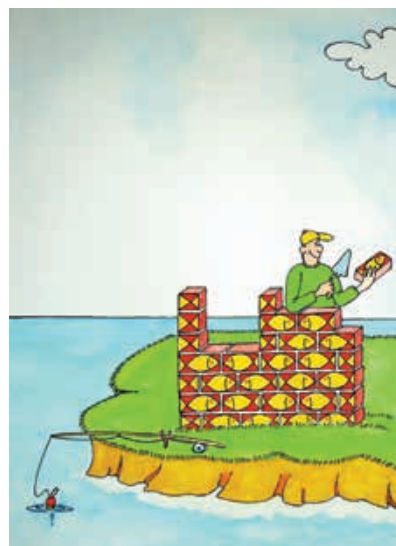
„Сви они који су макар само једном чули неку риболовачку причу, од којих су највероватније обично оне које су најистинитије, могу претпоставити како лов утиче на проширење области маште и код оних људи који нису свесни да је поседују, нити су је икада неговали. Неке од ових карикатура управо циљају на тај аспект риболовачких прича, на њихову могућност да испровоцирају имагинацију која се граничи са донетима најзобилније уметности, а често, као и она, остаје трајно у свести и памћењу многих, не само као анегдота и до-сетка, него као фабула која непрестано понавља причу о људској потреби за прежи-

вљавањем у природи и слободном”, написао је књижевник Зоран Петровић у каталогу поводом 40 година Белугиног рада.

У пријатељској и спонтаној атмосфери због које је слављеник „Магму” намерно и одабрао окупили су се те вечери Белугини пријатељи, Крагујевчани, уметници, колеге и риболовци.

ДЕО ИЗЛОЖЕНИХ БЕЛУГИНИХ КАРИКАТУРА НА ТЕМУ РИБЕ; РИБОЛОВА И РИБОЛОВАЦА

Писац Петровић, нагласивши да је у питању можда и шеста његова самостална изложба на чијем отварању говори и званично је отворио Белугину изложбу карикатура.

– Бели има присан однос са оним ствари-ма које он сусреће и које њега као човека и аутора окупирају. Његови радови у себи садрже суштину и посебност, јер је он као карикатуриста у овом жанру успео да уочи карактер и портретише, без обзира да ли је у питању човек, риба или мачка, али и да исприча причу, наравно, увек без речи, што и личи на њега јер је Белуга човек који и приватно не прича много, отворио је Петровић изложбу, а свој уметнички допринос читаваом догађају врцавим афоризмом употпунио је глумач Братислав Славковић Кеша и лачо музичкицом Прода са гитаром.

Потврђујући Петровићеве речи, сам слављеник и излагач Белуга се није обратио окупљенима официјелном говоранијом већ је на „наговор” бројних гостију (пригоднији израз за ову галерију - него посетилаца или гледалаца) огласио песмом, неумрлим мексичким хитом „Један дан живота”.

Изложба је по речима самог аутора отворена „до даљњег” а иначе, овако, званично барем до 15. новембра.

З. МИШИЋ

МИЛИНКО ИВАНОВИЋ ЦРНИ, МУЗИЧАР НА ТУРНЕЈИ ПО МАЛАЈСКОМ АРХИПЕЛАГУ

Ај, чија фрула по Џакарти свира

Дугогодишња прва фрула етно бенда „Бистрик” Биље Крстић, наш суграђанин Милинко Ивановић Црни, управо се вратио са турнеје по Индонезији и наступа на међународном цез фестивалу на острву Амбон. Имали су концерте на Балију и у Џакарти, чиме су „отворили врата” за будуће наступе на Јамајци, Колумбији и Аустралији

Милинко Ивановић Црни већ годинама је прва фрула проглашене групе која гаји традиционални и етно мелос - „Бистрика” Биље Крстић. Редовно смо извештавали о његовим музичким путовањима по свету, а Милинко се прошле недеље вратио са турнеје по Индонезији и Малајском архипелагу.

- На турнеји по овим делу Азије били смо од 13. до 23. септембра. Позвани смо на међународни цез фестивал који се одржавао на индонезанском острву Амбон, у југоисточној Азији, „доле” ка Аустралији, „две авионске станице од Џакарте”, живописно описује Милинко гостовање на овом делу земаљске кугле.

Фестивал је изузетно престижан и окупља групе из читавог света, Америке, Канаде, Африке, али за наше услове у питању је даљак и скуп пут, дуг у оба правца тачно 34.000 километара са непрекидним летом од 12 сати само у једном правцу.

- У Индонезију смо отпутовали уз помоћ индонезанске амбасаде у Београду и наше у Индонезији, јер су и једни и други имали јаку жељу да тамо представимо наш мелос и националну музику и на најбољи начин је презентујемо Индонезанима и њиховим гостима, почиње Милинко своју егзотичну фрулашку причу.

Концерт је био веома запажен и иако су због учешћа на амбонском цез фестивалу морали да откажу наступе на сличним смотрима у Бостону и Њујорку (тамо су већ наступали), како Милинко каже, „отворио им је врата” за будуће наступе на Јамајци, Колумбији, па и Аустралији.

■ „Ој Мораво” из Џакарте

После наступа у Амбону отпутовали су на Бали, егзотично одмаралиште, чисто, пуно палми и кристално прозирне морске воде.

- Били смо смештени у елитном хотелском комплексу на обали Тихог океана „Пури сантријани” и извели смо целовечерњи концерт за њихове госте и туристе, али и грађанство Балија. На њему су били сви представници локалних власти и сам градоначелник Балија. Са нама, а то је посебна част, као специјални гост наступио је њихов познати музичар, индонезанска звезда Двики Дармаван, уметник на акордону. Доживели смо заједничке овације, истиче наш саговорник.

После петодневног одмора на Балију (види слику) отпутовали су у Џакарту.

- Концерт у Џакарти организовала је наша амбасада у Индонезији. Све је било на највишем званичном нивоу, а наш амбасадор Јован Јововић уприличио нам је пријем у резиденцији амбасаде. Био је најављен и долазак њиховог пред-

МИЛИНКОВ НАСТУП У ЦАКАРТИ

КОНЦЕРТ „БИСТРИКА” НА ЦЕЗ ФЕСТИВАЛУ У АМБОНУ

седника Сусико Бамбанг Јудојоноа, који је због обавеза био спречен да дође, али га је „заменио” његов син, истиче Милинко, додајући да је концерт био предвиђен за индонезанске званичнике и грађане, али и за наше људе тамо, којих у четвртој земљи на свету по броју становника има око три стотине.

■ Индонезани премијерна публика

Чланови групе „Бистрик” присуствовали су и освећењу храма српске православне цркве у Џакарти, а у склопу ове турнеје Биље Крстић у сарадњи са тамошњом музичком школом „Фараби” одржала је радионицу на којој је као предавач учила Индонезане српској народној музици и научила их да певају песму „Ој Мораво” и то, по Милинковим речима - „из прве”.

- Иако смо доста различити као народи, музика се показала као универзални језик који зближава људе са различитих континената и

меридијана. Индонезани су реаговали већ на прве тактове наше свирке и песме. Доживљавали смо велике овације и зближили се са домаћинима, иако смо различитих вера, раса и језика, па и музичког наслеђа и баштине. На такте наше музике, пуне ритма, Индонезани заиста нису остајали равнодушни, каже Милинко.

За наступе у Индонезији свој стандардни и фестивалски репертоар (са великим хитовима, попут „Чај шумкарије”, „Крај потока бистре воде”, „Ма фа-

кут мума фрумоасе”, „Пуче пушка”, „Грчка”) појачали су са шест нових акапела песама које пева Биље Крстић уз пратњу вокала са албума чији је излазак планиран у марту наредне године.

- То су песме „Изгрејала сјајна месечина”, „Девојка се сунцу замарила”, „Мори на крај село Дамјан танец води”, „Офчарче”, „Дуње и јабуке”, а ту је и „Калајдијско коло”, набраја Милинко будуће хитове „Бистрика” које су Индонезани имали прилике премијерно да чују.

Са њима је све време била екипа РТС-а које је њихово музичирање непрестано „бележила”, тако да је у плану специјална емисија о турнеји по Малајском архипелагу.

На Милинка је Индонезија оставила велики утисак.

- Како и не би када је реч о земљи са око 250 милиона становника. Само Џакарта, тако каже, преко дана има 28, а ноћу преко 20 милиона житеља. Највећи проблем града су смог и сивило, уз недостатак пијаће воде и адекватно решење комуналних проблема. Невероватно је на лицу места гледати како функционисање толика маса људи. Низ сваку улицу „сливају” се буквално реке мотора.

Има их на хиљаде и хиљаде и нигде нисмо видели ни један једини у дес, истиче он, додајући да Индонезани, попут Енглеза возе „контра страном”.

Са друге стране, у Балију је све као у бајци, дотерано, природно и кристално плаво и чисто.

Тамошња клима веома је сурова за наше поимање. Влажност ваздуха је огромна, а температуре су од 38 до 40 степени, а само што је почело пролеће.

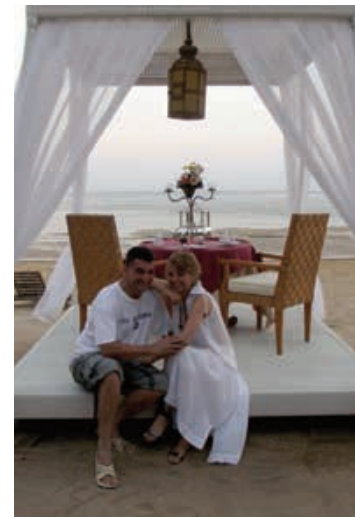
- Иако се Индонезани разликују од острва до острва, генерално су срдачни, љубазни, гостопримљиви и предусретљиви, закључује Милинко.

Бенд „Бистрик” недавно је гостовао и у Бечу, пре тога у Русији (Москва, Ростов на Дону), Америци (Лос Анђелес - Милинко је видео Холивуд), а сада се припремају за већ помињану Јамајку, Колумбију и Аустралију. Биће то још дужа и скупља музичка експедиција.

Зоран МИШИЋ

МИЛИНКО ИВАНОВИЋ НА БАЛИЈУ

ЦРНИ СА „ШЕФИЦОМ” БИЉОМ КРСТИЋ ПОД БАЛДАХИНИМА

МУЛТИМЕДИЈАЛНА МИЛИНКОВА ШКОЛА

Пакет за учење

По доласку из Индонезије Милинко Ивановић Црни промовисао је 26. октобра на београдском Сајму књига своју мултимедијалну школу фруле. Иначе, он већ годинама држи школу за овај инструмент „Свети владица Николај Велимировић”, а недавно је одлучио да све то обједини у један пакет који садржи целокупно знање неопходно за фрулашко учење.

Пакет има књигу за штимовану фрулу са комплетно нотираним нумерама и троструки Ди-Ви-Ди.

- На првом диску је 20 лекција које сваки фрулаш мора да зна. Други диск садржи српска кола и српске песме, попут „Ужичког”, „Моравца”, „Чачка”, „Врања” или песама „Одакле си селе”, „Чувам овце крај зелене јове”, „Еј, чија фрула, овим шором свира” - речју „хирилица”, а на трећем диску су матрице и лупови да онај који је савладао технику може да свира и сам али и уз пратњу оркестра, „у темпу”, објашњава Милинко.

У пакету је и инструмент фрула, значи све комплет.

Своју мултимедијалну школу фруле по принципу „три у један” Ивановић је промовисао на штанду издавачке куће „Нова поетика” из Земуна која је показала велико интересовање за његово издање, а читав комплет је објавио уз свесрдну помоћ крагујевачких издавача „Зим плус” и „Арвин”, као и инструменталну пратњу оркестра Драгана Дућића.

Овај материјал биће промовисан и на београдском Факултету музичке уметности са којим Ивановић већ годинама сарађује, али права промоција „кренуће” из његовог родног града Крагујевца и то са ФИЛУМ-а, већ током новембра.

Премијеру на ФИЛУМ-у Милинко Ивановић ће искористити и да промовише соло албум „Плетеница” (о којем смо раније писали) и за предста-

вљање неких од најбољих ученика његове школе. - Заиста ће на тај догађај, под називом „Кад фрула засвира”, доћи неки од најбољих фрулаша из читаве Србије, моји ђаци, с поносом истиче Ивановић, додајући да је до сада из његове школе већ „изашло” 60 комплетно оформљених музичара - фрулаша.

МИЛИНКОВА МУЛТИМЕДИЈАЛНА ШКОЛА ФРУЛЕ ПРОМОВИСАНА НА БЕОГРАДСКОМ САЈМУ КЊИГА

ПРЕМИЈЕРА У ТЕАТРУ

„Моје бивше, моји бивши”

Друга премијера ове сезоне у крагујевачком Књажевско-српском театру биће изведена у уторак, 6. новембра на Великој сцени „Јоаким Вујић”. Реч је о комаду енглеског аутора Ди Си Џексона „Моје бивше, моји бивши” (у оригиналу „Моја романтична комедија”) који је режирала Слађана Килибарда.

У подели играју крагујевачки глумци Милош Крстовић (игра улогу Тома), Исидора Рајковић (Ејми), Катарина Митровић (Саша) и Душан Станикић (Калвин), као и њихова млада колегиница „гостујућа” глумица из Београда Нађа Маршићевеи која тумачи лик Алисон.

Џексон је савремени шкотски писац. Његова прва драма „Зид” изведена је 2008. године у позоришту „Трон”, у Глазгову, а била је номинирана за неколико награда, укључујући и признање за најбољи

Комад енглеског аутора Ди Си Џексона „Моје бивше, моји бивши” (у оригиналу „Моја романтична комедија”) режирала Слађана Килибарда, а премијерно ће бити изведен у уторак, 6. новембра

нови комад који је добио од позоришних критичара Шкотске. Наставак овог комада „Патка” такође је изведена у Глазгову.

Комедија „Моје бивше, моји бивши” је видела своју прву поставку на Единбуршком фестивалу „Фринге”, где је освојила прву награду.

Реч је о комаду којих се последњих година дана налази на репертоару неколико великих европских позоришта. То је представа за коју се тражи карта више.

Укратко, то је савремена комедија о љубави, губитку односа и прича

о младим људима који су жељни љубавних авантура, али када им се остваре жеље не знају како да се понашају и шта да раде са партнером.

Ова анти-романтична комедија лоших манира је реално истраживање савремених односа. Комад је превео наш познати преводилац Ђорђе Кривокапић, а на списку сарадника редитељке Килибарде налазе се још Миљивоје Штуловић који потписује сценографију, костимограф Јелена Игњатовић и стручњак за сценски покрет Небојша Громилић. Избор музике урадио је Драгослав Танасковић.

Крагујевачка публика имала је недавно прилику да се упозна са редитељским радом Слађане Килибарде, прво на „Јоакимовим данима” када је изведена њена представа „Пишоња и Жуга” и на недавно завршеном 7. „Јоаким-интерфесту” комад „Не мо’ш побећ’ од недеље”, обе у извођењу глумачког ансамбла Народног позоришта „Тоша Јовановић” из Зрењанина.

Почетак премијере је у 20 сати а прва реприза комада „Моје бивше, моји бивши” је на репертоару у суботу, 10. новембра.

МИОДРАГ ПЕЈКОВИЋ У УЛОЗИ ФРАНСИСА ХЕРШАЛА

ГОСТОВАЊА ТЕАТРА Београдска премијера Газда

Хит представа крагујевачког Књажевско-српског театра „Један човек, двојица газда” која се са великим успехом игра на матичној сцени још од почетка маја ове године имала је своју београдску премијеру, 28. октобра, на сцени „Раде Марковић” Београдског драмског позоришта.

Представу рађену по комаду британског писца Ричарда Бина, која је актуелни позоришни хит и на лондонском Вест Енду и њујоршком Бродвеју режирео је Небојша Брадић, и недавно је успешно гостовала на позоришним смотрима и фестивалима попут „Тузланских позоришних дана” и шабачкој позоришној ревији „Театар на правом путу” где је проглашена за најбољу представу ове манифестације.

У представи играју Владан Живковић, Сања Матејић, Саша Пилиповић, Милош Крстовић, Исидора Рајковић, Александар Милојевић, Миодраг Пејковић, Катарина Митровић, Иван Видосављевић и други, а састав ВИС „Газде” који својим музицирањем мами аплаузе публике и чији је ЦД летос објављен у продукцији крагујевачког Театра сачињавају музи-чари: Владимир Лазаревић, Драго-слав Танасковић, Никола Милојевић и Иван Филиповић.

„Верзија „Један човек, двојица газда” Ричарда Бина, је репрезент британског хумора која је и нашу публику искрено насмејала до суза. Комад прати судбину Франсиса Хершала (Миодраг Пејковић), савременог Арлекина кога судбина и глад ставља у низ комичних ситуација, где служећи двојици газда покушава да задовољи своје основне приоритете „секс, храну и паре”.

НОВИ СТРИПСКИ ТРЕНУТАК

Трибине, предавања и изложбе

Љубитељи девете уметности видеће радове Дарка Перовића, Џовита Нучија, Фабија Ђелонија, Бранислава Кераца, Алексе Гајића, Марка Сомборца, чуће о новим трендовима у стрипу, оснивању Музеја стрипа, а моћи ће и да купе нова стрип издања

У Студентском културном центру, у петак, 2. новембра организоваће се низ трибина, предавања и изложби под називом „Нови стрипски тренутак”. Такође, биће изложене и илустрације свих аутора који су сарађивали са удружењем „Свет стрипа”, па ће тако љубитељи девете уметности видети радове Дарка Перовића, Михаила Димитровског, Џовита Нучија, Фабија Ђелонија, Бранислава Кераца, Алексе Гајића, Петра Меселџића, Зорана Јањетова, Марка Сомборца и Мирка Чолака.

Званично отварање почеће у 19 часова, за када је заказана трибина „Музеј стрипа у Србији” (потреба, могућности, препреке) на којој ће говорити Миљивој Костић.

Идеја о оснивању једног оваквог музеја постоји већ неко време, а Костић ће објаснити могућности оснивања такве врсте музеја код нас, али и примере добре праксе као што

је Музеј стрипа у Бриселу, у Белгији. Биће речи и о вођењу кроз поставку и начин организације.

Потом ће уследити представљање издавачке куће „Дарквуд”, из Београд, о којој ће говорити Сара Бујак. Биће представљена нова издања ове куће, првенствено стрипови француско-белгијске школе, који заокупљају пажњу љубитеља стрипа широм региона.

Након трибина биће представљене и две ревије стрипа. Најпре крагујевачка ревија „Киша” коју ће представити Небојша Весовић и Милан Јовановић. Биће говора о до сада објављеним бројевима, а премијерно ће бити представљен и шести број ове ревије. На промоцији стрипа „Чувари заборављеног времена” говориће Мирослав Марић, Зоран Стефановић и Вуја Радовановић. Култни домаћи стрип серијал је обједињен у једној књизи коју ће

НОВИ БРОЈ СТРИП РЕВИЈЕ „КИША”

представити аутор Мирослав Марић.

Гост Миљивој Костић представи нови вид визуелне уметности, чија реализација се очекује следеће године на Међународној стрип конференцији „Крагујевац, године треће”. Реч је о акцији „стрип-арт”.

Како је након прве две стрип конференције Крагујевац постао важан центар стрипа не само у Србији, већ и у региону удружење „Свет стрипа” је одлучило и да расписе конкурс за крагујевачки кратки стрип 2012. Назив теме је „Слике будућности. Људи из градова”. Рад може бити дело једног или више аутора, а један аутор може предати

више радова. Приче морају бити комплетне, у обиму од 1 до 8 табли, а уз радове аутори треба да пошаљу и личне податке или, ако је више аутора радило на стрипу (цртеж, сценарио, колор), личне податке свих аутора појединачно

Сви радови треба да буду прилагођени објављивању на А4 формату, а по окончању конкурса биће организована и изложба свих пристиглих радова, а најбољи радови награђени. Радове обавезно слати у дигиталном формату, у резолуцији од 300дпи и већој, на адресу stripkonferencijaZgmail.com, а на истој адреси могу се добити и опширније информације.

У БИОСКОПУ

Астерикс и Обеликс

Нове договорштине популарних ликова из стрипа о Галима и Римљанима крагујевачка публика може да погледа на редовном репертоару биоскопа „Синеплекс”, у Тржном центру „Плаза”.

Корпулентног Обеликса поново игра славни Жерар Депарђе, док је нови Астерикс глумац Едуар Бер, а у екипи су и Фабрис Луђини, Катрин Денев, Валери Лемерсије, Гијом Галијен и други, у режији Лорена Тирарда.

Година је 50 п.н.е. а Цезар је гладан нових освајања. Као вођа славних легија, одлучиће да нападне острво које се налази на самом крају познатог света, мистериозну земљу под именом Британија.

Победа је брза и загарантована. Мада, једно мало село успева да се одбрани, али њихова снага посустаје, па ће Корделија, краљица Британаца, одлучити да пошаље свог верног официра Одмереникса до потражи помоћ од Гала, у још једном маленом селу које је познато по свом отпору према најезди Римљана. У том селу, Астерикс и Обеликс већ имају пуне руке посла. Њихов старешина им је поверио задатак да од Плашивикса, његовог досадног нећака који је недавно дошао из Лутеције, направе правог мушкарца. А њихов задатак није ни приближно завршен. Кад Одмереникс дође по помоћ, Гали ће одлучити да му дају буре са њиховим чувеним магичним напитком. Астерикс и Обеликс ће га испратити до Британије, заједно са Плашивиксом. Уосталом, путовање ће пружити изванредну прилику да заврше обуку младог човека. Нажалост, никад не иде све по плану.

Иначе, ово је први филм о Астериксу у 3Д верзији.

„АЛНАРИ” НАГРАЂУЈЕ

О љубави и маштању

Два најбржа читаоца „Крагујевачких” биће и овог петка у прилици да својој библиотеци додају занимљив наслов издавачке куће „Алнари”. Потребно је да у петак, 2. новембра, позовете 034 333 111, после 10 часова и добићете роман „Са друге стране ноћи”, који је написала Гордана Куић. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижари „Вулкан” у Рода центру.

Чувена ауторка бестселер романа, Гордана Куић, представља девету књигу, збирку прича „Са друге стране ноћи”. Радња ових прича обухвата период од шест векова, од 15. до 21. века. Смештене у Београду, Јерусалиму, Бањалуци, Лисабону, Фезу, Палерму, Фиренци, Сарајеву, у возу на путу за Ниш, приче говоре о договорштинама малих и великих људи различитих узраста, образовања, темперамен-

та и склоности. „Писала сам о јунацима покатакд веселим, покатакд тужним, управо онаквим какав је и сам живот; о стању свести и духа различитих особа у различитим временима, о увек несталним историјским (не)приликама, о бежању, сељењу, о остајању, о баштини, о (не)поштењу, о борби за опстанак, о кривици и кајању, о љубави и маштању”, каже Гордана Куић и додаје да је написала ове приче да би читаоци размишљали, уживали, сазнали, упоредили се, осмехнули и уздахнули.

Гордана Куић рођена је у Београду 1942. године. Завршила је енглески језик и књижевност на Филолошком факултету Београдског универзитета и Хантер колеџу у Њујорку. Живи и ради у Београду и Њујорку.

До сада је објавила седам романа, а ово је њена друга збирка прича.

РАДЊА ОВИХ ПРИЧА ОБУХВАТА ПЕРИОД ОД ШЕСТ ВЕКОВА

НОВЕ КЊИГЕ

На цунамију безнађа и кише

Роман „Записи о потопу“, аутора Данка Баруцића, у издању СКЦ-а Крагујевца

Пише Радован Шаренац

Поред већ устаљених „Првенаца“ СКЦ се ове јесени у оквиру библиотеке „Ново стабло“ потврдио као озбиљан издавач трима књигама: антологијом „Бундоло 3“, збриком песама „Нешто си заборавао“ Дамира Неђића и романом „Записи о потопу“ Данка Баруцића. Баруцић је аутор млађе генерације који је својим првим романом „О ватри и ноћи“ (2009) скренуо пажњу на своје списате-

љство пласманом у ужи избор за НИН-ову награду.

Пратећи судбине тројице браће, Баруцић кроз три писма, опривчава тросрукост ратне и поратне катаклизме (1991-94), не изгубљене, већ безнадежне генерације. У тој гротески каква је Српски избор ништа није немогуће само је све могуће: баснословна тлапња. Његови јунаци, као Ми, који тако добро нестajeмо, су доведени до врхунаца садомазохизама или сардонизама. Приповедачки алати су црнуху-морност, фантазмагоричност, иронија, сарказам, рециклажа пост-модернизма, итд.

Небулозно безнађе, које врхунски егзистенцијалани пратилац ових простора на симболичком нивоу постаје непрестана алегорична о потопа. Међутим, његови јунаци и поред перманентне небулозе и судудности, који им се као на бескрајној траци дешавају, остају непоколебљиви, пуни живота, неустрасиво вољни да осветљају и да се зарију у жабокречину српског ништавила. У фантазмагоричном Мочварграду једино у облику непрестаног плуска, митске воде која све спира, брише, потапа, плави и односи, дешава се живот: деструктиван, помало пренаталан, лошији од најпупчаније посрнућа. Бара под притиском хиљаду бара разводњеног живота.

Нова књига младог писца Данка Баруцића свакако је вредна читања и дубоког размишљања.

Неколико хиљада Крагујевчана имало је прилике да погледају чак 35 филмова од којих седам националних премијера

Премијерном пројекцијом дебитантског филма Бојана Вулетића „Практичан водич кроз Београд са певањем и плакањем“ завршен је овогодишњи КРАФ. Шесто издање Крагујевачког фестивала антиратног и ангажованог филма, за девет дана, на три локације („Синеплекс“, Књажевско-српски театар и Дом омладине) посетило је неколико хиљада Крагујевчана, који су имали прилике да погледају чак 35 филмова (од којих седам националних премијера), присуствују на осам јавних разговора (са темама од проблема ратних ветерана, преко политизације спорта и проблема радника у

се наћи дела композитора Кухлау, Тулиа, Прокофјева, Бах-Бузонија, Доплера.

Сутрадан, 3. новембра, у сали Прве крагујевачке гимназије од 20 часова, пијанисткиња Хјо-Рин Јун одржаће солистички концерт, а на програму ће бити дела Хајдна, Бах-Бузонија, Шопена.

У понедељак, 5. новембра у Свечаној Сали Прве крагујевачке гимназије од 20 часова, градски камерни оркестар „Шлезингер“ одржаће свој други целовечерњи концерт у овој сезони. На програму ће бити дела Корелија, Баха, Елгара и Гардела.

МУЗИЧКИ ЦЕНТАР

Три концертна дана

У оквиру концертне сезоне 2012. коју организује Музички центар из Крагујевца, у петак и суботу, 2. и 3. новембра овдашња публика биће у прилици да чује музичаре из Јужне Кореје.

У петак, 2. новембра у галерији Народног музеја од 20 часова, наступиће флаутисти Ју бин Ким и Сојонг Ли уз клавируску пратњу ХјоРин Јун. На програму ће

МУЗИКА У КРАЉЕВСКОМ ТЕАТРУ

Труд, знање и новац

У биоскопима „Синеплекс“ почетком октобра почела је сезона директних преноса опера из Метрополитена и балета из Бољшоја. Нажалост, то је једина прилика Крагујевчанима да погледају оперу, пошто новооснована „Крагујевачка опера“ ове године није имала ни једно извођење. За „Крагујевачке новине“, Снежана Николајевић, професорка на ФИЛУМ-у, преноси утиске са отварања сезоне из Краљевске опере у Мадриду, те како то изгледа у европским метрополама

Последњи септембарски и први октобарски дани у Мадриду обележени су изузетно променљивим временом, са честим сменама сунца и облака и са огромним разликама температуре у току једног дана, затим, многобројним туристима који обилазе град и тискају се онајвише у музеју Прадо и Краљевској опери на самом почетку сезоне. Пред препуним аудиоријумом изведена је нова продукција

опере „Борис Годунов“ Модеста Мусоргског Репертоар овог театра одвија се по принципу стагоне: једно дело се припреми, изведе десетак пута и онда га замени друга продукција. Премијера „Бориса Годунова“ била је 28. септембра, до 18. септембра је одиграно још девет представа, а већ 2. новембра на програму је „Затвореник“ Луиђија Далапиколе и „Сестра Анђелика“ Ђакома Пучинија. Ређаће се, затим, Вердијев „Магбет“, „Изврсни Американац“ Филипа Гласа, Моцартова опера „Тако чине све“, па његов „Дон Ђовани“. Италијански композитор Саверио Меркаданти сачинио је оперу „Одмазда“ као неку врсту другог „Фигара“, како је наведено у исцрпном проспекту за сезону 2012/13. Она се завршава у јуну поставкама Берговог „Воцека“ и Моцартове „Чаробне фруле“. И можда баш те две опере симболично указују на велики стилски распон репертоара Краљевске опере у Мадриду.

Борис Годунов је, дакле, био једина опера из ризнице руске националне школе. Поменимо да је управо то дело било једно од врхунаца у блиставом периоду Београдске опере, када је главну ролу маестрално тумачио Мирослав Чангаловић, а касније га, врло успешно, заменио Живан Сарамандић.

Мадридска премијера, ипак, није имала снажну личност која би лако изнела комплексан лик Бориса. Гинтер Гројсберг га је

СНЕЖАНА НИКОЛАЈЕВИЋ - У МАДРИДСКОЈ КРАЉЕВСКОЈ ОПЕРИ ПОРЕД ЧЕМБАЛА ИЗ СЦЕНОГРАФИЈЕ ЗА ОПЕРУ „АНДРЕ ШЕНИЈЕ“

тумачио коректно, али у камерном изразу и у глумачком и у вокалном погледу. Међу иначе усаглашеним солистима, истичали су се Дмитриј Уљанов у улози Пимена и Бегарис Уриа-Монзон као Марина. Хор је био моћан и сценски развијен, а звучни односи између солиста, хора и оркестра углавном складни, са ретким ситуацијама у којима је оркестар „покривао“ солисте. Но, у целини, била је то једна солидно урађена представа коју је водио диригент Хармут Хенхен.

ЗАВРШЕН ШЕСТИ КРАФ

Најгледанији немачки филмови

транзицији до мањинских права и асоцијалног понашања младих) и погледају једну изложбу.

„Хит“ за крагујевачку публику ове године био је немачки филм, који се у сарадњи са „Гете Институтом“ приказивао у Дому омладине у оквиру програма „Интеграције“.

Одлуком Савета фестивала, лауреат признања „Тори Јанковић - за децентрализовану филмску уметности у Србији“ 2012. године, припало је Милану Никодијевићу, режисеру документарних филмова, професору продукције на

Академији у Новом Саду и дугогодишњи директор једне од најстаријих филмских манифестација у Србији, фестивала Филмског сценарија у Врњачкој бањи.

КРАФ ће до фебруара 2013. наставити и са промотивном турнејом по Србији, организујући промоције уз филмске пројекције и јавне дебате у Јагодини, Параћину, Чачку и Ваљево.

Да подсетимо, КРАФ организује „Милениум“ из Крагујевца уз подршку Националне задужбине за демократију и града Крагујевца.

ЛУБИЛЕЈ ЧБС-А

Постају пунолетни

Крагујевачки панк рок састав „Човек без слуха“ слави своје пунолетство, а журку за фанове направиће широм Србије. Након наступа на панк фестивалу у Сарајеву, популарни „шумадијски Рамонси“ ускоро крећу на турнеју.

Њихов први наступ заказан је за суботу, 3. новембар, у Бору, где ће свирати у клуб „69“. Након тога уследиће мини турнеја од 7. до 15. децембра када ће наступити у Врању, Нишу, Пожаревцу и Горњем Милановцу.

Овај панк рок бенд је настао крајем 1994. године, у постави Маџи (бубњеви), Микица (гитара и бас), Цоа и Радомир (вокали). Убрзо снимају и први албум, а након низа промена у бенду, снимају свој други албум „Сећање на задњег кловна“, којим се пробијају на домаћој сцени, али постају познати и ван граница земље.

Широј публици постају познати након компилације „Кноу уоур ригхтс“, на којој су се појавили обрадом „Ње дидн'т старт тхе фире“ и ауторском песмом „Уместо осмеха“. То је уједно била и прва сарадња са Микијем, певачем бенда „Сикс пек“, а крајем 2002. године бенд прославља 8 година постојања, концертном у „Кутија Шибица“ за чију прилику је снимљен и документарни филм о раду групе. Сарадња са Микијем наставља се током целе 2002. године, да би крајем године он и дефинитивно постао члан бенда. Из те сарадње произишао је албум „Сецонд х“

Након прославе 15 година бенда, „ЧБС“ је објавио још један албум „Догађај дана“ за „Лонг плеј рекордс“.

Тренутно бенд чине Луне, бубњеви, Микица, бас гитара, Лаза, гитара и Мики, гитара и вокал.

Но, изазовна и интригантна је била режија коју је потписао холандски редитељ Јохан Симонс. Изводећи Бориса из његовог времена, из средњовековне Русије, Симонс многим детаљима асоцира на стаљинистичко доба – са Борисовом сликом у скоро свим ситуацијама, са затворским двориштем као центром догађања и са сценографијом која је пријања уз ту идеју. Међутим, у тој сценографији појављују се и елементи руског средњег века и пољске интонације, којима Симонс даје свом „Борису“ једну ванвременску димензију. Читав овај експеримент није наишао на одобравање мадридске публике, која је своје негодовање исказала на крају представе.

Занимљива је и разграната активност Краљевске опере у Мадриду. Уз наведене представе, које се често раде у копродукцији са другим оперским кућама, или са појединим фестивалима, предвиђена су и концертна извођења сценских дела. Већ је презентирана Шенбергова опера „Мозес и Арон“ а цело циклус ће се завршити Вагнеровим „Парсифалом“.

У балетском репертоару преплићу се представе матичног театра и балетских трупа ван њега. Под називом Ноћи Краљевске опере биће изведено десет концерата на којима се уз Оркестар опере појављују разни солисти и диригенти; једини солистички реситал приредиће Маурицио Полини. Ако овоме додамо и „педагошке пројекте“ намењене најмлађим гледаоцима у којима се, на посебан начин, преплићу уметнички и едукативни елементи, добићемо комплетну слику сезоне Краљевске опере, која је, очигледно, пажљиво осмишљена и у коју је уложено много труда, знања, новца и смелости.

ВИТЕЗОВИ РЕДА ЗМАЈА

ДЕСЕТ МИЛЕНИЈУМА СКРИВЕНЕ ТРАДИЦИЈЕ ЕВРОАЗИЈЕ (23)

Змај од Ноћаја и Змај од Авале

Пише Живојин Андрејић

Стојан Чупић, мачвански војвода, био је због нечега прозван Змај од Ноћаја. Он је рођен у Пиви, у Херцеговини, а право презиме му је било Добриловић. Стојанов деда је био старшина села у Херцеговини, а пошто су му помрли синови, са своје три кћери и унуком крене пут Мачве и досели се у Црнобарски Салаш. Пошто је село имало учитеља, Стојана дају у школу те научи писати и читати. У селу Салаш Ноћајски био је Страхиња Чупић, богат човек, али без деце, те он затражи да усвоји Стојана, што је и учинио. Стојан је постао богат човек, а његово имање није потицало само од поочима. Имао је, наводно, среће да три пута ископа закопано благо. У време подизања Првог српског устанка он је био врло богат трговац стоком, који је лако сакупио велики број људи за борбу.

Већ у првим бојевима показао се као велики јунак и Карађорђе га постави за мачванског војводу. Стојан је носио панцир и шлем од челика кога није могао метак пробити. Сабљом је руковао толико вешто да је једним ударцем одсецао и Турчину и коњу главу. Истакао се у боју на Мишару, а потом је разбио турску војску Мехмед капетана у Салашу Црнобарском. Године 1811. у боју на пољу Тичару код Лознице рањен је када је спасавао Цинцар Јанка. Карађорђе је много ценио и волео Чупића, називао га је посинком, а прозвао(!) „Змај од Ноћаја“, како га зна и народна епска песма.

Три српска змај јунака

После пропасти устанка 1813. године Стојан је прешао у Срем и населио се са сином Томом у Платишеву. Када су се Срби под Милошем Обреновићем поново подигли против Турака, са капетаном Илијом Срданом крене ка Ваљеву, где

се састао са Петром Молером и војводом Павлом Цукићем. Пошто је био привржен Карађорђу, говорио је да хоће рат са Турцима док он не дође из Русије: „Не браним нека нам за сада старешује Прота Ненадовић, а и Молер, док не дође Црни Ђорђе. Ал Милош никако!“. Ускоро се посвађао са кнезом Милошом, те је овај почео припреме преко хајдука Марка Штитарца да ухвати Чупића и предају Турцима. И, заиста, Чупићу је постављена заседа на Дрини, где је ухваћен и упућен у зворник Али-паши Видајићу. Из тамнице је тајно изведен, удављен гајтаном и потом бачен на ђубре.

Стојан је за собом оставио само две кћери, Василију и Томанију. Василија је била удата за неког Куртовиха, који је био дрвар код Јеврема Обреновића и са њим је имала сина Николу, који се по деди презивао Чупић.

Ненадовић у Стојановој биографији наводи да је о њему писао неуобичајено много и Сима Милутиновић-Сарајлија, али „тако заматано као што му је и сва историја неког мрежом обвијена“. Милутиновић је био слободни зидар, као и Стојанов параунук Никола Чупић (1894.). Никола је рођен 1836. године у Шапцу, потом је завршио артиљеријску војну школу. Када је постао капетан оболео је од туберкулозе, а потом се лечио у климатским местима Медитерана да би се најзад упутио у Африку и настанио у Орану. Умро је 31. јануара 1870. године. Иза себе је оставио завештање да се сво његово покретно и непокретно имање употреби за издавање „научних и моралних“ књига српских писаца. Била је то „Чупићева задужбина“ која је објавила 70 врло значајних књига за српску науку.

Васа Чарапић: „За мном, браћо“

После рата 1787-88. године, грочанска нахијска скупштина изабере Васу за кнеза „и Турци га приме“. Када су београдским пашалук завладале дахије, Чарапић се јавно заваде са Турцима, и дахије посеке његовог брата од стрица. На надгробној плочи од белог венчачког мермера, изнад гроба крај северног зида манастира Раковице код Београда, стоји натпис: „Васи Чарапићу Змају од Авале, војводи војска Карађорђа јуначки палом при заузећу Београда од Турака пред зору 30 новембра 1806 године - ову плочу подиже Петар први Краљ Србије - 15 августа 1910 године“. Изнад натписа се налазе укрштени и траком увезани јатаган, кубура и букагије са ланцима, а изнад крст.

Василије - Васа Чарапић се родио и живео у селу Бели Поток испод Авале. Његови су се доселили из Куча, данашње Црне Горе. Пошто су Чарапићи оружјем бранили једну своју девојку од Турака, а немогавши да им се

ВОЈВОДА СТОЈАН ЧУПИЋ

одупру, реше да се одселе. Чарапића је било тридесет кућа. Један део се насели у ужичком округу, други део сиђе у Мачву у село Ноћај (каже се да је од ових био и Стојан Чупић, Змај од Ноћаја), трећи дођу у село Раково у рудничком округу (од ових је била жена војводе Ломе), а четврти у Бели Поток.

У Бели Поток су се доселила рођена браћа Иван и Јован. Иван је имао синове Саву, Васу и Танасија, а Јован Марка и Маринка. Када се замомчио, Васа се уписа у фрајкор Марка Чарапића упале турски хан и одметну у шуму са дружином. Када се Васа одметну у шуму, за кнеза је проглашен његов брат од стрица Марко. У време сеце кнезова Турци ухвати Марка као кума на свадби у Калуђерици и одсеку му главу у кући. Васа и Танасије сустигну Турке и многе убију и тако се одмах освете, а потом покопају брата на белопоточком гробљу. Марко је за собом оставио синове Косту, Глигорија и Јована, а његовог мањег брата Маринка остали су Павле и Пантелија.

Васа Чарапић је са својом дружином био у Орашцу када је Карађорђе подигао Први српски устанак, где га изабери за Војду. Карађорђе га врати за Београд да прикупи војску са којом ће затворити све путеве и држати опсаду. После избијања устанка Васа и Танасије су се преселили у село Рипањ. У селу Лештан сачекао је Кучук-Алију и Гушанац-Алију, који су гонили отету стоку и храну на повратку из Јагодине. Ту је преко стотину Турака страдало, док су се остали пробили до Београда. Васа се посебно истакао у борбама за заузимање Карановца, данашњег Краљево. Све до заузимања Београда Васа Чарапић је водио многе мање борбе.

После дуже опсаде, Карађорђе и његове војводе су одлучиле су да ослободе Београд. У зору 30. новембра 1806. године, на светог Андрију, покренут је јуриш на београдску тврђаву, у коме је највећу војску од 8.000 људи и на најширем делу предводио војвода Васа Чарапић. Васа је био на делу испод Стамбол капије, код новог вијадукта који је одводио воду у варош.

После освајања Стамбол капије Васа је кренуо на Видин капију. Када се усправио и командовао јуриш: „За мном те, браћо!“, приметио га је један Турчин из шанца и погодио у леђа, тако да му је олово изашло на стомак. На то је Васа узвикнуо, смртно рањен: „Гле! Изде ме пас, закон му... Не бојте се! Ено пева Чамција!“. Одатле су га војници изнели на Таш-мајдан под Карађорђев шатор, где је из-

ВОЈВОДА ВАСА ЧАРАПИЋ

дахнуо. Карађорђе је наредио да се његово тело однесе у Раковицу и сахрани код манастира. Василије - Васа Чарапић је за собом оставио жену Анастасију - Насту, два сина, Илију и Пантелију, и две кћери, Јоку и Јелу. Милићевић је у његовој биографији забележио: „Београд слободни, напредни, лепо и кићењим сетио се Змаја од Авале који главу даде за његову слободу и дигао му је споменик: улицу од позоришта до велике школе назвао је Васиним улицом!“.

Судбине потомака Змаја од Авале

Васин син Илија Чарапић родио се у Белим Потокима 1792. године. После смрти стрица Танасија постао је војвода, иако је имао тек нешто више од 18 година. Био је под командом војводе Лазара Мутапа. Пред пропаст устанка налазио се на Делиграду. Одатле је са двадесетак момака дошао кући у Рипањ и са читавом породицом пређе Саву и насели се у Сурчину. Касније са мајком и сестрама оде за Карађорђем у Хотин, у Бесарабију, а одатле у Кишинев. У Србију се вратио „много после 1830.“ (1836.) са супругом Стаменком, Карађорђевог ћерком. Са Стаменком, која је била удовица Христић, оженио се у Кишиневу. Кнез Милош га постави за царинарника у Поречу, потом за полицајца у Београду и најзад за члана суда у Крушевцу. Ту је у пијаном стању говорио против кнеза Милоша и због тога је окован и отеран у Крагујевац, где га је одбранио крушевачки начелник Петар Лазаревић - Цукић. Пошто више није добио службу, отишао је у Београд „где је имао своју кућицу“ и живео сиротињски уз помоћ кнегиње Љубице, Вучића Перишића и Аврама Петронијевића све до смрти 21. априла 1842. године. (Ненадовић тврди да је умро као полицајац у Београду 1839. и сахрањен код Маркове цркве на Таш-мајдану).

Танасије Чарапић стално је пратио свог старијег брата Васу од кога је учио и ратну вештину. Смртно рањени брат Васа га је позвао и рекао му: „Танасије, брате, ја умирем, аманет ти Божија моја Наста и моја деца Илија и Пантелија, и Јока и Јела. Брате, сарани ме код цркве Раковице!“.

При освајању Београда Танасије је узео у заштиту две буле које су се после покрстиле и добиле имена Марта и Стана. После заузимања Београда Танасије је постао грочански војвода. Живео је четири године у Београду, у својој кући на Дорћолу, а његова жена у Рипњу. Танасије се истакао у бојевима

на Делиграду, на Малајници и Бањи. Хајдук Вељко и Танасије су се побратимили и водили борбе код Прахова са руским трупама. У боју на Прахову са својим коњаницима зашао је у дубину турских трупа и ту је пао погођен. Иако су се Срби домогли његовог тела, оно је било обезглављено од Турака. Сахрањен је код цркве у Поречу. Његов момак је војводско одело и коња предао његовој жени Ивани у Рипњу. Танасије је имао два сина, Ђорђа и Марка, и четири кћери, Јеку, Марту, Ђурђију и Петрију (посмрче).

Ђорђе Чарапић, старији син Танасије, родио се у Белим Потокима, „од прилике“ 1792. године. Када му је отац погинуо и он је, иако врло млад, постао „неки подвојвода“ под командом Лазара Мутапа. Са Илијом, братом од стрица, имао је свој шанца на Делиграду 1813. Записано је сведочење да су се за време боја понашали као сви други војници, а за време одмора са осталима су бацали камен са рамена. После пропасти устанка и Ђорђе је са мајком и братом Илијом прешао у Срем. Ђорђе се са својим братом Марком (Ненадовић каже Петром) вратио у Рипањ.

Још интересантнија је судбина осталих потомака змајева од Авале, синова кнеза Марка Чарапића, а синови Васине. Када је Милоје Поповић Бак подигао буну против кнеза Милоша, њему је пришао са својим људима и Ђорђе. После пропасти буне Ђорђе је побегао у Банат, а потом је код њега добегао и брат Петар. Преко писама се договорио са рипањским учитељем Мијаилом Белисављевићем, родом из Дивоша у Срему (Милићевић каже Берисављевићем), да подигну буну против Милоша. Овоме се придружио и учитељ Петар Радосавкић (родом из Бачке Паланке).

Ђорђе и Петар пређу тајно у Србију 1826. године, па се сакрију у шуму на Авали. Буну су подржали Ђорђе и Марко, синови Танасијеви; Ђураћ и Петар, синови Саве Чарапића; Милован Гајић, зет Танасија Чарапића; Јован, син Марка Чарапића, кога су Турци убили у сечи кнезова у Калуђерици, и још неки кнезови и сељци из околине. Против буне је био Пера, син Саве Чарапића (према Милићевићу). Учители Мијаило и Петар препишу у више примерака проглас у коме обећавају педесет хиљада дуката ономе ко донесе главу кнеза Милоша. Пошто су открити, учители су ухапшени, а Ђорђе и Марко (Петар) су у току ноћи опколени у својој кући у Рипњу где су спавали. Кућа им је упаљена и када су изашли напоље обојица су убијени. Ђорђева и Маркова мајка је са другом децом била протерана у Брусницу, а остали млађи из рода Чарапића се раселе и из страха промене презимена. Тако се завршила „Чарапића буну“.

Од ове јуначке фамилије остао је једино потомак Панта Чарапић који је био у Србији артиљеријски поручник. Он је као добровољац војевао у „Мађарском рату за слободу Срба“ 1848-49. године. Одликован је златном медаљом аустријског цара. Умро је у Београду 1855. године, а за собом је оставио супругу, једног сина и једну кћи. „Да ли још ко од те заслужне јуначке породице има - не зна се“.

НАДГРОБНА ПЛОЧА ВАСЕ ЧАРАПИЋА У МАНАСТИРУ РАКОВИЦА

ШУМАДИЈСКЕ
ПРИЧЕ

Vladimir Jagli~i}

Пашчад

ИСПИТУЈЕШ границу дивљине. Снег је успорио чизме, иглицама које сад боцкају чукљеве, табане и пете. Вунене чарапе, обележене огроздима снега, извирују из чизама. Фармерке држе ван меса налете мрза: сваки напорит покрет згрева крв и тера је да кола суженим венама. Забрињава утањање. Добро је, каткад, застати: уверити се да ниси изгубљен, иако си дошао да би се изгубио. Запањује олујна камуфлажа: прекрије кућице на обронку Гледића.

Снег, заводник, мами да се завалиш и усниш. Небеса су се следила, као и Лугомир: падну ли, обрушиће се на главу. Само се шума не да до краја: чува црну невиност, гранама отресајући приши. У ослобођењу од жарма белине помажу јој птице и верице. Ништа горе по ловца: орао изнад главе опмиње жртве да се уклоне од метка и сачувају се за канце. Зечеви се хитро завлаче у недоступне густише. Верице испуштају орашасте и бобичасте залихе. Понекад лете: са стабла на стабло, користећи реп као падобран. Стабло задовољно отреса још једну преоптерећену грану. Лед те ошине по лицу. Тргнеш се, кренеш даље крај слећеног Лугомира. Под оком леда у тихим мукама умире заробљена вода.

СВАКО је од нечега побегао, али не значи да ће умаћи, каже Никола. У кућици, под обронком Гледића, на ободу шуме, уме бити пријатно. Понекад је добро кад нема сигнала мобитела. Без струје се не може: Никола може и без ње. Ни у граду је није плаћао, судио се са електродистрибуцијом, претио да ће убити инкасанта који су долазили да секу струју, а онда је све што има оставио жени и њеном новом мужу, добио инвалидску пензију (због тромба на срчаном записку) и довукао се овамо да зачне нове бове од дрвета.

Пре њега у кућици је живео старац Видоје, једне зиме нестао у снегу, шумар чији леш никада нису нашли. Видоје је имао ближних рођака од Николе, али они су одавно у Америци, дашчара под Гледићима занима их колико лањски снег. Никола каже да се на овом имањцу може живети, али мислим да сваку своју инвалидску пензију начетворо цепа, е да би дочекао следећу.

Но, ко зна, можда је како каже: пред зиму коље две убојнице, остава му је сигурно пунија од моје, градске. Фрижидер му и не треба, јер је од новембра до марта ионако све слећено. Шума је близу, али се мора помучити да би нацепио дрва - нешто цепки купи, а нешто, ваљда, посече у државном рејону, као и остали сељани. Једном га је шумар ухватио у краји, али су Николау брзо ослободили, није одлежао. Он то приписује успеху својих скулптура које су му донеле име, мада се мени чини да, просто, нису хтели с њим да се бакћу.

Чиме Никола храни своје свиње није сасвим јасно. Има неколико

ливада, али их не коси. Ако и коси, онда по неколико навиљака оштрикаве, али укусне планинске траве, колико да дневно почасте свиње. Иначе их пушта у шуму, где се сналазе саме. Закључујем то по кљовама које им у дивљини израстају, а које он, после посека, качи о плот, као трофеје. Због таквих трофеја (има још којечега, од ниски сремзе и дивљег лука до јеленских рогова; о дрвеним идолима, разбацаним по дворишту, да се и не говори) - кућица, помало, личи на брлог вешца.

Из подрума Никола преда мене износи скулптуре. Подесне комаде налази у шуми и на Лугомиру. Дебла нападају да би трулеж показала сав свој мајсторлук: овде заједно гранчицу, тамо направи христолук пртеж, онамо се умеша у вајарски посао изненадном првоточивом шупљином. Кад то ишчистиш и придодаш неколико потеза, добијеш оно што Никола назива својим боговима. Нисам им се дивио да бих добио преноћиште, већ због упорности с којима настају и са којом их боготворац чува.

И ракија му је за дивљење: од дивљих шумских плодова. Служи и као мелем. Греје као унутрашњи радијатор, с месом дивљих Николних свиња које једемо за вечеру. Како успе да их премама на траг, у двориште, пред посек? Сигурно, храном. Или дођу саме, кад понестане жира и корења. Тада их тамани, колико треба, да презими. Зими се са висова каткад спусте и вуци. Удружују се с псима луталицама и ноћу завијају око кућа, торова и штала.

- Одведоше ми керушу - жали се Никола. - Требало је да набавим кера. Али, њега би преклали.

- Зар није била везана?

- Требало је да је вежем ланцем. Конопче је за њихове секутиће - децја шала.

СПАВАМ немирно. Месо је узнемирило утробу, она жели да се испразни. Али, напољу има нахерену зградицу налик на клозет, али га никада не користи, јер је све око њега, истовремено, и храм и клозет. Можеш да се помолити и олакшаш где ти год падне на памет, све ће бити услишено, преображено, примљено.

Плаше ме месечина и завијање које се чује са околних падина. Већ сам га чуо, током дана. Никола каже да је то чопор дивљих паса. Они такође, као и ми, беже из градова и окупљају се на слободним планинама, где се устремљују на слабо грађене торове у које понекад провале и покољу све овце. Не поједу их све, али им, свима, испију крв. Мени се чини да пси не завијају тако. Кад се огласе хорски, више некако цвиле, дозивају се. Али, онај први урлик, којим све почиње, тај мора да је вучји.

Никола царне ватру и онда се намршти. Он признаје да је предводник чопора огроман пас. Мора бити огроман да би водио банду. Видео је чопор у лову на дивљу

свињу коју су одвојили од крда. Видео је кад су је растргли. Ниједан пас није смео да приђе замореној дивљој свињи која се укопала у жбуњу и чекала нападаче да би их растргла кљовама. Али, пред вођом чопора је, преплашена, почела да скичи. Он јој је пришао и неколико минута режећи њушкао земљу око ње. А онда је скочио на њу, истерао је из жбуња и угрзао је за врат. Остали пси су прискочили да је докусуре. То је само велики пас, сматра Никола. Овде вукова нема.

ХЛАДНО је и под три губерра. Под леђима простирка сламеног душека коју пробија мраз. Зато се увијам губеррама са свих страна, покушава да забравим крклање у стомаку. Кућица је клепана невешто, то се осети кад злослутно захуји ветар. Кроз пукогине кровних дасака види се крајичак неба. Отуда допире сва та хладноћа. Малобројне ствари у хладном предсобљу, где морам да преспavam ноћ, пуцкетају. Подижем колена до саме бrade, лежим на сатке згрчен као фетус. У том положају ми, кадгод, пође за руком да се испавам. Сам сам у кући, јер је Никола изашао напоље; не враћа се већ два сата.

Пробудио ме урлик. Заурлао је испод прозора. Напољу месечина сече очи: поноћно сунце. У дворишту - војни шишел, чупава коса, брадурина. Окренут леђима, Никола нешто држи на длану. Прилази му пас, огроман као теле. Узима храну из Николиног длана: крваво месо које дрхтури као пихтије. Изненада се хватам за срце: је ли на свом месту? Чим је узео храну са длана и прогутао је, пас се повукао. Тамо, у помрчини плота, надкривеног сенкама стабла, огласи се чопор. Чинило ми се да Никола завија заједно с њима. Изјутра нисам сумњао у то да сам све сањао.

КАЈА је у котарици донела јаја, ушушкана сламом. Чинило ми се неучтивим да питам Николау зашто се, зими бар, не пресели код Каје. Она је удовица за коју сељани помирљиво веле „држећа“, одавно се не забрађује, косу шиша на кратко и користи сва женска помагала, од помаде до колоњске воде. Одлази и код фри-

зерке, у град, једном месечно. Никола не држи кокоши и краве, од ње купује јаја и млеко. Лети јој помаже, кад на испомоћ не стигну Кајини синови из града. Иако купује од ње свеже млеко, Никола гадљиво отура пластичну флашу литарске кока-коле пуну беле хранљиве течности. Ја, напротив, пијем млеко из флаше, жудно: синоћна Николина ракија ми је запекла грло и сада млеко добро дође да га натопи.

Шта се, у ствари, десило, пита ме Никола. *Кад бих знао штачно, рекао бих ти, кажем. Вероватно, ништа ново. Пустили су пашчад без разлога на мене, а сад су се шташта пашчад, мало преобучена, са разлогом или без, обрушила на њих. Кад сам ишао заштити ми што чине, рекли су да је ипак праведно и да на ствари треба да њедем шире. А кад бих ја сад њима рекао да је све што праведно и да би требало на ствари да њедају шире, смртно би се набујили... Сигурно си на тодишњем, рече Никола. Не, на боловању сам, рекох. Прајшим одавде, са њанине, шта се чини тамо, у котлини. Река је тамо одавно пресасхла, рече Никола. А град без реке нам је скувала. Чује, али не слуша. Подивљало што, зачујавело, зарасло у браду... Шта ће ми овако чујав? Бојами, ја се не бих претишљао, рекох лукаво. Ти си на боловању, рече Каја са загонетним осмехом. Кад изздравиш, ја да видимо јеси ли у ствари.*

Пред одлазак, Никола ми с поносом показује свој карабин, угланан до лашћења. Сваки дан га чисти. А сваким на крају, вади из сандука четничку кокарду и некакви инсигније, као краљевске. Схватам да му оне значе више од вајарства, можда и од Каје. Устврди ли сад да потиче од древних српских краљева, поверовао бих и без инсигнија.

Сит сам и задовољан, од јаја пржених на сланини, млека и кафе. Никола ми у торбак утрпа прекјуче одстрељеног зеца. Он је вишио на таванској греди, очишћен

од изнутрица; смрзнут, скочањен. - Како ти успева улов - питам, не без зависти.

- Уопште не ловим. Прехрањујем их, кад загуди - каже Никола. - Остављам, ту и тамо, прекрупу. Понекад, поставим кљуса. Сами, кад устреба, искачу пред нишан.

Сигурно, нећу уловити ништа. Требало је синоћ да изађем у двориште, заједно с Николом, уместо што сам се окренуо на сатке и заспао. Могао сам бар покушати да се приближим оном огромном псу, налик на вука.

СУНЦЕ намерно заслепљује, да изгубиш прт којим је јутрос до Николине избе прошла Каја. Има трагова псећих, од лисиче и од јазаваца: сви су они помешани, а они псећи као да су збијени у један једини: сви пси иду тачно кроз прт, ногу у ногу, за вођом. То значи да му је чопор слепо покوران. Лево је шума у коју не покушавам да загазим. Можда тамо има постављених замки и кљуса.

Сад је у шуми хладно, а јутарњи осој је пријатан. Леђа ми греје, у руксаку, одстрељен зец. На челу се појављују грашке зноја. Топле су, али се на ветру који, каткад, продува, брзо хладе. Физички напор ме тера да поведем унутрашњи разговор. Усредсређен сам на пут, на белину, на повратак у село, низбрдо, поред шуме и залеђеног потока. Онда почнем да послушкujem: са неким се, очито, спорим. Нешто оповргавам. Због нечега негодujem. Можда би требало да се са мном поступа као с човеком. Онако како сам ја поступао с другима. Застао сам између шуме и залеђеног Лугомира, где ме нико не може чути.

Изненада, чујем - урлик. Огнута завијање које се са белином овечане земље узвија према стаклом небу. Иза себе, на врху падине коју сам управо прешао, видим огромног пса. Није то пас. То је вук. У искушењу сам да му одговорим. Појавио се осећај да сам нешто разумео, а не знам шта. Ако се одлучи да ми приђе, могао бих одсећи зечетине из руксака и нахранити га, из длана. А могао бих и да припуцам. Само што се не погурим и не кренем даље, поражен. Само што не останем и победно се не огласим.

megabelt OR Kneza Mihaila 106, Kragujevac

radno vreme od 8h do 19h

SVE VRSTE REMENJA (Optibelt, Borovo, Good Year, Sava, Unibelt...) klasično klinasto remenje, nazubljeno, polu-v Pj/PH remenje, transportno remenje, sintetičko remenje, zupčasto remenje, varijatorsko remenje, šestougaono remenje, okruglo remenje, extremultusi...

SVE VRSTE GUMA (Michelin, BF Goodrich, Tigar, Kleber, Continental, Barum, ...) Ulja, auto delovi i autokozmetika...

Telefon 325-236

САТИРА

- Ситне лопове прати полиција, а крупне телевизија!
- Мислите о себи све најбоље. Нико то не уме боље од вас.
- Ако вам се неко унапред захваљује, понашајте се као да сте му помогли.

Радмило МИЋКОВИЋ

- Ја немам довољно речи да опишем овај хаос у земљи. Зато и пишем афоризме.
- Свака школа се плаћа. Плати, па дипломирај!

Зоран Т. ПОПОВИЋ

ВИЦ НЕДЕЉЕ
КОНОБАРА
ЈАНКА

Политичке жмурке

- Две хиљаде прва, две хиљаде друга, две хиљаде трећа, две хиљаде четврта, две хиљаде пета, две хиљаде шеста, две хиљаде седма, две хиљаде осма, две хиљаде девета, две хиљаде десета, две хиљаде једанаеста, две хиљаде дванаеста... Пу - ко се није обогатио магарца био!

Бренди

Еј, новинар, сликање 50 евра!
Немо да ми врдаш, то ти је тарифа!

Платиш па можеш да сликаш докле оћеш!

Скроз до ушћа!
А јес чудо невиђено, а?!
Највећа на Балкану!
Нема веће, проверено!
Питај Микаила он је провераво!
Ја мислим да је нема веће на свету!

Ал то немој да пишеш, чуварима забрањено да причају за новине... Шта намерно?!

А нисмо намерно, деце ми, све ти је ово случајно испало.

Ми смо ти увек помало изручивали озго с пута.

Па смо после дотеривали и камионима.

Е после је то постало главно место. И то не само нама!

Цео крај значи најмање десет општина.

Сви су ту дотеривали.

А да видиш што им је сад криво! Ово чудо сада на нашој општини, а њима - шипак!

Колико је дугачка?
Па брат-брату тријес километара. Минимум!

А она је цела затрпана све доле до ушћа, мој брале!

И тек на ушћу се види да је то река!

Знам да не верујеш!

Нико не верује, зато и јес то тако чудо!

И кажем ти буразере, нема такве реке на Балкану.

Од извора до ушћа затрпана ђубретом!

Светско чудо, шта да ти кажем! То ти је сад наш бренди, јел се тако каже...

Слободан СИМИЋ

- Србин је снајпериста задужен за промашаје.
- Да ли је и продаја вере за вечеру део тржишне економије?

Ивко МИХАЈЛОВИЋ

Долазе бољи дани за наше просјаке. Стиже им појачање!

Радмило МИЋКОВИЋ

Све је више оних који би дали отаџбину за живот!

Милан Р. СИМИЋ

Карикашура: Горан МИЛЕНКОВИЋ

- Српске победе су такве да је све мање Срба који то могу опјевати.
- - Кумим те Боже, виче Србин.
- - Не, ако Бога знаш, чује се одозго.
- Устаните, да вођа види какав народ заслужује!

Бојан БОГДАНОВИЋ

- Животни стандард је прилагођен грађанима: пао је на њихов ниво.
- Политичари једу и оно што се не једе. Зато је народ гладан.
- Морали смо да се продамо јер смо били потребнији другима него себи.
- Боље је да идеја преноћи, него да њеног творца поједе мрак.

Јово НИКОЛИЋ

- Да сиротиња оволико не једе, могли смо хранити пола Европе.
- Наш скакач никако да савлада ту висину. Изгледа да је летвица предебела.

Екрем МАЦИЋ

- Србији је још само реп на Косову. Кад га подвије, ући ће у Европу!
- Члан фараонске странке лако се угради у пирамиду власти.
- Политичари се пљују преко медија који могу најдаље да добаце.
- Изградња аутопута касни јер многи хоће да се уграде.

Борислав МИТРОВИЋ

Лап топ

Ових дана се баш подигла хајка на једног бившег министра. Никако да похватам шта је све "ваљао", ако јесте, али је сасвим извесно да у овој земљи и од ђубрета може да се направи бизнис. Не смем ни да замислим какве су могућности оних који се баве озбиљнијим "сировинама".

Мени је дотични министар остао највише упамћен као неко ко је од посланичког дома направио мали рачунски центар. Својевремено, када су им дати у руке лап топови, најпре сам очекивала да ћемо имати директан пренос у коме се посланици уче рачунарима и ћуте. То је била јединствена прилика да изгледају паметно. А ми збуњено. Зато, ваљда, није ни дошло до реализације исте.

Искуство нас учи да су наши посланици људи који могу да одоле сваком искушењу. Очигледно да им нико није понудио тај изазов да заврше курс за рачунаре. Иначе би ми данас имали на стотине хакера. Мада су неки то одавно. Талентовани су, а потпуно су самоуки.

Сад, кад се дигла хајка на екс министра, сви су се заинтересовали шта је са тим лап топовима. Како их је набавио, од кога, колико... А понајвише, да ли су још на својим местима, на посланичким клупама, или су већ замењени новом туром. Ако ћемо поштено, реч је о преносивим рачунарима. А ми имамо покретне посланике. Мада, у нашем случају, можда је паметније да привежемо посланике, а ослободимо лап топове.

Како год, иако им је цена била по два сома евра по глави лап топа, мислим да бившег министра не треба још и због тога осуђивати. Не сумњам да је човек имао добре намере у виду модернизације елитних јединица наше политике како би ови могли да изађу на мегдан сваком конкурентском парламенту, до последњег килобајта. Сад, има и оних који тврде да је нашим посланицима, пре технолошког, још увек потребније свако друго описмењавање, али пројекат треба сагледати са његове светлије стране.

Рецимо, дебата. Питање је тренутка када ће почети да је воде путем четовања. То би, наравно, радили путем интернета и без заузимања медијског простора на јавном телевизијском сервису. Хитом "Спрем'те се, спрем'те четници", скупштински администратор би их позивао на сакупљање неопходног виртуелног кворума. Мада је са тим кворумом и до сада било виртуелно.

Потом, осванули би нови сајтови, који би им умногоме олакшали рад Скупштине. Могли би до миле воље да кликћу по адресама: њњ.кадлисизбори.дс, њњ.мрзимвоју.нс или неки од естрадних типа њњ.мркабекута.спс. Гарантујем да су рачунари наших политичких Бил Гејтсова, с обзиром на цену, сиромашни са додатним софтверима. Уставни програм им гарант недостаје, али је програм који неповољне датуме претвара у повољне гласове сигурно инсталиран фабрички. При том, не сумњам да су додатно купљене верзије "Реплике ЦП" који избацује неограничену понуду увреда и простаклука или "Бодрум 2.0" који помаже при гласању на даљину.

Пошто су наши посланици ипак људи који неуморно раде, њима је највише потребна релаксација. Савремен човек, као што знамо, у ери технолошких достигнућа, то најбоље себи приушти уз неку од игрица на рачунару. За њих је, примера ради, као створен „тетрис“ у коме се уклапају облици који симболизују дневнице, плате, трошкове пута, хонораре... Нашле би се ту и цене али, када падају - то би биле оне из скупштинских ресторана, а када се нагомилавају - актуелне из супермаркета.

Компјутери су широка тема, као и парламент и њени раденици. О томе би могло данима да се разглаба. Зато је увођење лап топова од стране сада инкриминисаног министра, а некадашњег председника Скупштине, пут ка модернизацији наше политике. У то име, ово му свакако треба узети као олакшавајућу околност у процесу суђења.

Јес' да је овај спектакл коштао око пола милиона евра ђутуре, али овако несвакидашња чета топција то заслужује. Тиме су још више учврстили своје билатералне и финансијске редове. А арсенал за сузбијање свакодневних проблема им је невероватан. Какав топ – страхан топ. Лап топ!

ЛЕПА ЈЕЛА

Горан Миленковић

СЛАВИЦА БУКТЕРАШ, певачица:
- Не видим ништа лоше у томе што сам у пратњи камера посетила шабачки вашар. Штавише, људима се то допало. Замислите да живите живот како неко други жели, то би се временом претворило у пакао.

ПРЕДРАГ ЖИВКОВИЋ ТОЗОВАЦ, музичар, анализира текст познате народне песме:

- Иде Миле пругом, али зашто иде пругом? А онда - иде са најбољим другом. Па, где иду? Нема циља, они пуше цигару и иду пругом. Не умем да објасним. То је народна песма, има фини ритам. „Текла река кроз село, а по реци риба плови, нема ко ј’ да лови”. Мислим да је то шмекерај, мисли се на рибу - девојку, али у то време није смело тако да се каже.

СУЗАНА МАНЧИЋ, ТВ водитељка:

- Од наших певачица Зорица Брунцлик прва је имала силиконе. Она ме је убедила да и ја посетим хирурга... Сав зарађени хонорар дала сам на сисе, а кад су ми скинули завоје и кад сам видела своје гломазне, подигнуте и чврсте груди, наглас сам рекла: „Зорице, хвала ти”.

АЛЕКСАНДАР ЈАНКОВИЋ, тренер ФК „Црвена звезда”:
- Сходно српском менталитету, не би ме чудило да Синишу Михајловића кандидујемо за председника Србије - ако победимо Хрватску.

ВЕРИЦА РАКОЧЕВИЋ, модна креаторка:
- Тренутно данима плачем због мука које су претрпели моји Косовари.

ГОРАН БРЕГОВИЋ, музичар:

- Кад сам кући донео свој први новац од концерта, отац, који је иначе био пуковник у југословенској војсци, рекао ми је: „Нећеш радити тај цигански посао”. Али - ја јесам један од њих.

БРАТИСЛАВ ГАШИЋ, градоначелник Крушевца:

- За нас Крушевљане не могу да кажу да смо расисти, јер кад на улици видимо црнца ми трчимо да се сликамо с њим.

КАТАРИНА ОСТОЈИЋ, певачица, о свом веренику:

- Вито је доказао да је прави мушкарац, већи од свих поред којих сам досад била, а није му било нимало лако. Била сам нервозна, раздражљива, свако други би на његовом месту побегао главом без обзира.

АЛЕКСАНДРА ДОКНИЋ, званична мис Србије после елиминације Николине Бојић:

- Од када сам била мала имала сам ту срећу да свуда стигнем, чак и у пет до дванаест, иако касним.

Део фасаде зграде „Пионир”, ал’ ће да пукне нека глава

Капљу, и то папирнате, у „касицу”

Капитену (Милошевићу), ако планираш треће - где ћеш га?

Још јабука, па на ватру

РЕЗУЛТ СРПСКЕ ЛИГЕ У ПРЕФЕРАНСУ

Ове недеље нема утакмица. Раднички је после три одиграна кола прикупио 57 бода и тренутно је на 11. месту.

Резултати градске лиге после пет одиграна кола и распоред за наредно коло

	презиме и име	Бод	Супе	сто
1	Богдановић Мирослав Крапа	25,5	1738	1
2	Ђорђевић Раде Ђерка	21,5	2952	2
3	Станић Радован Рака	21,5	1874	3
4	Марковић Мирко Професор	19,5	1230	3
5	Николић Драган Муша	18,0	742	2
6	Николић Небојша Ушке	17,5	-366	1
7	Туцаковић Бранко Туца	16,0	246	3
8	Данас Иван Грк	15,5	2900	1
9	Николић Србислав Срба	15,5	826	2
10	Алексић Миленко Мика	15,0	374	4
11	Вујисић Данило Дача	14,5	518	4
12	Филиповић Дарко	14,0	696	4
13	Јовановић Драган Дуца	13,5	202	5
14	Милојевић Ненад Неца	13,5	176	5
15	Васиљевић Зоран Гуки	13,5	174	5
16	Николић Ненад Шоне	12,5	1330	6
17	Милојевић Жељко	12,5	954	7
18	Лазаревић Славољуб Лаза	12,0	-1272	6
19	Гајић Марко	11,5	662	7
20	Ивановић Горан Чича	11,0	-328	7
21	Мартинковић Милорад Мића	11,0	-1206	6
22	Матијашевић Мирослав Маче	10,0	852	8
23	Живковић Стефан	9,5	470	8
24	Цветковић Небојша Цвеле	9,5	-222	9
25	Раденковић Ненад Будјони	9,5	-654	8
26	Јеврић Милан Паки	8,5	-960	9
27	Андрић Дејан	7,5	-842	10
28	Весовић Миодраг Веса	6,5	-2236	9
29	Петровић Милован	5,0	-2042	10
30	Милетић Раде	3,5	-844	11
31	Мајсторовић Милош	2,5	-4626	10
32	Милојевић Александар Лија	2,0	-82	11
33	Миловановић Драгутин	2,0	-768	11

Мали огласи**Продаја**

ПРОДАЈЕМ двосед, тросед, еко кожа, драп боје са латофлекс лежајем. Тел: 382-421.

ПРОДАЈЕМ три мушка јагњета, домаћа раса, тежине до 40 кг. Телефон: 574 225.

Услуге

МАТЕМАТИКА, механика, физика – сви узрасти. Часови у току школске године и припремна настава

за упис у Математичку гимназију (СМ) и полагање мале матуре. Студенти (припрема колоквијума и јануар – 2013.). Пријемни (више и високе школе, факултети и војна академија – посебни програм). Велика матура. Такмичења. Телефон: 034 360 202, 063 77 11 002, Арсић.

ВРШИМ физиотерапеутске услуге професионално и јефтино – лиценцирани физиотерапеут. Долазак на адресу. Телефон: 061 610 47 22.

СЕЋАЊЕ

Нела Марјановић

2008 – 2012.

Дана 4. новембра 2012. године навршава се четири године од смрти наше Неле. Почивај у миру.

Породица Марјановић

Дана 20. октобра 2012. године преминуо је наш драги

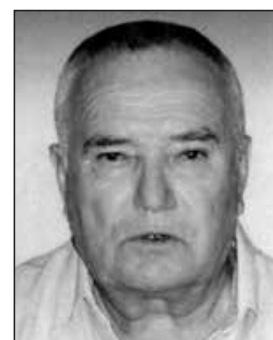
Милош Јовановић Чика Миша

1927 – 2012.

Сахрана је обављена 23. октобра 2012. године. Почивај у миру.

Син Зоран, снаја Цвијета, ћерка Оливера, зет Миољуб, унук, унуци и прауници

Драги

Обраде

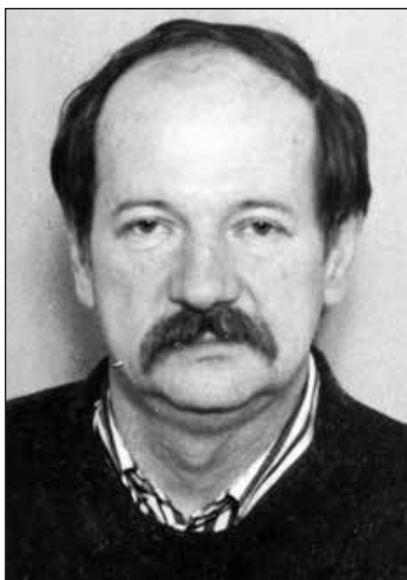
Остаћеш у нашем трајном сећању, баш онакав какав си и био. Насмејан, ведар, пун оптимизма и спреман за добар виц.

Генерација Учитељске школе 1956/ 57.

Прошло је шест месеци туге од када нас је заувек напустио наш драги

Предраг Николић Луца

4.5.2012 – 4.11.2012.

Почивај у миру, наша срца те чувају од заборава.

Твоји: Слободанка, Бане, Весна и Баки

СЕЋАЊЕ

Радојевић Момир

4.11.1992 – 4.11.2012.

С поносом чувамо успомену на тебе.

Супруга Миланка, ћерка Светлана и син Славољуб са породицама

СЕЋАЊЕ

Станојка Филиповић Цана

2.11.2004 – 2.11.2012.

Са љубављу је се сећам.

Ћерка Весна, унуци Филип и Андрија

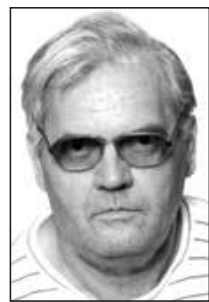
У понедељак, 5. новембра 2012. године, навршавају се две године од смрти нашег драгог

Проковић Живадина Жике

1942 – 2010.

Са поносом те помињемо, с љубављу чувамо у срцима, а са вечном тугом живимо без тебе.

Воле те : супруга Бина, ћерке Јасмина и Лела, унук Филип и унука Тамара

Зоран Мирчетић

Последњи поздрав.

Цаца, Ирена
и Вуки

Четрдесетодневни помен

Вељовић Милорад

Вишегодишњем сараднику, дугогодишњем пријатељу и куму.

Породица Станковић

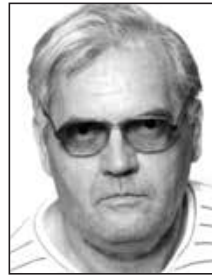
У петак, 2. новембра 2012. године, у 11.30 часова, на гробљу Бозман, даваћемо трогодишњи помен нашем вољеном и никада прежаљеном

Урошу Томићу

Позивамо све који су га волели да присуствују овом тужном помену.

Неутешни у свом болу:
мајка Славица, сестра Сенка
и отац Мирослав

Зоран Мирчетић

У мислима увек са
тобом.

Супруга Нада и син
Зека

Дана 4. новембра 2012. године, у 11 сати, на гробљу Бозман даваћемо годишњи помен нашем драгом оцу, свекру и деди

Миленку Челиковићу

У нашим срцима увек си присутан и никада заборављен. Сећају те се они који су те искрено волели.

Твоји најмилији

Зоран Мирчетић

Последњи поздрав.

Лола, Примо и
Сара

У среду, 7. новембра 2012. године, у 12 сати, на Варошком гробљу даваћемо чердесетодневни помен нашем драгом

др Дејану Урошевићу

Позивамо рођаке и пријатеље да тога дана присуствују овом тужном помену.

Сестра Јасна, отац Драган
и вереница Сандра

Мама, учинили смо све што смо могли пре плакања...
Сада не можемо даље...
Стигли смо до суза!

Весна и Јелена

КОШАРКА

ПАРТИЗАН - РАДНИЧКИ 91:80

Убише нас - ко зечева

МНОГО буке ни око чега. Тако се могу дефинисати очекивања крагујевачке кошаркашке јавности и људи из клуба од утакмице у Пиониру. О дербију нема ни говора, утакмица је личила на сусрет једне озбиљне професионалне екипе и скупа насумично доведених играча са друге стране. Нико на овим просторима не може тек тако у Београд Партизану ићи са оправданим победничким амбицијама, а да притом не да све од себе и кроз утакмицу тражи најбоља решења, што је управо била "слика и прилика" игре крагујевачког састава.

Пораз је тако била највероватнија опција и он сам по себи не боли, али боли и иритира очигледна немоћ да се на озбиљне професионалне изазове одговори правом мером. Наиме, у тренуцима када су Београђани правили разлику, сви који су били на паркету били су неспособни да се ио-

БЕОГРАД - Хала: „Пионир“. Гледалаца: 5.500. Судије: Јавор (Словенија), Нешиковић (Србије), Милојевић (Македонија). Резултат по четвртинама: 25:16, 21:19, 22:19, 23:26.

ПАРТИЗАН: Томас, Милутиновић 2, Веслерман 10, Лукић 22, Милосављевић 9, Бојдановић 2, Гајић 11, Мусли 6, Чакаревић, Гордон 18, Анђушић 5, Берџанс 6.

РАДНИЧКИ: Миљеновић, Синовец 9, Ђајин 8, Јовић, Марковић 3, Брајан-Еменин 9, Бирчевић 4, Борисов 5, Крстиновић 8, Мијалковић 4, Вајић 15, Воршинић 15.

ле достојно томе супротставе. Поред тога, за будуће изазове брине изузетна спорост у кретању по терену изазвана изузетно јаком противниковом одбраном из које је произашао велики број кашњења и начињених фаулова, али још више спорост у доношењу одлука и неодлучност при реализацији напада. На то се надовезала и закснела реакција са клупе, а односи се на увођење у игру једног од најбољих ове сезоне, Стефана Синовеца, који се на паркету нашао тек у 15. минуту.

Иначе, ову утакмицу пресудио је скок, кога већ другу годину Раднички нема. Партизанови омладинци Гајић, Миловановић и Мусли покупили су све што се покупати може и много пута доносили својим саиграчима прилику за други и трећи напад. Скор од 40-25 за Београђане у том сегменту, говори сам по себи. Такође, ни кому-

никације између предње и задње линије "црвених" готово да није било. Ђајин и Марковић, притиснути снажном одбраном, нису успели да воде игру на задовољавајући начин, а изостанак јединог правог центра због повреде, Владислава Драгојловића, само је потврдио пораз. Трачак наде указао се крајем друге четвртине, када је резултат гласио 40:34 за домаћина и Раднички био у налету, но на себи својствен начин Марковић је прокоцкао два напада и тако врати ствари на почетак. Коначна разлика од минус 11 чак је веома добар скор, достигнут у последњих неколико минута, када су партизановци већ почели да мисле на туширање.

Прилику за поправљање утиска наша екипа има у суботу, када у „Језеро“ стиже словеначки представник Крка.

М. М.

АБА ЛИГА

6. КОЛО: Партизан - Раднички, Цедевита - Задар 67:83, Крка - Будућност 51:66, Цибона - Широки 69:63, Солнок - Сплит 75:67, МЗТ Скопље - Црвена звезда 60:75, Игокеа - Олимпија 87:82.

Игокеа	6	6	0	459:418	12
Партизан	6	5	1	469:418	11
Цедевита	6	4	2	445:436	10
Будућност	6	3	3	419:401	9
Цибона	6	3	3	449:437	9
Олимпија	6	3	3	460:453	9
Крка	6	3	3	397:403	9
Сплит	6	3	3	438:453	9
Црвена звезда	6	2	4	465:465	8
Раднички	6	2	4	466:473	8
Задар	6	2	4	464:475	8
Широки	6	2	4	422:435	8
МЗТ Скопље	6	2	4	411:443	8
Солнок	6	2	4	429:483	8

7. КОЛО: Раднички - Крка, Широки - Задар, Будућност - Цибона, Сплит - Партизан, Црвена звезда - Солнок, Олимпија - МЗТ Скопље, Цедевита - Игокеа.

ДУНАВ - РАДНИЧКИ

2:18

Плитак поток

НОВИ САД - Базен: „Слана бари“. Гледалаца: 200. Судије: Јованчевић (Врњачка Бања), Анђелић (Београд). Играч више: Дунав 2/0, Раднички 9/6. Резултат по четвртинама: 0:7, 0:2, 2:5, 0:4.

ДУНАВ: Добојанов, Шиман 2, Вуловић, Јоксимовић, Тохол, Љубишић, Прекојачић, Ђурђевић, Војшић, Марић, Кајић, Пејровски, Шћејановић.

РАДНИЧКИ: Лазич, Бурић 1, Појовић 2, Марковић, Гак 1, Башић 1, Бирић 1, Чујић 2, Злоковић 2, Ф. Филиповић 3, Удовичић 2, Ђ. Филиповић 1, Ђирковић 2.

КОЛИКА је разлика у квалитету екипа Дунава и Радничког, најбоље је показао потез тренера нашег тима Дејана Удовичића, који је на овом сусрету шансу углавном указао играчима са клупе. Чак је и Здравка Радића, првог голмана "црвених", међу стивама одменио Игор Лазич.

Ипак, ни тако домаћи тим, заправо јуниорски састав Војводине, није испољио било какву назаку да може да угрози сигуран тријумф лидера на табели. Једноставно, у ком год саставу наступио, крагујевачки клуб прејак је за Дунав, тако да је већ у првој четвртини решено питање победника (7:0).

Сада иде двонедељна пауза за Крагујевчане, све до четвртфиналног дуела у Европу купу са шпанским Матаром.

В. У. К.

У ОВАКВОЈ АТМОСФЕРИ, БИЛА ЈЕ ГРЕОТА ДА ИЗГУБИМО

Фото: vkradnicki.com

ВАТЕРПОЛО

РАДНИЧКИ - ПАРТИЗАН 9:8

Да се зна ко је ко

КРАГУЈЕВАЦ - Базен: СЦ "Парк". Гледалаца: 1.000. Судије: Балажевић (Суботица), Стефановић (Београд). Играч више: Раднички 12/5, Партизан 5/3. Пејтерци: Раднички 1/1, Партизан 1/1. Резултат по четвртинама: 0:1, 2:1, 3:4, 4:2.

РАДНИЧКИ: Радић, Бурић 1, Појовић, Марковић 1, Гак, Башић, Бирић, Чујић, Злоковић 2, Ф. Филиповић 1, Удовичић 3, Ђ. Филиповић 1, Лазич.

ПАРТИЗАН: Соро, Обрадовић, Манчић 3, П. Филиповић 1, Суботић, Рацков, Ђук, Мајковић, Чуковић, Мишировић 1, Басара 1, Јокић, Вукићевић 2.

мрежи (5:6), што су потпуно анулирали и резултат преокренули фантастични Филип Филиповић, Злоковић и Удовичић. Повели смо са 9:7, а гости су једино успели да ублаже пораз пред сам крај.

Тиме је неки српски састав по

први пут од 2006. године успео да надвиси Партизан у првенству. Само да тако и остане.

В. У. К.

ПРВА "А" ЛИГА

4. КОЛО (среда): Раднички - Партизан 9:8, Бањица - Београд 12:5, Црвена звезда - Сингидунум 15:2, ЖАК - Војводина 10:9. Слободан је био Дунав.

5. КОЛО: Дунав - Раднички 2:18, Партизан - Бањица 12:5, Београд - Црвена звезда 3:16, Сингидунум - ЖАК 9:7. Војводина је паузирао.

Раднички	5	5	0	87:29	15
Црвена звезда	4	4	0	54:15	12
Партизан	4	3	0	52:17	9
Бањица	5	2	1	38:35	7
Дунав	4	2	0	21:40	6
ЖАК	4	1	1	25:36	4
Војводина	4	1	0	33:37	3
Сингидунум	5	1	0	22:61	3
Београд	5	0	0	15:83	0

6. КОЛО: Црвена звезда - Партизан, Бањица - Дунав, ЖАК - Београд, Војводина - Сингидунум. Раднички је слободан.

БАДМИНТОН

Обележен јубилеј

РАВЕНС КГ, прошлонедељном организацијом десетом по реду "Трофеја Крагујевца", турнира А категорије, на најлепши начин је обележио деценију постојања клуба.

Лоптица за бадминтон, професионално, тако је почела да се у Крагујевцу удара још 2002. године, пре свега захваљујући неколицини ентузијаста и истинских заљубљеника у овај, на почетку, не баш интересантан спорт, а ни познат широј јавности.

На вредан јубилеј "гавранови" су одржали одличан сениорски турнир, у сали Друге крагујевачке гимназије, где су учествовали вишеструки освајачи медаља на домаћим и међународним такмичењима из Новог Сада, Београда, Шапца, Крушевца...

Традиционални турнир у бадминтону одржава се у склопу бројних октобарских догађања у свим сферама јавног живота, а као и претходних година, велику помоћ пружили су Бадминтон Савез Србије, град Крагујевац и Министарство омладине и спорта, као и многи пријатељи клуба.

С. М. С.

АУТОМОБИЛИЗАМ

Титула - Кези у част

АСК Крагујевац екипни је шампион Србије за ову годину на кружним стазама. То су, на најбољи могући начин, потврдили такмичари овог клуба на прошлонедељним, дуплим тркама, које су одржане на стази Берановац код Краљева.

Ни рупе на путу, од којих су "југићи" буквално одскакали од коловоза, бацајући такмичари на саме ивице банке, отпадање амортизера, шофершајбни, па чак и резервоара са појединих возила, није омело Крагујевчане да тријумфују убедљиво у класи 2. Шампион је постао Ненад Мијаљевић, који је победио оба дана у Краљеву, вицешампион је постао Дарко Живковић, а треће место заузео је Виктор Давидовски. Четврти је Предраг Ламбаша, који је у првој трци имао пех, па је остао бољи пласман.

У класи 1, Жељко Писарић се помогао треће позиције, а најбољи у својој, класи 7 возила био је и Драган Стојковић.

Сви возачи, по завршетку трка имали су на уму само једно - ова титула је, како су истакли, заједно са челницима АСК Крагујевац, почаст недавно преминулом Милутину Гавриловићу Кези, дугогодишњем руководиоцу клуба, у знак поштовања за све оно што је за аутомобилски спорт учинио.

С. М. С.

БОКС

Сустрет старих ривала буди емоције

ОРГАНИЗАЦИЈОМ пријатељског меча ривала из финала плеј-офа последња два екипа шампионата Србије, Боксерски клуб Раднички прикључио се употпуњавању овогодишњих Октобарских свечаности. Наш састав је за ову прилику био појачан такмичарима из Лесковца и Врњачке Бање, а Лозница члановима новосадског Лупуса.

Крајњи резултат гласио је 12:6 за домаћина, а приредби у хали „Језеро“ присуствовало је близу 500 гледалаца. Меч вечери одбоксавали су Крагујевчанин Васић и Лозничанин Димитријевић, а бољи је био такмичар „црвених“.

Већ у недељу настављају се активности крагујевачких боксера, јер је на програму седмо коло Шумадијске лиге. Домаћин ће бити Пријепоље.

М. М.

АМЕРИЧКИ ФУДБАЛ

За финале са шампионима

ПОСЛЕ завршетка лигашког дела такмичења у Јуниорској лиги Србије, познат је ривал крагујевачким Дивљим Вепровима у полуфиналном мечу - то ће бити бранилац титуле, панчевачки Пантери.

Утакмица се игра за викенд на терену ривала, који је такву предност стекао освајањем првог места у групи „Север“.

М. М.

КАРАТЕ

Јуниору одмах медаље

НАСТУПОМ на традиционалном турниру „Ужички победник“, Карате клуб Јуниор успешно је отворио нову такмичарску сезону. Наиме, у конкуренцији око 400 учесника, чланова 39 српских, црногорских и босанскохерцеговачких клубова, Крагујевчани су, са својих 60 бораца, заузели треће место у генералном пласману, освојивши притом четири златне, осам сребрних и 12 бронзаних медаља.

А све је постигнуто упркос томе што су се у Јуниору недавно захвалили на сарадњи двојици најистакнутијих каратиста, Милошу Вуколићу и Немањи Бараћу, који ће карактеру на даљеградити у неком од београдских тимова. Увелико стижу, како истиче Вељко Смоловић, председник клуба, нове снаге које показују изузетан напредак, попут већ познате и признате Љубице Зекић, као што су Слађан Шљанић, Немања Гојковић, Алекса Васковић или Виктор Ковачевић.

То је изузетно важно, јер Крагујевчани у наредном периоду очекују нови, већи изазови, односно квалификационо такмичење за Куп Србије и јак међународни турнир у Нишу.

В. У. К.

„УБОДЕ“ ГА СПАЛЕ, АЛ' ЦАБА...

Фото: fkradnicki.com

ФУДБАЛ

ЈАГОДИНА - РАДНИЧКИ 1923 2:1

Ко ту испаде - ћуран

НИШТА није било од наставка започете победничке серије фудбалера Радничког. Јагодинци су их спустили на земљу победом од 2:1, чиме је прошлонедељни тријумф „црвених“ против Доњег Срема остао да се помиње као за сада једини.

И опет, као по неписаном правилу, Крагујевчани су добро ушли у утакмицу. Иако је први озбиљније припретио домаћин преко капитена Милоша Стојановића, у 11. минуту, када је голман Кнежевић успео да га спречи у његовом науму, наш тим је 15 минута касније стигао до вођства - 0:1. Стрелац Дарко Спалевић рутински је искористио претходни изузетан продор и асистенцију Милошковића.

Ипак, по принципу „ко ће коме, ако не свој своме“, ривал је узвратио у 34. минуту. Прво је Валентић прошао по десној страни и шутирао по земљи, да би се међу нашим непомићним играчима, у петерцу најбоље снашао дете Радничког Милош Леповић и поравнао скор - 1:1.

Пред истек полувремена, после неколико полуприлика, умало исто није учинио и капитен Стојановић. Срећом, његов ударац главом завршио је на пречки, док је одмах затим на другој страни покушао Петронијевић да уради нешто више. Ипак, лет те лопте био је нешто тик изнад пречке.

Да још увек „патимо“ у одбрамбеној игри по боковима, показало се у наставку. После ко зна ког истрчавања Валентића по „болној“ десној страни и набацавања лопте пред гол Радничког, овога пута најспретнијим показао се Стојановић, који је у 64. минуту тиме преокренуо резултат - 1:2. Пре тога, на самом старту других 45 минута, није свиран пенал за Раднички, јер је судија проценио да је Милошковић, после центаршута, напуцао лопту у шопера домаћих у њиховом шеснаестерцу.

Највећу шансу да се кући ипак врате непоразени, „црвени“ су имали пет минута пре краја. Сикимић је резервисти Ђуричковићу додао лепу лопту, али је овај са 20-так метара послао за мало мимо противничког гола.

А шта ће и како бити у суботу, када на „Чика Дачу“ стиже ОФК Београд, први ће те сазнати ако се будете појавили на нашем стадиону од 13 часова и 30 минута.

В. У. К.

СУПЕР ЛИГА СРБИЈЕ

10. КОЛО: Јагодина - Раднички 1923 2:1, Хајдук - Спартак 0:1, БСК - Смедереву 1:1, Доњи Срем - Црвена звезда 1:2, Слобода - Рад 1:0, ОФК Београд - Раднички (Н) 5:1, Војводина - Јавор 1:0, Партизан - Нови Пазар 3:1.

Партизан	10	9	0	1	31:7	27
Црвена звезда	10	8	1	1	25:13	25
Јагодина	10	6	2	2	10:5	20
Рад	10	5	2	3	13:8	17
Војводина	10	4	5	1	7:6	17
Слобода	10	4	3	3	13:16	15
Спартак	10	4	2	4	14:11	14
Нови Пазар	10	3	4	3	13:11	13
Раднички (Н)	10	3	3	4	13:19	12
Доњи Срем	10	3	2	5	9:13	11
Јавор	10	3	1	6	13:10	10
БСК	10	3	1	6	10:26	10
ОФК Београд	10	2	3	5	11:13	9
Раднички 1923	10	1	5	4	8:14	8
Хајдук	10	1	3	6	7:14	6
Смедереву	10	0	5	5	5:16	5

11. КОЛО: Раднички 1923 - ОФК Београд, Нови Пазар - Слобода, Јавор - Хајдук, Рад - Војводина, Црвена звезда - Јагодина, Смедереву - Доњи Срем, Спартак - БСК, Раднички (Н) - Партизан.

ЈАГОДИНА - Стадион: трагски. Гледалаца: око 1.000. Судија: Новак Симић (Ловћенац). Помоћници: Срђан Каурин (Суботица), Милан Корачија (Нови Сад). Сврелци: Лейовић у 34. и Стојановић у 64. минути за Јагдину, Спалевић у 26. минути за Раднички 1923. Жути картони: Стојков (Јагодина), Својић (Раднички 1923).

ЈАГОДИНА: Бонцулић, Валентић, Томић, Живановић, Пројић, Гојић, Цветковић, Лейовић (ог 75. Костић), Стојков (ог 90. Дукић), Бурић, Стојановић (ог 90. Николијевић).

РАДНИЧКИ 1923: Кнежевић, Павловић, Фејса, Косорић, Милошевић, Мушавић (ог 62. Својић), Пејровић, Милошковић, Симић (ог 75. Ђуричковић), Пејронијевић (ог 68. Сикимић), Спалевић.

НИЖЕ ЛИГЕ

Српска лига „Запад“, 11. коло: Рудар - Бане 0:0, Раднички (Кл) - Полетић (Љ) 0:1, Слобода (Ч) - Вујић 1:3, Победа Белошевац - Шумадија (А) 1:0, Железничар - Јасеница 1911 1:0, Селак (М) - Крушик 2:1, Мачва - Слоја (ПМ) 0:0, Партизан (ББ) - Млади радник 0:2.

Табела: Слоја (ПМ) 21, Млади радник 21, Победа Белошевац 18, Бане 18, Јасеница 1911 17, Мачва 17, Рудар 17, Шумадија (А) 16, Крушик 15, Полетић (Т) 14, Селак (М) 14, Вујић 13, Слобода (Ч) 11, Железничар 10, Партизан (ББ) 7, Раднички (Кл) 3 бода.

12. коло: Вујић - Победа Белошевац (субота, 13.00), Бане - Млади

радник, Слоја (ПМ) - Партизан (ББ), Крушик - Мачва, Јасеница 1911 - Селак (М), Шумадија (А) - Железничар, Полетић (Љ) - Слобода (Ч), Рудар - Раднички (Кл).

Зона „Морава“, 12. коло: Славија - Слобода (Г) 0:2, Омладинац (НС) - Мокра Гора 0:1, Шумадија 1903 - Полетић (Т) 1:0, Омладинац (З) - Таково 0:0, Јошаница - Орловац 3:0, Пријевој - Карађорђе 1:0, Мешалац - Водожа 2:0, Трејча - Тушин 0:1.

Табела: Шумадија 1903 25, Јошаница 23, Мокра Гора 23, Тушин 23, Карађорђе 21, Таково 20, Слобода (Г) 17, Полетић (Т) 16, Трејча 15, Омладинац (НС) 15, Мешалац 13, Орловац 13, Водожа 11, Омладинац (З) 11, Пријевој 11, Славија 5 бодова.

13. коло: Мокра Гора - Шумадија 1903 (субота, 13.30), Тушин - Славија, Водожа - Трејча, Слобода (Г) - Омладинац (НС) (недеља, 13.30), Карађорђе - Мешалац, Орловац - Пријевој, Таково - Јошаница, Полетић (Т) - Омладинац (З).

Прва трагска лига, 12. коло: Маршић - Селак (МП) 4:3, Партизан (Ц) - Ерголија 1931 1:1, Шумадија - Арсенал 0:4, Јединство - Виногради ДБ 2:0, Гава - Слоја (Д) 2:3, Јагран - Корићани 1:1, Шумадија (Ч) - Колонија 2:5, Будућност - Сушица 2:1.

Табела: Колонија 31, Арсенал 28, Корићани 24, Сушица 23, Јединство 23, Јагран 22, Будућност 19, Маршић 18, Шумадија 14, Партизан (Ц) 13, Виногради ДБ 10, Селак (МП) 10, Слоја (Д) 8, Ерголија 1931 7, Гава 7, Шумадија (Ч) 6 бодова.

ОД ЧЕТВРТА ДО ЧЕТВРТА

ПЕТАК

ОДБОЈКА (Ж): Сметс 5 - Црнокоса (Косјерић), сала „Артем“ (19.00)

СУБОТА

ФУДБАЛ: Раднички 1923 - ОФК Београд, стадион „Чика Дача“ (13.30)

КОШАРКА (Ж): Шумадија - Беочин, хала „Парк“ (17.00)

КОШАРКА: Раднички - Крка (Ново Месје), хала „Језеро“ (19.00)

ОДБОЈКА (Ж): Крајуј - Раднички, сала ОШ „Стијанслав Сремчевић“ (19.00)

НЕДЕЉА

РВАЊЕ: Раднички - Пролетер (Зрењанин), хала „Језеро“ (11.00)

РУКОМЕТ (Ж): Раднички - Раднички (Свилајнац), хала „Језеро“ (18.00)

ФУТСАЛ

Студенти на светској премијери

ОВЕ недеље стартује седмо по реду светско првенство у фудзалу, које ће се одржати на Тајланду. На њему ће, по први пут у својој историји, учествовати и репрезентација Србије, у којој, да подсетимо, наступају чак шесторица првотимаца Економца - голман Аксентијевић и играчи Коцић, Јањић, Ракић, Бојовић и Рајчевић.

Први сустрет „орлови“ ће одиграти у суботу, од 15 сати, против Египта. Наредна утакмица Е групе на програму је 6. новембра против Кувајта (13.00), а последња следећег петка, 9. новембра, такође у 13 сати.

Судећи по квалитету групе, очекивања српских репрезентативаца су да реално могу да прођу у наредну рунду такмичења, међу 16 најбољих екипа на свету. Уколико се то деси, а треба очекивати, потоњи противник Србији могла би да буде Аргентина, затим Бразил и тако даље... Како рече један од крагујевачких играча, очи одласка на пут, биће то за многе испуњење дечачких снова, јер свако ко је заиграо фудбал, жеља му је била да се на једном оваквом такмичењу огледа са најбољим светским репрезентацијама.

Све утакмице Светског првенства, иначе, љубитељи малог фудбала моћи ће да прате уживо преко Еуро спорта 2 и РТС-а.

С. М. С.

13. коло: Ерголија 1931 - Шумадија (Ч) (субота, 13.00), Колонија - Шумадија, Корићани - Партизан (Ц), Сушица - Јагран, Слоја (Д) - Будућност, Виногради ДБ - Гава, Селак (МП) - Јединство, Арсенал - Маршић (недеља, 13.00).

Друга трагска лига, 12. коло: Младост - Селак (Ц) 3:0, Бајремар - Добрача 3:1, Борац - Азбест 1:4, Бошунје - Србија 0:2, Слоја (Л) - Кушилово 3:2, Кременац - Младост Теферић 1:1, Хајдук - 21. октобар 0:1, Кошунџак - Шумарице 2008 8:1.

Табела: Бајремар 31, Србија 28, 21. октобар 25, Слоја (Л) 24, Кошунџак 22, Кушилово 22, Хајдук 20, Младост Теферић 15, Бошунје 14, Младост 14, Добрача 12, Азбест 11, Кременац 9, Борац 7, Селак (Ц) 7, Шумарице 2008 2 бода.

13. коло: Шумарице 2008 - Бајремар (субота, 13.00), 21. октобар - Кошунџак, Младост Теферић - Хајдук, Кушилово - Кременац, Србија - Слоја (Л), Азбест - Бошунје, Селак (Ц) - Борац, Добрача - Младост (недеља, 13.00).

Трећа трагска лига, 9. (последње) коло: Жежељ - Стијари мојци 2:1, Трмбас - Бурислац 0:3 (п.ф.), Велика Суубина - Застава 3:2, Дивосићин - Студенац 0:4. Слободна је била Шумадија 1934.

Табела: Шумадија 1934 21, Студенац 15, Жежељ 13 (-1), Велика Суубина 12, Бурислац 10 (-1), Застава 9 (-1), Стијари мојци 5, Дивосићин 4, Трмбас 3 (-1) бода.

Првенство се наставља у марту 2013. године.

WIENER STÄDTISCHE LIGA

3. КОЛО: Железничар - Раднички Креди банка 0:3, Спартак (Љ) - Спартак (С) 3:1, Војводина - Партизан 3:0, Ђердап - Рибница 3:1, Црвена звезда - Млади радник 3:0.

Црвена звезда	3	3	0	9:2	9
Ђердап	3	3	0	9:2	9
Млади радник	3	2	1	6:3	6
Спартак (Љ)	3	2	1	6:4	6
Раднички КБ	3	2	1	7:5	5
Војводина	3	1	2	7:6	5
Спартак (С)	3	1	1	4:7	3
Рибница	3	1	2	5:8	2
Партизан	2	0	2	1:6	0
Железничар	3	0	3	1:9	0

4. КОЛО: Спартак (С) - Раднички Креди банка, Рибница - Железничар, Партизан - Ђердап, Млади радник - Војводина, Спартак (Љ) - Црвена звезда.

ПРВА ЛИГА - Ж

Смеч коси редом

ТРЕЋИ викенд такмичења у прволигашком каравану за даме до неог је крагујевачким клубовима две победе и један пораз.

Смеч 5 остварио је и трећи тријумф, овога пута на гостовању у Београду. Обилић није имао снаге за више од једног сета отпора, па је клуб Дејана Брђовића славио са 3:1, по деоницама 23:25, 25:18, 25:21, 25:21. Нешто мање успешан био је Раднички, препустивши на свом терену бод Лазаревцу. Девојке су се у последњем тренутку „дозвале памети“ и ишчупале победу после вођства гошћи од 2:1. По сетовима било је 25:21, 22:25, 16:25, 25:12, 15:5. Други пораз у овом такмичењу доживео је Крагуј, сада у Косјерићу од Црнокосе са 3:1 - 25:17, 25:23, 15:25, 25:21.

У наредном колу игра се први од три јесења крагујевачка дербија. Копља ће укрстити Крагуј и Раднички, док Смеч 5, у сусрету два највећа фаворита првенства, дочекује Црнокосе.

М. М.

КУГЛАЊЕ

Отимачина у Бору

НИСУ успели куглаши Вождова да се домогну целог плена на гостовању у Бору, против екипе Бакра, иако су до самог краја, практично, имали резултат и чисту победу. У последњој серији подбацио је Вуксановић, са скором од 504 чуња, 35 мање од свог ривала, што је домаћину било довољно за крајњи егал - 4:4 (3.071:3.052).

Ова лига је стварно невероватна - сумира утиске Влада Ђорђевић, један од најбољих наших играча и критикује:

- Стварно је страшно шта нам се све дешава у овој лиги. Отимају нам бодове, преступ су нам судије свирале код бацања, да не помињем да су арбитри били из Бора. Уз то иду и рупе на стазама. Страшно!

Што се другог крагујевачког представника тиче, Пак Промета, они су били слободни. Следеће, осмо коло Прве лиге Србије, група Центар, на програму је тек 10. новембра, због Куп такмичења предстојећег викенда.

У Купу против црно-белих

ОВОГ викенда играће се четвртфинални мечеви Купа Србије.

Крагујевачки Водовод наступа у Крушевцу, а противник му је суперлигаш - београдски Партизан.

С. М. С.

ОДБОЈКА

ЖЕЛЕЗНИЧАР - РАДНИЧКИ КРЕДИ БАНКА 0:3

Лако са фењерашем

БЕОГРАД - Хала: СД „Раднички“. Гледалаца: 100. Судије: Шиановић (Нови Саг), Стевановић (Београд). Резултати по сетовима: 17:25, 19:25, 18:25.

ЖЕЛЕЗНИЧАР: Брајковић 5, Самарџић 11, Бабић, Бубуљ, Лијанчић (либеро), Јездимировић 13, Божовић, Бојић 6, Стојановић, Јовановић 6, Ђурчић, Коларевић.

РАДНИЧКИ КРЕДИ БАНКА: Ђировић 8, Н. Стевановић 10, Јовановић, Радовић 7, Перовић 3, Вуловић, Р. Стевановић 10, Илић, Ивовић, Чедић 19, Благојевић, Панићелић (либеро).

ЂИРОВИЋ ЗАПАЖЕН

УТАКМИЦА са, до сада се показало, најслабијом екипом у лиги, пала је Крагујевчанима баш у право време. Пораз од Ђердапа на домаћем терену требало је што пре преболети, а ово је била права прилика за то. Искористили су је на најбољи могући начин, повратили самопоуздање и, што је најважније, укњижили три нова бода за бег из доњег дела табеле.

Екипа се није много намучила. Какве је снаге противник, није би-

ло ни видљивог разлога. Сви сетови личили су један на други. Раднички се одвајао на три-четири поена разлике већ на почетку, сигурним сервисом и нападом одржавао и увећавао предност и посао мирно приводио крају.

Владимир Чедић поново је био добар на коректури, право решење за техничаре своје екипе, па је на крају накупио 19 поена, четвртину за своју екипу. У састав се вратио и Немања Стевановић, пружио солидну партију, а очекује се много више када уђе у пуни ритам.

Следи ново гостовање у наставку првенства, и још једном по мери. Ривал је суботички Спартак, екипа која се после годину дана одсуствовања ове јесени вратила у суперлигашки табор.

М. М.

РУКОМЕТ

ЈУГОВИЋ - РАДНИЧКИ 35:25

Очајно издање

КАФ - Хала: СЦ „Храм“. Гледалаца: 800. Судије: Рајић и Драгомировић (Београд). Седамци: Југовић 1/1, Раднички 6/4. Искључења: Југовић 10, Раднички 6 минути.

ЈУГОВИЋ: Добријевић, Врбовић 1, Васић 3, Канкараш 4, Радаковић 1, Вујдриновић, Травар 3, Крманчић 3, Суџум 7, Вучићевић 2, Црнолавац 1, Сјејин 5, Илић, Пејровић, Јокић, Вуковљак 5.

РАДНИЧКИ: Костић 6, Палица 7, Рагеновић, Јанићијевић, Филић 1, Мандић, Лекић, Стевановић 1, Пејровић, Милинчић 2, Симић, Милошевић 2, Николић 1, Томић, Босић 4, Рајчићевић 1.

ДА не поверујеш! Рукометаши Радничког убедљиво су поражени на гостовању екипи Југовића - 25:35, чиме су домаћи, после седам кола, напакон убележили прву првенствену победу.

Јесте да су Каћани заправо солидан тим, да су управо променили тренера због лоших резултата, али да ће просто смеждити Крагујевчане, вероватно ни сами нису очекивали. У томе им је сигурно много допринело маестрално брањење голмана Перовића, али такође и веома лоша игра „црвених“. Успели су наши да како-тако парирају домаћину свега у првих

десетак минута, чак и поведу, да би потом потпунопустили у обе фазе игре, посебно одбрани, што је довело до озбиљног заостатка већ на полувремену (12:17).

Ипак, права катастрофа уследила је у наставку, када је предност Југовића достигла невероватних 12 голова вишка (30:18). Ритам је пао тек при самом крају, што ништа битно није донело нашем саставу.

У првенству следи двонедељна пауза, услед наступа репрезентације у квалификацијама за ЕУРО 2014.

В. У. К.

ПОЈАЧАЊЕ

Стигла кнећиња

У РАЗМАКУ између два кола, Раднички се додатно појачао.

Ради се о Марији Кухаровић, левом беку, која је у наше редове стигла управо из аранђеловачког суперлигаша.

В. У. К.

СУПЕР ЛИГА (М)

7. КОЛО: Југовић - Раднички 35:25, Напредак - Партизан 25:27, ПКБ - Железничар 29:21, Рудар - Црвенка 35:27, Металопластика - Колубара 31:25, Црвена звезда - Зајечар 33:31, Врбас - Војводина 23:22.

Партизан	7	6	1	0	218:183	13
Војводина	7	6	0	1	184:157	12
Металоплас.	7	5	0	2	188:171	10
ПКБ	7	3	2	2	199:194	8
Зајечар	7	4	0	3	204:202	8
Раднички	7	4	0	3	185:190	8
Колубара	7	3	1	3	216:200	7
Ц. звезда	7	3	1	3	183:191	7
Црвенка	7	2	2	3	179:187	6
Напредак	7	3	0	4	182:195	6
Врбас	7	3	0	4	165:186	6
Рудар	7	2	0	5	188:188	4
Југовић	7	1	1	5	186:196	3
Железничар	7	0	0	7	173:210	0

8. КОЛО (10. новембар): Раднички - Металопластика, Партизан - Војводина, Зајечар - Врбас, Црвенка - Црвена звезда, Колубара - Рудар, Железничар - Југовић, Напредак - ПКБ.

КАДЕТИ “ПРОЗВАНИ”

Могући орлићи

НА тродневне припреме кадетске репрезентације, које ће се одржати у Пожеги, од 31. октобра до 3. новембра, позвана су и тројица рукометаша Радничког.

На списку који чини 17 играча, дакле, нашли су се и лево крило “црвених” Илија Рамовић, те његови клупски другови леви бек Никола Милошевић и пивот Милан Ђукић.

В. У. К.

(Ж) КЊАЗ МИЛОШ - РАДНИЧКИ 25:28

Опет моћне

АРАНЂЕЛОВАЦ - Дворана: “Шумадија”. Гледалаца: 300. Судије: Остојић и Рајковић (Нови Саг). Седамци: Књаз Милош 3/3, Раднички 6/5. Искључења: Књаз Милош 4, Раднички 4 минути.

КЊАЗ МИЛОШ: Килибарда, Денић, Радојичић 6, Ранковић 4, К. Томић 6, Павловић 3, Рабајић 3, Ољача, Мрљеш, Васић 1, Стојановић, Стефановић, Томковић, Урчић, М. Томић 2.

РАДНИЧКИ: Ђосић, Јовановић, Танић 1, Стејановић 12, Рагосављевић 4, Чаировић, Кнежевић, Милић 2, Дабовић, Тошовић, Балаћ 3, Кукић-Радојичић 4, Филиповић, Кухаровић 2, Обућина, Стојиљковић.

ПОСЛЕ бледог издања у дуелу са Јагодином, рукометашице Радничког брзо су се вратиле на прави колосек. Наиме, већ на следећем гостовању, Књаз Милошу у Аранђеловцу, Крагујевчанке су уписале нове бодове - 28:25 (16:12).

Уз то, веома битна је и чињеница да су “црвене” одиграле одличну утакмицу, не дозволивши ривалу да их угрози ни у једном моменту. Тек у првих десетак минута сусрета играло се егал, до резултата 5:5, а онда је супер ефикасна Катарина Степановић кренула у серију и убрзо је на семафору стајало 9:6, па чак и 15:9 за Раднички.

Наставак су обележили покушаји домаћих да се врате у меч, али све што су успеле јесте прилазак у неколико наврата на два гола разлике. Карактерна и принципијелна партија наших играчица, ипак, пресудила је победника.

Још један веома неизван дуел очекује се у недељу, када у халу “Језеро”, од 18 сати, стиже оближњи свилајначки Раднички.

В. У. К.

РВАЊЕ

Идемо даље

У ШЕСТОМ колу Прве лиге рвачи Радничког изгубили су у Београду од истоимене екипе резултатом 6:1. Пораз, наравно, није толико страшан, јер Крагујевчани имају за циљ да играју у плеј офу, али тачно знају где и са ким могу да се надмећу.

Овде је, кажу, пресудило нешто неспортско, пар чудних судијских одлука, којих су се и домаћини постидели, али - толико о томе. Не желе “црвени”, како су нам рекли, да се жале на било кога.

Овог викенда Раднички дочекује зрењанински Пролетер, још једног тешког ривала. Меч је на програму у недељу, у хали “Језеро”, са почетком у 11 сати.

С. М. С.

СКИЈАЊЕ

Примаран Европа куп

СКИЈАШКА сезона, барем она на највишем нивоу, отворена је о викенду у Зелдену првом овогодишњом трком за Светски куп. Премијера је прошла без представника Србије, а једина српска “ласта”, Крагујевчанка Невена Игњатовић, укључиће се у “бели караван” тек у децембру.

Акцент се, као и лане, баца на Европа куп, где је прошле године учествовала у велеслаломском финалу, али и на Светско првенство у алпским дисциплинама, фебруара 2013. у Шладмингу.

Невена је у априлу имала операцију обе пете, за јулске припреме није било средстава, а августовске је обавила у Швајцарској у друштву са такмичарима јапанске репрезентације. Тада се, срећом, пулу спонзора српске репрезентативке прикључио и швајцарски произвођач зимске опреме Стокли, који је обезбедио комплетну опрему за такмичење.

М. М.

ПЛИВАЊЕ

Одличја одасвуд

МЕЂУНАРОДНО пливачко такмичење “Полеарац 2012”, одржано минуле суботе у Новом Саду, крагујевачким клубовима Пират и Раднички донело је збирно 33 медаље. Надмећући се са такмичарима из 23 клуба Босне и Херцеговине, Хрватске, Словачке и Србије, Пират је освојио 19 медаља - пет златних, десет сребрних и четири бронзане, док је Раднички имао 14 одличја, али “јачих”, осам златних и шест сребрних.

Истовремено, чланови Фоке и Делфина наступили су на такође међународном митингу, златиборском “Чигота купу”. Делфин је био четврти у екипном пласману, са 21 освојеном медаљом - девет златних, седам сребрних и пет бронзаних, уз шта је њихова чланица, Софија Јоловић, на основу испливаног резултата, проглашена за свеукупно најбољу такмичарку, док је у конкуренцији 14 клубова Фока заузела осму позицију, уз салдо од 16 колајни - шест златних, шест сребрних и четири бронзане.

В. У. К.

СУПЕР ЛИГА (Ж)

6. КОЛО: Књаз Милош - Раднички (К) 25:28, Нопал - Црвена звезда 29:31, Раднички (Б) - Наиса 26:42, Раднички (С) - Јагодина 18:26, Миленијум - Макс спорт 15:15, Железничар - Зајечар 23:35.

Зајечар	6	6	0	0	230:135	12
Јагодина	6	6	0	0	167:117	12
Миленијум	6	3	1	2	165:147	7
Макс спорт	6	3	1	2	150:147	7
Раднички (К)	6	3	1	2	152:162	7
Наиса	6	3	0	3	177:169	6
Железничар	6	3	0	3	150:164	6
Црвена звезда	6	2	1	3	167:177	5
Књаз Милош	6	2	0	4	160:170	4
Раднички (С)	6	2	0	4	147:178	4
Нопал	6	1	0	5	152:201	2
Раднички (Б)	6	0	0	6	162:212	0

7. КОЛО: Раднички (К) - Раднички (С), Зајечар - Књаз Милош, Макс спорт - Железничар, Наиса - Миленијум, Црвена звезда - Раднички (Б), Јагодина - Нопал.

Rođendan!

H&O
Kragujevac
TC Plaza,
Bulevar kraljice Marije 23,
tel 064/ 82 137 93

Slavimo 1. rođendan od otvaranja naše prve radnje u Srbiji!

Na kompletan asortiman!

25%

Do kraja novembra!

ТЕЛЕВИЗИЈА КРАГУЈЕВАЦ

ТВ ПРОГРАМ
од 1. до 7. новембра

Четвртак 1. новембар	Петак 2. новембар	Субота 3. новембар	Недеља 4. новембар	Понедељак 5. новембар	Уторак 6. новембар	Среда 7. новембар
СТАЊЕ СТВАРИ 20.00 Стање ствари	ЉУДИ ОД 100 ПЕТЉИ 20.00 Људи од 100 петљи	Гђа Хендерсон представља 23.00 Гђа Хендерсон представља	СТАКЛЕНО ЗВОНО 20.00 Стаклено звоно	СПОРТСКИ ПРЕГЛЕД 19.30 Спортски преглед	СУГРАЂАНИ 20.30 Суграђани	Путујуће приче 18.00 Путујуће приче
07.00 Јутарњи програм 09.00 Вести 09.05 Музички програм 10.00 Кухињица р. 10.30 Путујуће приче р. 11.00 Документарна серија: Дневник великих мачака р. 12.00 Вести 12.05 Кухињица 12.35 Кућица у цвећу р. 13.00 Музички програм 14.00 Комунални сервис р. 15.00 Цртани филм 15.30 Раскршћа р. 16.00 Вести 16.05 <i>Неми сведок р.</i> □ 17.00 Мозаик 18.00 Књижевни магазин 18.30 Мобил Е 18.50 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Стање ствари 21.00 <i>Неми сведок</i> □ 22.00 Хроника 2 22.30 Мегатон Music 23.30 Атлас 00.00 Вести 00.05 Хит дана	07.00 Јутарњи програм 09.00 Вести 09.05 Музички програм 10.00 Кухињица р. 10.30 Књижевни магазин р. 11.00 Мегатон Music р. 12.00 Вести 12.05 Кухињица 12.35 АБС шоу 13.00 Музички програм 14.00 Стање ствари р. 15.00 Цртани филм 15.30 Атлас р. 16.00 Вести 16.05 <i>Неми сведок р.</i> □ 17.00 Моја Шумадија 18.00 Fashion Files р. 18.30 Мобил Е 18.50 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Људи од 100 петљи 21.00 <i>Неми сведок</i> □ 22.00 Хроника 2 22.30 Кад кажете...Железара 23.30 Илузиониста р. 00.00 Вести 00.05 Хит дана	08.45 Најава програма 09.00 Вести 09.05 Цртани филм 09.35 <i>Тарзан р.</i> 10.00 Кухињица 11.00 Нокаут р. 11.30 Улови трофеј р. 12.00 Вести 12.05 Шумадијски праг 13.00 Огленачка берба р. 13.30 Кућица у цвећу 13.30 Fashion files 14.00 Shopping avantura 15.00 Документарни програм 16.00 Вести 16.05 <i>Доказ</i> ■ 18.00 Људи од 100 петљи р. 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Лек из природе 20.30 Илузиониста 21.00 Концерт 22.00 Хроника 2 22.30 АБС шоу 23.00 <i>Госпођа Хендерсон представља</i> ■ 00.00 Вести 01.00 Хит дана	08.45 Најава програма 09.00 Вести 09.05 Цртани филм 09.35 Најмешније животиње р. 10.00 Биографије познатих 11.00 Кућица у цвећу 11.30 Лек из природе 12.00 Вести 12.05 Шумадијски праг 13.00 Агро дневник 14.00 Раднички-Крка (сним. кошаркаш. утакм.) 16.00 Вести 16.05 <i>Не враћај се 1.део</i> ■ 18.00 Нокаут 18.30 Улови трофеј 19.00 Хроника 1 20.00 Цртани филм 20.00 Стаклено звоно 20.30 Најмешније животиње 21.00 Концерт 22.00 Хроника 2 22.30 Култура 23.00 <i>Не враћај се 2.део</i> ■ 00.00 Вести 01.00 Хит дана	07.00 Јутарњи програм 09.00 Вести 09.05 Музички програм р. 10.00 Кухињица р. 10.30 Кућица у цвећу р. 11.00 Кад кажете...Железара р. 11.55 Хит дана 12.00 Вести 12.05 Кухињица 12.35 Стаклено звоно р. 13.00 Музички програм 14.00 Шопинг авантура р. 15.00 Цртани филм р. 15.30 G.E.T. Report 16.00 Вести 16.05 <i>Неми сведок р.</i> □ 17.00 Мозаик 18.00 Све о животињама 18.30 Мобил Е 18.50 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Спортски преглед 20.00 Раднички-ОФК Београд (снимак фудбал. утакм.) 22.00 Хроника 2 22.30 Документарна серија: Дневник великих мачака 23.30 Документарни програм: Нокаут 00.00 Вести 00.05 Хит дана	07.00 Јутарњи програм 09.00 Вести 09.05 Музички програм р. 10.00 Кухињица р. 10.30 Све о животињама р. 11.00 Документарна серија: Дневник великих мачака р. 12.00 Вести 12.05 Кухињица 12.35 Агро дневник р. 13.00 Музички програм 14.00 Раднички-ОФК Београд (снимак фудбал. утакм.) р. 16.00 Вести 16.05 G.E.T. Report 16.35 Илузиониста р. 17.00 Мозаик 18.00 Ноге на путу 18.30 Мобил Е 18.50 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Турнеја КРАФ 20.30 Суграђани 21.00 <i>Неми сведок</i> □ 22.00 Хроника 2 22.30 Документарна серија: Дневник великих мачака 23.30 Биографије познатих р. 00.00 Вести 00.35 Хит дана	07.00 Јутарњи програм 09.00 Вести 09.05 Музички програм р. 10.00 Кухињица р. 10.30 Ноге на путу р. 11.00 Документарна серија: Дневник великих мачака р. 11.55 Хит дана 12.00 Вести 12.05 Кухињица 12.35 Култура р. 13.00 Музички програм 14.00 Турнеја КРАФ р. 14.30 Суграђани р. 15.00 Цртани филм р. 15.30 Комунални сервис 16.00 Вести 16.05 <i>Неми сведок р.</i> □ 17.00 Мозаик 18.00 Путујуће приче 18.30 Мобил Е 18.40 Хит дана 19.00 Хроника 1 19.30 Цртани филм 20.00 Комунални сервис 21.00 <i>Неми сведок</i> □ 22.00 Хроника 2 22.30 Документарна серија: Дневник великих мачака 23.30 Скривена камера 00.00 Вести 00.05 Хит дана

■ филм □ серија

НАМА СЕ НАЈВИШЕ ВЕРУЈЕ

www.rtk.co.rs